

ZRÓWNOWAŻONE FINANSOWANIE PRZEZ BANKI

SYGN. PAB/WIB 22/2024

ISBN 978-83-973493-4-6

Raport opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości

Kraków, 2024 r.

WIB | PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY

O Raporcie

Raport **Zrównoważone finansowanie przez banki** został opracowany na zlecenie Programu Analityczno-Badawczego Fundacji Warszawski Instytut Bankowości.

Autorzy:

Raport przygotowany przez zespół w składzie:

dr hab. Joanna Krasodomska, prof. UEK

– profesor uczelni w Katedrze Rachunkowości Finansowej, doktor habilitowany nauk ekonomicznych w zakresie nauki o finansach. Realizatorka krajowych i międzynarodowych projektów badawczych, autorka licznych publikacji naukowych podejmujących problemy sprawozdawczości zakresu zrównoważonego rozwoju/ESG i jej atestacji. Drugą kadencję reprezentuje Polskę w Radzie Europejskiego Stowarzyszenia Rachunkowości (European Accounting Association) i jest członkinią działającego w ramach tej organizacji Stakeholder Reporting Committee, który aktywnie uczestniczy w konsultacjach międzynarodowych projektów standardów i regulacji dotyczących raportowania z zakresu ESG. Stypendystka Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) & International Association for Accounting Education and Research (IAAER) Scholars Program, członkini zarządu IAAER. Przewodnicząca Komitetu Audytu w spółce Comarch S.A. oraz członkini Chapter Zero Poland. Jurorka w 18. edycji konkursu „Raporty Zrównoważonego Rozwoju”.

dr Krzysztof Kil

– adiunkt w Katedrze Bankowości i Globalnego Systemu Finansowego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, doktor nauk ekonomicznych w zakresie nauk o finansach. Autor publikacji dotyczących zarządzania ryzykiem w bankowości, polityki kredytowej banków, stabilności i efektywności finansowej. Członek Prezydium Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości Polskiej ZBP. Członek Bankowej Grupy Ekspertów ESG przy Komitecie ds. Standardów Kwalifikacyjnych ZBP i przy współudziale Komitetu ds. Zrównoważonego Finansowania ZBP. Nagrodzony w konkursach na najlepsze prace doktorskie organizowanych przez KNF, BFG, GUS, KRS. Wyróżniony Odznaką Honorową ZBP.

dr Monika Sady

– adiunkt w Katedrze Zarządzania Publicznego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, doktor nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu. Kierownik Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju w UEK. Europejska Konsultantka ds. Ekonomii Społecznej. Liderka zespołów badawczych i członkini licznych inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności, edukacji klimatycznej, zrównoważonego rozwoju i ESG. Członkini Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz Polskiego Towarzystwa Zarządzania Publicznego. Członkini Polskiego Komitetu Sterującego inicjatywy ONZ - Principles for Responsible Management Education (PRME). Wykładowczyni gościnnie w takich uczelniach jak: Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Grand Valley State University (USA), Universitat Politècnica de Valencia (Hiszpania), International Black Sea University (Gruzja), Montpellier Business School (Francja). Członkini jury w konkursie „Liderzy ESG” organizowanym przez GPW i PwC oraz prowadząca szkolenia dla GPW Growth. Autorka i współautorka licznych publikacji w języku polskim i angielskim.

O Programie

Program Analityczno-Badawczy przy Fundacji Warszawski Instytut Bankowości powstał w 2019 r. jako odpowiedź na potrzeby sektora bankowego w zakresie wysokiej jakości analiz i badań z obszaru cyberbezpieczeństwa i nowych technologii, a także szeroko rozumianego otoczenia sektora bankowego, kształtującego warunki działania banków w Polsce. Prace analityczno-badawcze w ramach programu realizowane są pod kątem możliwości praktycznego wykorzystania wyników w celu rozwoju sektora bankowego, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa usług oraz – w ostateczności – kreowania wartości dla klientów końcowych – użytkowników bankowości.

W ramach programu realizowane są analizy i badania w następujących obszarach:

- Nowe technologie w sektorze bankowym, cyberbezpieczeństwo banków i systemy płatnicze
- Ekonomiczna analiza rozwoju sektora bankowego, stabilności banków, otoczenia makroekonomicznego
- Prawno-regulacyjne i legislacyjne uwarunkowania działalności sektora bankowego oraz wyzwania wynikające z orzecznictwa sądów krajowych i europejskich
- ESG i sustainable finance
- Prace analityczno-badawcze w zakresie poszczególnych obszarów funkcjonowania banków oraz w zakresie funkcjonowania wskaźników referencyjnych

Więcej na temat działalności programu na stronie www.pabwib.pl

Kontakt:

dr Tomasz Pawlonka
Dyrektor Programu
m: 505 917 778
e: tpawlonka@wib.org.pl

Warszawski Instytut Bankowości
00-380 Warszawa, ul. Kruczkowskiego 8
t: (22) 182 31 70
e: pab@wib.org.pl

Agnieszka Nierodka
m: 607 484 391
e: anierodka@wib.org.pl

dr Agnieszka Wicha
m: 661 646 474
e: agnieszka.wicha@zbp.pl

Bartosz Przyborowski
m: 795 933 104
e: bartosz.przyborowski@zbp.pl

Spis treści

⬡	Wprowadzenie	6
I	ROZDZIAŁ I. Działania w obszarze zrównoważonego finansowania podejmowane przez banki	9
	1.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI	10
	1.1.1. Strategiczne i edukacyjne działania banków	10
	1.1.2. Zrównoważone finansowanie w politykach banków	11
	1.1.3. Działalność kredytowa i pożyczkowa	14
	1.1.4. Emisje obligacji, TFI i leasing	16
	1.2. Pozostałe banki	18
II	ROZDZIAŁ II. Skala zrównoważonego finansowania i związane z nią ryzyko	22
	2.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI	23
	2.1.1. Graficzna prezentacja skali zrównoważonego finansowania	23
	2.1.2. Finansowanie projektów związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii (OZE)	27
	2.1.3. Ujawnienia taksonomiczne	27
	2.1.4. Zrównoważone finansowanie w kontekście ryzyka ESG	32
	2.2. Pozostałe banki	41
	ROZDZIAŁ III. Realizacja przez banki Celów Zrównoważonego Rozwoju i raportowanie informacji na temat kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem	50
III	3.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI	51
	3.1.1. Raportowanie informacji o realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju	51
	3.1.2. Działania w obszarze ESG podejmowane przez banki	53
	3.1.3. Zmiany w strukturach zarządzania, wzmocnienie kompetencji w obszarze ESG oraz bazy danych	55
	3.1.4. Rozwój baz danych i narzędzi ESG	58
	3.1.5. Stosowane ramy sprawozdawcze, analiza (podwójnej) istotności i atestacja	59
	3.2. Pozostałe banki	64

IV	ROZDZIAŁ IV. Wyniki badań ankietowych	66
	4.1. Cel i metoda badań	67
	4.2. Zaangażowanie w zrównoważone finanse	67
	4.3. Strategiczne podejście do zrównoważonego finansowania	73
	4.4. Raportowanie ESG	77
	4.5. Wybrane uwarunkowania skali zrównoważonego finansowania gospodarki przez banki – analiza statystyczna	80
V	ROZDZIAŁ V. Rekomendacje i sugestie dotyczące dalszego rozwoju zrównoważonego finansowania, w tym związane z tym korzyści	83
	Spis źródeł	87
	Spis tabel	91
	Spis rysunków	92
	Załącznik 1. Lista banków objętych analizą	94
	Załącznik 2. Kwestionariusz ankiety	95

Wprowadzenie

Koncepcja zrównoważonego rozwoju, zaproponowana w 1987 r. w tzw. *Raporcie Brundtland*, opracowanym przez Światową Komisję ds. Środowiska i Rozwoju, odnosi się do rozwoju, który umożliwia zaspokojenie potrzeb obecnych pokoleń bez ograniczania zdolności przyszłych pokoleń do zaspokajania własnych potrzeb. Celem zrównoważonego rozwoju jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego przy jednoczesnym uwzględnieniu interesów ekonomicznych, ochrony środowiska oraz potrzeb społecznych.

Publikacja *Agendy 2030* w 2015 r.¹ oraz zobowiązanie się państw członkowskich ONZ do realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju – CZR (*Sustainable Development Goals – SDGs*), wyznaczają obecnie kierunki działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w skali globalnej. W Unii Europejskiej (UE) kwestie te podejmuje Europejski Zielony Ład², mający na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej Europy do 2050 r. oraz ochronę, zachowanie i poprawę naturalnego kapitału oraz różnorodności biologicznej UE. W procesie tym kluczową rolę pełni sektor finansowy, w tym sektor bankowy.

Banki są postrzegane jako katalizator transformacji europejskiej gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju. W lipcu 2021 r. została ogłoszona *Strategia UE dotycząca finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej* (*Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy*)³, stanowiąca istotny element Zielonego Ładu. Zakłada ona zwiększenie wkładu sektora finansowego w zrównoważony rozwój oraz zapewnienie podmiotom gospodarczym i konsumentom dostępu do finansowania transformacji. Sektor bankowy, z uwagi na jego wpływ na finansowanie gospodarki i nowych inwestycji, ma kluczową rolę do

odegrania w tych działaniach poprzez ukierunkowanie przepływów kapitału na zrównoważone inwestowanie. Komisja Europejska (KE) definiuje zrównoważone finansowanie (*sustainable finance*) jako proces należytego uwzględniania przez sektor finansowy aspektów środowiskowych, społecznych i zarządczych (ESG) w celu zwiększenia długoterminowych inwestycji w zrównoważone działania i projekty gospodarcze⁴.

Trzy ważne przedsięwzięcia na szczeblu UE mają kluczowe znaczenie dla zrównoważonego finansowania, tworząc kompleksowy pakiet zmian legislacyjnych na rzecz zrównoważonych inwestycji, a zarazem stawiając bankom określone wyzwania w zakresie gromadzenia i raportowania informacji⁵. Są to *Dyrektywa ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju* (*Dyrektywa 2022/2464/UE*; tzw. CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*)⁶), której wymogi są spójne z innymi inicjatywami UE w zakresie zrównoważonego finansowania, w szczególności z *Rozporządzeniem SFDR* (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*)⁷, dotyczącym ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (*Rozporządzenie 2019/2088*) oraz *Rozporządzeniem w sprawie taksonomii* (*Taxonomy Regulation*)⁸ (*Rozporządzenie 2020/852*).

⁴ European Commission (2024). Overview of sustainable finance, https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en

⁵ Wicha, A. (2024). Zrównoważone finansowanie z perspektywy państw Grupy Wyszehradzkiej i regionalnych rynków kapitałowych. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia Sectio M*, s. 193-206.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2022:322:FULL&from=ES>

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (Tekst mający znaczenie dla EOG) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32020R0852>

¹ Zgromadzenie Ogólne ONZ (2015). Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 https://www.un.org/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf

² Komisja Europejska (2019). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF

³ Komisja Europejska (2021). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Strategia dotycząca finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0390>

CSRD wprowadziła obowiązek raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju/ESG dla szerszego grona podmiotów i szereg innych zmian, w tym obowiązkową atestację dokonywanych ujawnień. Nowe zasady raportowania obowiązują już od 2024 r. te duże jednostki zainteresowania publicznego, które ujawniały informacje zgodnie z poprzednią Dyrektywą 2014/95/UE (tzw. Dyrektywa dotycząca ujawniania informacji niefinansowych (Non-Financial Reporting Directive, NFRD)). W 2025 r. opublikują one po raz pierwszy sprawozdania zgodnie z *Europejskim Standardami Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (European Sustainability Reporting Standards – ESRS⁹ wprowadzonymi Rozporządzeniem 2023/2772¹⁰*. Zarówno ESRS, jak globalne standardy raportowania zrównoważonego rozwoju opracowywane przez International Sustainability Standards Board (ISSB) opierają się na wytycznych Grupy zadaniowej ds. ujawniania informacji finansowych związanych z klimatem (*Taskforce on Climate-related Financial Disclosures – TCFD¹¹*).

Rozporządzenie SFDR reguluje sposób, w jaki uczestnicy rynku finansowego i doradcy finansowi mają ujawniać informacje na temat zrównoważonego rozwoju inwestorom końcowym i właścicielom aktywów. Nakłada ono szereg obowiązków sprawozdawczych na uczestników rynku finansowego i doradców finansowych. Dotyczą one przejrzystości w odniesieniu do wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju oraz brania pod uwagę niekorzystnych skutków dla zrównoważonego rozwoju w prowadzonych przez nich działaniach, a także w odniesieniu do przedstawiania przez nich informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w zakresie produktów finansowych. Ujawnienia dokonywane są na poziomie podmiotu (na stronie internetowej) i produktu. Art. 8 SFDR dotyczy produktów promujących aspekt środowiskowy lub społeczny, nazywanych potocznie „jasnozielonymi” („light green”). Z kolei art. 9 SFDR dotyczy produktów mających na celu zrównoważone inwestycje, nazywanych potocznie „ciemnozielonymi” („dark green”).

Taksonomia UE to system jednolitej klasyfikacji działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, którego celem jest wsparcie inwestorów w podejmowaniu decyzji

inwestycyjnych oraz zdefiniowanie działań, które mogą zostać uznane za zrównoważone środowiskowo. Rozporządzenie 2020/852 obecnie dotyczy podmiotów raportujących informacje z zakresu ESG na mocy Dyrektywy 2014/95/UE i wymaga przedstawienia, w jaki sposób i w jakim stopniu prowadzona działalność jest związana z działalnością gospodarczą, która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo. W przypadku banków, rozporządzenie wymaga m.in. publikacji wskaźnika GAR (*Green Asset Ratio*), który przedstawia udział ekspozycji uznawanych za zrównoważone środowiskowo według kryteriów ustalonych przez Taksonomię, w aktywach banku.

Wprowadzanie powyższych regulacji zachodzi w relatywnie szybkim tempie (zwłaszcza w sektorze finansowym), stwarzając dla banków istotne wyzwania. Dotyczą one zarówno podejmowanych działań – tak w zakresie zrównoważonego finansowania, jak i raportowania informacji na ten temat. W szczególności wskazuje się na konieczność¹²:

- uwzględnienia zrównoważonego rozwoju w strategii biznesowej oraz w strukturze organizacyjnej i procesach zarządczych banku,
- dostosowania portfela produktów i klientów,
- identyfikacji i klasyfikacji zrównoważonych aktywów,
- oferowania klientom zrównoważonego finansowania,
- finansowania działalności bankowej za pomocą zrównoważonych instrumentów,
- uwzględnienia ryzyka ESG w zarządzaniu cenami produktów i usług oraz ryzykiem,
- uwzględnienia ryzyka ESG w ramach wymogów kapitałowych,
- raportowania własnych ryzyk ESG i ich wpływu do organów nadzorczych i interesariuszy,
- zarządzania danymi ESG.

Równolegle do standardów sprawozdawczych, szeroki zakres wytycznych dotyczących procesu zarządzania ryzykiem ESG w bankach wprowadzany jest między innymi przez Komitet Bazylejski, Europejski Urząd

⁹ ESRS obejmują 12 standardów, w tym przekrojowe (2), dotyczące środowiska (5), kwestii społecznych (4) i ładu korporacyjnego (1).

¹⁰ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ%3AL_202302772

¹¹ TCFD została utworzona w 2015 r. przez Radę Stabilności Finansowej (FSB) w celu opracowania spójnych ujawnień dotyczących ryzyka finansowego związanego z klimatem do wykorzystania przez firmy, banki i inwestorów w celu dostarczania informacji interesariuszom. W 2017 r. TCFD przedstawiła ramy raportowania w tym obszarze (TCFD (2024)). <https://www.fsb-tcfd.org/>.

¹² KPMG International (2021). ESG risks in banks. Effective strategies to use opportunities and mitigate risks, Londyn, <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/kw/pdf/insights/2021/05/ESG-risks-in-banks-kw.pdf>, s. 7.

Nadzoru Bankowego czy Europejski Bank Centralny¹³, co oddziałuje jednocześnie na gotowość instytucji kredytowych do zaangażowania w obszarze zrównoważonego finansowania.

Jednocześnie zdolność sektora bankowego w Polsce do realizacji zrównoważonego finansowania napotyka na bariery o charakterze ekonomicznym – zarówno związane z czynnikami globalnymi, jak i krajowymi. W szczególności należy wskazać na kontekst turbulentnego otoczenia gospodarczego wynikającego z konfliktu zbrojnego w Ukrainie czy następstw pandemii COVID-19, ale także na uwarunkowania fiskalne i prawne¹⁴ (m.in. konstrukcja podatku bankowego, wysokie koszty rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami w walutach obcych), które z jednej strony obniżają zdolność banków do kreowania istotnego zaangażowania w obszarze zrównoważonego finansowania, a z drugiej oddziałują poprzez mechanizm efektu wypierania związany z zastępowaniem finansowania realnej gospodarki kredytowaniem długu publicznego (w szczególności poprzez nadproporcjonalny zakup skarbowych papierów wartościowych).

Głównym celem raportu jest identyfikacja inicjatyw w obszarze zrównoważonego finansowania podejmowanych przez banki działające w Polsce oraz czynników wpływających na ich zdolność do wspierania zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Przeprowadzone badania obejmują analizę raportów rocznych (w tym przede wszystkim sprawozdań z działalności) banków, raportów zintegrowanych, raportów zrównoważonego rozwoju, raportów informacyjnych w zakresie adekwatności kapitałowej, jak również informacji dostępnych na stronach internetowych banków. Istotnym źródłem danych wykorzystanych w raporcie są także wyniki badań ankietowych. Ankieta, w wersji elektronicznej, została przeprowadzona w okresie listopad-grudzień 2024 wśród 29 banków działających w Polsce w różnych formach organizacyjno-prawnych (banki uniwersalne, zrzeszające, spółdzielcze, bank państwowy). Raport składa się z pięciu rozdziałów.

W rozdziale pierwszym przedstawiono kluczowe aspekty działalności banków w kontekście zrównoważonego rozwoju. Zwrócono uwagę na strategiczne i edukacyjne działania mające na celu zwiększenie

świadomości ESG w szczególności wśród dostawców i klientów. Zrównoważone finansowanie w politykach bankowych omówiono w kontekście działalności kredytowej i pożyczkowej, jak również wskazano znaczenie towarzystw funduszy inwestycyjnych w promowaniu zrównoważonych inwestycji oraz leasingu w zrównoważonym finansowaniu.

W drugim rozdziale omówiono skalę zrównoważonego finansowania i związane z nim ryzyko, ze szczególnym uwzględnieniem finansowania projektów związanych z odnawialnymi źródłami energii. Omówiono ujawnienia taksonomiczne, w tym wskaźnik zielonych aktywów (*Green Asset Ratio* – GAR) oraz zrównoważone finansowanie w kontekście zarządzania ryzykiem ESG w bankach.

Trzeci rozdział dotyczy raportowania przez banki działań podjętych na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz stosowania najnowszych rozwiązań regulacyjnych (CSRD, ESRS) w tym obszarze. Przedstawiono, jak banki informują o realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR) oraz mierzą postępy w działaniach na rzecz ich osiągnięcia. Zwrócono szczególną uwagę na zmiany w strukturach zarządzania i wzmocnienie kompetencji w obszarze ESG w bankach, a także stosowane ramy sprawozdawcze i podejście banków do analizy podwójnej istotności, stanowiącej podstawę raportowania zgodnie z ESRS.

W czwartym rozdziale przedstawiono wyniki badań ankietowych. Ich celem było poznanie praktyk banków w obszarze zrównoważonego finansowania w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju, a pytania zawarte w ankiecie dotyczyły (1) zaangażowania banku w zrównoważone finanse, (2) strategicznego podejścia do zrównoważonego finansowania, (3) raportowania ESG.

W ostatnim, piątym rozdziale, zawarto rekomendacje dotyczące dalszego rozwoju zrównoważonego finansowania przez banki (także w kontekście obserwowanej w ostatnich latach ograniczonej zdolności i gotowości instytucji kredytowych do finansowania gospodarki), jak również wskazano korzyści z podejmowania odpowiedzialnych decyzji finansowych i ich kluczowe znaczenie w dążeniu do zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

¹³ Szerzej: Marcinkowska, M. (2022). Próby włączenia ryzyka ESG do unijnych regulacji ostrożnościowych dla banków, *Bezpieczny Bank*, 88(3), 2022, s. 35–65.

¹⁴ Por. m.in. Czechowska, D., Lipiński, Cz., Stawska, J., Stępińska, J., Zatoń, W. (2024), *Perspektywy zdolności polskiego systemu bankowego do finansowania potrzeb gospodarki w warunkach ograniczonych zasobów kapitałowych*, PAB WIB 10/2024, Warszawa 2024.

1.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI

1.1.1. Strategiczne i edukacyjne działania banków

Działania podejmowane przez banki w obszarze zrównoważonego finansowania wymagają strategicznego podejścia. Stąd szczególne znaczenie przypisuje się posiadaniu przez bank odpowiedniej strategii, w szczególności zintegrowanej z ogólną strategią biznesową. Dobrze przemyślana i wdrożona strategia może rozpocząć transformację modelu biznesowego w kierunku zrównoważonego rozwoju pozwalając bankom nie tylko spełniać rosnące wymagania regulacyjne, ale także zwiększyć konkurencyjność i budować zaufanie interesariuszy¹⁵. Zdecydowana większość analizowanych banków nawiązuje w bezpośredni sposób do koncepcji zrównoważonego finansowania w swoich raportach i na stronach internetowych, koncentrując uwagę na strategicznym wymiarze podejmowanych działań. Strategia ESG często jest integralnym elementem ogólnej strategii banku (m.in. SANTANDER, ALIOR, MBANK, HANDLOWY), choć w niektórych przypadkach jest wyodrębnionym dokumentem (m.in. PEKAO, MILLENNIUM). Cele ESG wyznaczone przez banki są najczęściej mierzalne, a przedstawione przez nie informacje umożliwiają ocenę postępów w ich realizacji. Deklaracje banków są zgodne z ogólnymi dobrymi praktykami. Przykładowo, MBANK zadeklarował osiągnięcie zerowej emisji netto w działalności własnej do 2040 r., MILLENNIUM – neutralność klimatyczną do 2050 r., natomiast BOŚ i PKO BP – osiągnięcie neutralności klimatycznej Grupy Kapitałowej w zakresie 1 i 2 do 2030 r.

Banki stawiają sobie najwięcej celów związanych z ochroną środowiska naturalnego. Np. w banku MILLENNIUM wyznaczono w tym zakresie cele strategiczne takie jak: dążenie do neutralności

klimatycznej, redukcja zużycia zasobów, oferta produktowa wspierająca zrównoważony rozwój, odpowiedzialna polityka kredytowa, partnerstwa z organizacjami, działania edukacyjne. Niektóre banki w swojej strategii zakładają także cel wspierania inicjatyw społecznych, jak np. HANDLOWY, który realizuje działania w tym zakresie poprzez Fundację im. Kronenberga. Banki w swych strategiach często poruszają także kwestie społeczne, dotyczące m.in. równości płci, różnorodności, kultury organizacyjnej opartej na odpowiedzialności czy równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.

Niektóre banki prowadzą programy edukacyjne dla dostawców z zakresu dobrych praktyk związanych ze zrównoważonym rozwojem (tabela 1).

Banki edukują także klientów w zakresie ESG (np. PEKAO, PKO BP, SANTANDER). Przykładowo, PKO BP angażuje swoich klientów w inicjatywy związane z odpowiedzialnym zarządzaniem zasobami i emisjami. Poprzez różne kanały komunikacji, w tym webinaria i spotkania doradcze, zachęca klientów do włączania zasad zrównoważonego rozwoju do prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. ING BSK organizuje warsztaty i edukuje swoich klientów biznesowych, pomagając im w transformacji środowiskowej. Ponadto, podczas wydarzeń tematycznych dzieli się wiedzą na temat wyzwań związanych z ESG, takich jak promocja elektromobilności i finansowanie odnawialnych źródeł energii. W 2023 r. BOŚ uruchomił nową wersję swojej internetowej platformy wiedzy ekologicznej dla przedsiębiorców – Przystanek EkoBiznes, gdzie eksperci banku dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniami, wspierając małych i średnich przedsiębiorców w wyborze optymalnych i przyjaznych środowisku rozwiązań dla ich biznesu.

¹⁵ Dyczkowska, J. (2023). Is ESG Strategy in ESG-Risk-Sensitive Companies a Myth or a Reality? Evidence from Poland, w: Sustainable Performance in Business Organisations and Institutions: Measurement, Reporting and Management, red. J. Dyczkowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Tabela 1. Przykładowe działania banków w zakresie edukacji dostawców

Bank	Działania
PKO BP	Warsztaty i szkolenia, które mają pomóc zrozumieć i wdrożyć standardy ESG w swoich operacjach; wsparcie dostawców w osiąganiu certyfikatów środowiskowych i społecznych w ramach polityki odpowiedzialnego łańcucha dostaw; wymogi dotyczące ESG w umowach z dostawcami
ING BSK	Okrągłe stoły, które sprzyjają wymianie wiedzy między przedstawicielami różnych sektorów, aby wspierać zrównoważony rozwój i promować współpracę z dostawcami w tym zakresie
PEKAO	Kodeks Etyki Dostawców, który precyzuje wymagania dotyczące ochrony środowiska, jakie muszą spełniać współpracujący z nim dostawcy; bank oczekuje od swoich partnerów biznesowych przestrzegania zasad ESG (co jest weryfikowane m.in. w procesie postępowań zakupowych)
MBANK	Kodeks zrównoważonego rozwoju dla dostawców i partnerów biznesowych, który nakłada na kontrahentów obowiązek przestrzegania zasad ESG
BOŚ	„Standardy ESG dla dostawców Banku Ochrony Środowiska S.A.” wyznaczają ramy działania zgodnego z przyjętymi wartościami oraz zasadami społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju dla dostawców w całym łańcuchu dostaw
MILLENNIUM	Wytyczne zrównoważonego rozwoju dla dostawców zakładające, że wszyscy dostawcy i partnerzy banku przestrzegają praw człowieka w łańcuchu dostaw, stanowczo odrzucają wszelkie formy pracy przymusowej oraz zatrudnianie dzieci. Obejmują także wymagania dotyczące praw pracowniczych, bezpieczeństwa, prewencji i zdrowia, odpowiedzialności za środowisko oraz odpowiedzialnego zarządzania.
BNP PARIBAS BP	Akceptacja Deklaracji CSR przez dostawców; dostawcy uczestniczący w procesie onboardingu są weryfikowani za pomocą kwestionariusza ESG (zawierającego m.in. pytania dotyczące dużych dostawców w zakresie neutralności klimatycznej); przy współpracy z Envirly BNP PARIBAS BP zainicjował kampanię zachęcającą 50 swych najważniejszych kontrahentów do wykonania pomiaru śladu węglowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów i stron internetowych banków.

1.1.2. Zrównoważone finansowanie w politykach banków

Poprzez udzielanie finansowania banki odgrywają istotną rolę zarówno w inspirowaniu swoich klientów do wdrażania bardziej zrównoważonych rozwiązań, jak i w rezygnowaniu z inicjatyw mających negatywny wpływ na środowisko i społeczeństwo. Szczególne miejsce w tych działaniach mają inicjatywy ukierunkowane na kwestie środowiskowe, w tym zmiany klimatu, zwłaszcza, że w Polsce problemem wciąż pozostaje eksploatacja węgla, który jest istotnym źródłem emisji gazów cieplarnianych oraz znaczącym obciążeniem dla środowiska naturalnego¹⁶. Banki, poprzez przyjęcie odpowiednich polityk ukierunkowanych na finansowanie projektów związanych z transformacją energetyczną, przyczyniają się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych i promowania odnawialnych źródeł energii, wspierają także określone cele społeczne.

¹⁶ Kmita, J. (2024). Odpowiedź banków na zieloną transformację Unii Europejskiej. *Teoria i Praktyka Dydaktyki Akademickiej*, 3(1), s. 32-45.

Przykładowo, SANTANDER BP przyjął następujące polityki: *Polityka odpowiedzialnej bankowości i zrównoważonego rozwoju*, *Polityka zarządzania ryzykiem społecznym, środowiskowym i zmian klimatycznych*, *Polityka zrównoważonego i odpowiedzialnego inwestowania*, *Globalna polityka ramowa dotycząca zrównoważonych obligacji*, *Polityka ramowa zielonych obligacji*. Dodatkowo, w banku funkcjonuje System Klasyfikacji Zrównoważonego Finansowania (SFCS), który opiera się na wytycznych i zasadach branżowych uznawanych na szczeblu międzynarodowym. W MILLENNIUM wdrożono Politykę Zrównoważonego Rozwoju, która zawiera wytyczne przyjęte w celu aktywnego promowania zrównoważonego rozwoju, minimalizowania wpływu na środowisko, zapobiegania i zwalczania wszelkich form korupcji i przekupstwa, tworzenia wartości społecznej i bliskiej relacji ze społecznościami lokalnymi, ochrony i poszanowania praw człowieka, poszanowania różnorodności i przeciwdziałania wykluczeniu, integracji ryzyk środowiskowych i społecznych w zarządzaniu Bankiem

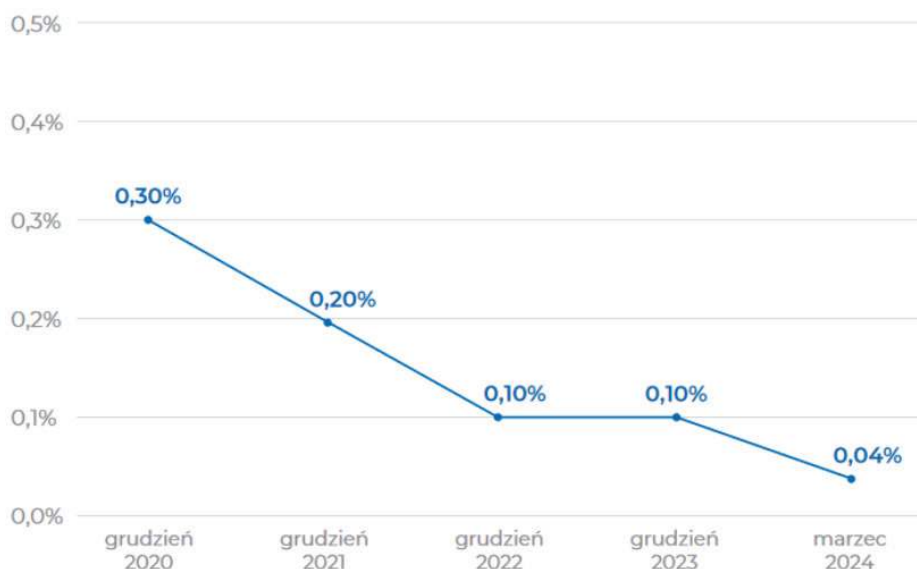
i w relacjach z dostawcami oraz udostępniania zrównoważonych produktów finansowych, które sprzyjają celom dekarbonizacyjnym oraz budowie bardziej sprawiedliwego i inkluzyjnego społeczeństwa. Bank uwzględnia także Cele Zrównoważonego Rozwoju (CZR) w procesie tworzenia oraz oferowania produktów finansowych. *Polityka Środowiskowa BOŚ* odnosi się do wpływu banku na środowisko naturalne, określa zamierzenia i zobowiązania, które mają minimalizować zagrożenia płynące z nieodpowiedniego korzystania z zasobów naturalnych.

Na podkreślenie zasługuje także posiadanie przez banki polityk sektorowych. Przykładem jest PKO BP, w którym przyjęto: *Politykę Finansowania Sektora Odnawialnych Źródeł Energii*; *Politykę Finansowania Sektora Energii Wysokoemisyjnej*; *Politykę Finansowania Sektora Chemii, Ropy i Gazu*; *Politykę Nieruchomości Przychodowych*; *Politykę Finansowania Publicznej Służby Zdrowia*. Bank bada też wpływ transakcji kredytowych na kwestie ESG i klasyfikuje je do czterech kategorii oznaczonych odpowiednimi kolorami: transakcje z pozytywnym wpływem (kategoria zielona), transakcje z neutralnym wpływem (biała), transakcje z możliwie negatywnym wpływem (żółta) oraz transakcje z istotnie negatywnym wpływem (brązowa). W ocenie czynników ESG bank uwzględnia m.in. ryzyko zmiany klimatu i wpływu na działalność klienta, możliwy wpływ klienta na zmianę klimatu, czynniki związane z kapitałem ludzkim czy dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa oraz czynniki związane z aspektami zarządzania (w tym kultury organizacji i nadzoru wewnętrznego).

W nieco inny sposób, bez wskazania konkretnych polityk, PEKAO informuje m.in. o:

- zmianie struktury bilansowej portfela kredytowego poprzez stopniowe ograniczanie zaangażowania finansowego wobec działalności wysokoemisyjnej, przy jednoczesnym zwiększaniu zaangażowania w finansowanie projektów zielonych;
- spadku zaangażowania finansowego nominalnego wobec działalności wysokoemisyjnej do roku 2024 (w porównaniu 2020);
- wspieraniu transformacji polskiej energetyki poprzez m.in. finansowanie projektów, których celem jest poprawa efektywności energetycznej, poprawa miksu energetycznego (wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych i energooszczędnych) i dostosowania do rosnących wymogów środowiskowych;
- wspieraniu transformacji regionów węglowych najbardziej dotkniętych negatywnymi skutkami przeobrażeń w ramach sprawiedliwej transformacji;
- wspieraniu klientów i projektów proekologicznych, których celem jest łagodzenie zmian klimatycznych, ograniczanie zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz projektów wspierających zrównoważony rozwój społeczny
- uznaniu za pożądane inwestycji infrastrukturalnych, które charakteryzują się niską emisją CO₂ i są odporne na zmianę klimatu i katastrofy.

UDZIAŁ FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI WYDOBYWCZEJ WĘGLA
W CAŁKOWITYM PORTFELU KORPORACYJNYM MBANKU.

Rysunek 1. Ograniczanie finansowanie działalności wydobywczej węgla w MBANK

Źródło: Grupa mBank (2023). Raport ESG Grupy mBank 2023. <https://www.mbank.pl/pdf/esg/raport-esg-grupy-mbank-2023.pdf>, s. 81.

Sektor	Zobowiązania Banku
Sektor energetyki węglowej	- Bank nie rozpocznie współpracy z żadnym nowym Klientem, który uzyskuje więcej niż 25% swoich przychodów z energetyki węglowej i czynności opartych na węglu. - Bank będzie współpracować wyłącznie z takimi przedsiębiorstwami energetyki węglowej, które posiadają strategię wyjścia z węgla do 2030 r. w zakresie zarówno posiadanych, jak i obsługiwanych elektrowni węglowych przez to przedsiębiorstwo. - Bank nie dostarczy produktów ani usług finansowych na rzecz nowych projektów energetyki węglowej, niezależnie od ich lokalizacji, ani też na rzecz modernizacji istniejących już elektrowni/elektrociepłowni węglowych, których celem jest przedłużenie okresu użytkowania lub zwiększenie zdolności produkcyjnych.
Sektor wydobywczy	- Bank nie będzie dostarczać żadnych produktów ani usług finansowych spółkom infrastrukturalnym istotnie zaangażowanym w branżę węgla energetycznego. - Bank nie będzie dostarczać żadnych produktów ani usług finansowych podmiotom należącym do grup wydobywczych, które produkują ponad 10 mln ton węgla energetycznego rocznie lub uzyskują ponad 20% swoich przychodów z węgla energetycznego. - Bank nie będzie dostarczać żadnych produktów ani usług finansowych spółkom zaangażowanym w wydobywanie węgla energetycznego.
Sektor ropy naftowej i gazu	- Bank nie będzie finansował rozwoju nowych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. - Bank nie udziela finansowania na inwestycje związane z poszukiwaniem i wydobywaniem ropy naftowej i gazu ze złóż niekonwencjonalnych oraz gazociągów i terminali eksportowych zasilanych głównie niekonwencjonalnym LNG. - Bank nie finansuje żadnych projektów naftowo-gazowych ani infrastruktury związanej z takimi projektami w regionach Arktyki i Amazonii oraz prowincji Esmeraldas w Ekwadorze.
Sektor nuklearny	- Bank, jako instytucja finansowa, może zaoferować swoje produkty i obsługę finansową jednostkom rządowym wspierającym przedsiębiorstwa rozwijające niewojсковą energię atomową. Bank uważa, że dla krajów planujących rozwój energetyki jądrowej, bądź nowych elektrowni, a także dla międzynarodowej społeczności niezbędne jest nie tylko działanie zgodne z wymaganiami bezpieczeństwa, ochrony populacji, ale też działanie z myślą o ochronie środowiska dla przyszłych pokoleń. - Przez stosowanie Polityki sektorowej Bank chciałby zapewnić, że projekty, które mógłby finansować są zgodne z zasadami monitorowania, a także łagodzenia społecznego i środowiskowego wpływu sektora energetyki jądrowej.

Rysunek 2. Wybrane polityki sektorowe w obszarze ryzyka ESG stosowane przez BNP PARIBAS BP na koniec 2023 r.

Źródło: BNP Paribas Bank Polska (2023). 2023 Sprawozdanie Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej BNP PARIBAS BANK POLSKA. https://www.bnpparibas.pl/_files/asset_upload/item/1544169_s_156.

Banki wspierają inicjatywy pożądane z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, jak również informują o tym, że nie finansują projektów czy też nie dokonują transakcji inwestycyjnych na własny rachunek w wybranych kategoriach działalności. Przykładowo MILLENNIUM zalicza do tego obszaru zaangażowanie w działalność nielegalną; wydobywanie ropy naftowej i górnictwo węgla kamiennego; produkcję energii opartą na węglu; przedsiębiorstwa i działania związane z prostytucją lub pornografią; przedsiębiorstwa i działalność związaną z nielicencjonowanym handlem dziką fauną i florą lub zagrożonymi gatunkami; przedsiębiorstwa i działalność związaną z pozyskiwaniem i sprzedażą nielegalnego drewna. W przypadku finansowania/inwestowania w projekty o określonych cechach lub w sektorach działalności o potencjalnie większym wpływie na środowisko i społeczeństwo, decyzja Banku jest uzależniona od spełnienia dodatkowych warunków. PEKAO natomiast, co do

zasady, nie finansuje: nowych projektów dotyczących wydobywania węgla kamiennego i brunatnego oraz nowych projektów energetycznych opartych o węgiel kamienny i brunatny, z wyłączeniem projektów wspierających transformację polskiej energetyki; działalności generującej istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego i kwestii społecznych. Podobną politykę stosuje MBANK. Na rysunku 1 przedstawiono szybkie zmniejszenie ekspozycji na węgiel i sektory wydobywcze po wprowadzeniu przez bank *Polityki Klimatycznej* w 2019 r. Podobnie, PEKAO deklaruje niepodjęcie nowego finansowania celowego w zakresie projektów wydobywania węgla kamiennego i brunatnego oraz opartych na nich projektów energetycznych. Klienci PEKAO podlegają także ocenie z uwzględnieniem negatywnych aspektów prowadzonej działalności, takich jak: korupcja, nieprzestrzeganie przepisów BHP, praca przymusowa oparta na wyzysku, zatrudnianie małoletnich niezgodnie z przepisami prawa,

praktyki dyskryminacyjne, eksploatacja rzadkich zasobów naturalnych, testowanie produktów na zwierzętach i okrucieństwo wobec zwierząt, nieetyczne działania w stosunku do kontrahentów lub konkurencji, uzasadnione protesty lokalne związane z prowadzoną działalnością klienta, wytwarzanie produktów lub oferowanie usług szkodliwych dla konsumentów.

Stosowane przez BNP PARIBAS BP polityki sektorowe wyróżniają dziewięć sektorów szczególnie wrażliwych ze względu na ryzyko ESG. Są to sektory: energetyki węglowej, wydobywczy, ropy naftowej i gazu ziemnego, nuklearny, leśny – miazga drzewna, leśny – olej palmowy, tytoniowy, rolno-spożywczy, obronny i bezpieczeństwa. Bank stosuje istotne ograniczenia w zakresie finansowania tych branż. Zaawansowanie wdrożenia ograniczeń w finansowaniu na koniec 2023 r. przedstawiono na rysunku 2.

Zgodnie ze standardami przyjętymi w ramach grupy, HANDLOWY nie będzie dostarczał nowych produktów i usług finansowych wspierających budowę lub rozbudowę elektrowni węglowych, w tym również nie będzie refinansował elektrowni uruchomionych po 2018 r. Bank zobowiązał się, że po 2025 r. nie będzie udostępniał kapitału klientom niemającym strategii odejścia od wytwarzania energii elektrycznej z węgla i osiągnięcia zgodności ze ścieżkami dekarbonizacji z Porozumienia Paryskiego do 2030 r. oraz nie nawiąże współpracy z nowym klientem ze znacznym udziałem wytwarzania energii elektrycznej w swojej działalności, chyba że udział energii wytwarzanej przez elektrownie węglowe będzie mniejszy niż 5%.

1.1.3. Działalność kredytowa i pożyczkowa

Jednym z kluczowych obszarów, w których banki mogą bezpośrednio wspierać zrównoważony rozwój, jest ich działalność kredytowa i pożyczkowa¹⁷.

Banki (jak np. PEKAO) przedstawiają na ogół ofertę kredytów uwzględniających kwestie ESG w podziale na klientów indywidualnych, sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i klientów korporacyjnych. Klientom indywidualnym PEKAO proponuje:

- EKO kredyty mieszkaniowe (z wymogiem zakupu/instalacji przynajmniej jednej z wymienionych instalacji: kolektory słoneczne, panele/ogniwa fotowoltaiczne, w tym magazyny energii, pompy ciepła,

kotły c.o. z wykorzystaniem ogrzewania geotermalnego);

- Pożyczkę Ekspresową wspierającą finansowanie inwestycji konsumenckich na cele proekologiczne.

Przedsiębiorstwom z sektora MŚP PEKAO oferuje kredyty powiązane z celami środowiskowymi i dotacją z UE. Klientom korporacyjnym przedstawia szereg możliwości finansowania większych projektów (budowa farmy wiatrowej, nieruchomości takich jak obiekty handlowe czy osiedla mieszkalne). Bank działając w konsorcjach bierze udział w wielu finansowaniach w oparciu o wskaźniki odnoszące się do celów związanych ze zrównoważonym rozwojem. W przypadku takich instrumentów marża kredytu jest najczęściej zależna od zrealizowania wyznaczonych celów, a kredytobiorca jest zobowiązany do corocznego raportowania osiągniętych wartości.

PKO BP oferuje kredyty uwzględniające ESG jak np. Kredyt hipoteczny „Własny Kąt” (zielona hipoteka), Kredyt termomodernizacyjny dla budynków wielorodzinnych, Kredyt ekologiczny na modernizację infrastruktury – z dotacją od Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), jak również Ekopożyczkę na zakup i instalację paneli fotowoltaicznych oraz innych urządzeń i pojazdów ekologicznych do kwoty 50 tys. PLN (w ofercie Banku dla osób fizycznych) oraz Pożyczkę na finansowanie farm fotowoltaicznych (projekty inwestycyjne).

Sustainability-linked loans (SLL) znajdują się w ofercie ING BSK, PKO BP, MBANK I SANTANDER BP. SLL to wszelkiego rodzaju instrumenty pożyczkowe i/lub instrumenty warunkowe, które zachęcają pożyczkobiorcę do osiągnięcia ambitnych, wcześniej określonych celów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Jak informuje MBANK, cechami SLL są:

- powiązanie wyznaczonych celów ze strategią ESG,
- wyznaczenie ambitnych, z góry określonych, regularnie monitorowanych i weryfikowanych zewnętrznie celów (mierzonych przy pomocy KPI – *Key Performance Indicators*; kluczowych wskaźników efektywności),
- cykliczne (minimum roczne) raportowanie kredytodawcom informacji do monitorowania celów,
- niezależna, zewnętrzna weryfikacja w odniesieniu do celów na drodze uzyskania stosownej opinii zewnętrznego audytora środowiskowego (tzw. SPO, *second party opinion*)¹⁸.

¹⁷ Kulińska-Sadłocha E. (2022). W jaki sposób banki mogą wspierać transformację gospodarki w kierunku modelu zrównoważonego? w: W poszukiwaniu zielonego ładu, red. M. Burchard-Dziubińska, WUŁ, Łódź.

¹⁸ Grupa mBank (2023). Raport ESG Grupy mBank 2023. <https://www.mbank.pl/pdf/esg/raport-esg-grupy-mbank-2023.pdf>, s. 83.

Finansowania *Sustainability-Linked* udzielane są według wytycznych LMA Sustainability-Linked Loan Principles. Według tych wytycznych, wyznaczone cele i KPI służące ich monitorowaniu powinny dotyczyć istotnych obszarów oddziaływania przedsiębiorstwa na otoczenie, być weryfikowalne i porównywalne. Mogą odnosić się do m.in. redukcji emisji gazów cieplarnianych bądź innych zanieczyszczeń, certyfikacji surowców, redukcji nierówności społecznych w miejscu pracy, takich jak równy dostęp do stanowisk menadżerskich dla obydwu płci czy wskaźnik *gender pay gap*.

W 2023 r. SANTANDER BP uczestniczył w czterech transakcjach kredytowych w formule SLL. W ofercie SANTANDER BP poza SLL znajduje się także *ESG Rating-Linked Loan*. Jest to kredyt na cele ogólne lub inwestycje, w którym wysokość marży częściowo powiązana jest z poprawą wyniku ratingu ESG kredytobiorcy. W celu promowania idei i funkcjonalności ratingów ESG wśród Klientów, Bank nawiązał współpracę z EcoVadis – globalną agencją prowadzącą ratingi ESG. W 2023 r. Bank udzielił kilku pierwszych transakcji kredytowych w formule *ESG Rating-Linked Loan* dla Klientów MŚP i korporacyjnych. Szczególnymi produktami banku są *ESG-Linked Faktoring* powiązany z ratingiem ESG, *Green Loan* i *Social Loan* (kredyty, z których środki przeznaczone są na inwestycje mające pozytywny lub znacząco ograniczające negatywny wpływ środowiskowy (*green*) lub społeczny (*social*)). Produkty w ofercie zrównoważonego finansowania w SANTANDER BP przedstawiono na rysunku 3.

ING BSK ma bogatą ofertę kredytów dla klientów indywidualnych i firm: kredyty hipoteczne powiązane z rozwiązaniami efektywnymi energetycznie

oraz kredyty ekologiczne z dotacją BGK (dla firm). Kredyty na transformację energetyczną przedsiębiorstw oraz kredyt inwestycyjny z premią BGK są także oferowane przez ALIOR. Bank jako jeden z pierwszych udostępnił w 2021 r. ofertę kredytów „Czyste Powietrze”, przeznaczonych na inicjatywy związane z poprawą jakości powietrza oraz minimalizacją emisji gazów cieplarnianych. W programie tym bierze udział także SANTANDER BP, który w 2023 r. udzielił 400 kredytów „Czyste Powietrze”, na kwotę 21 mln zł. Do końca 2023 r. BOŚ udzielił 581 kredytów „Czyste Powietrze” na łączną kwotę około 30 mln zł.

W 2023 r. także MBANK podpisał umowę portfelową z BGK, stając się jednym z banków udzielających Kredytu Ekologicznego, który BGK spłaca z tzw. premii ekologicznej (dotacji z UE), oferowanego podmiotom sektora MŚP oraz typu small MID-CAPS i MID-CAPS (do 3000 zatrudnionych). MBANK oferuje również kredyt hipoteczny na nieruchomości energooszczędne oraz Ekopożyczkę dla mikroprzedsiębiorstw. Kredyt ekologiczny znajduje się także w ofercie HANDLOWEGO i SANTANDER BP. HANDLOWY proponuje również kredyt na cele środowiskowe oraz kredyt technologiczny (z BGK). ALIOR, podobnie jak np. PEKAO, udziela kredytów powiązanych z kwestiami ESG objętych gwarancjami Biznesmax Plus i Ekomax.

Warto także zwrócić uwagę na BOŚ, gdyż jest to bank ze szczególnymi tradycjami w obszarze zielonej bankowości. W bankowości korporacyjnej skupia się na obsłudze firm MŚP oraz wspieraniu zielonych inwestycji w korporacjach i jednostkach samorządu terytorialnego. Oferta kredytowa bankowości detalicznej jest skoncentrowana na finansowaniu zakupu

kredyty na inwestycje zrównoważone, w tym OZE	kredyty powiązane z Celami Zrównoważonego Rozwoju	kredyt gotówkowy z EKO promocją,	ekopożyczka
zielone obligacje (green bonds) i zrównoważone obligacje (sustainability bonds)	obligacje związane ze zrównoważonym rozwojem (sustainability-linked bonds)	doradztwo dotyczące możliwości uzyskania zrównoważonego finansowania	doradztwo finansowe w obszarze ESG
leasing instalacji fotowoltaicznych SolarLease	leasing pojazdów elektrycznych, w tym z dotacją w ramach programu „Mój elektryk”	leasing nieemisyjnych źródeł ciepła, magazynów energii, stacji ładowania pojazdów elektrycznych	fundusze inwestycyjne klasyfikowane jako produkty z art. 8 rozporządzenia SFDR (tzw. jasnozielone) i art. 9 SFDR (tzw. ciemnozielone)

Rysunek 3. Oferta zrównoważonego finansowania SANTANDER BP

Źródło: Santander Bank Polska (2024). Raport ESG 2023 Grupy Kapitałowej Santander Bank Polska. https://esg.santander.pl/2023/wp-content/uploads/sites/17/2024/09/RaportESG2023_PL.pdf s.54.

i instalacji proekologicznych technologii. BOŚ wyróżnia się współpracą z kluczowymi instytucjami odpowiedzialnymi za finansowanie ochrony środowiska w Polsce, odgrywającymi istotną rolę w zapobieganiu negatywnym skutkom zmian klimatycznych, jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Bank Gospodarstwa Krajowego i Polski Fundusz Rozwoju.

1.1.4. Emisje obligacji, TFI i leasing

Kolejnym obszarem zrównoważonego finansowania, w który angażują się banki, jest emisja obligacji powiązanych z ESG. W szczególności rynek zielonych obligacji stanowi odpowiedź na narastające zapotrzebowanie na inwestycje wspierające ochronę środowiska. Jego intensywny rozwój w ciągu ostatnich lat można również postrzegać jako sygnał pogarszających się warunków sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi oraz konieczności przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych i degradacji środowiska. Jednocześnie wskazuje na potrzebę realizacji nowych inwestycji, które w pełni spełniają proekologiczne wymagania.¹⁹

Jak informuje MBANK zielone obligacje (*Green Bonds*) to rodzaj obligacji, które zawierają dodatkowe, zielone elementy (zgodne ze standardem *Green Bond Principles* International Capital Market Association (ICMA)), takie jak m.in.:

- przeznaczenie środków – wskazanie konkretnych zielonych projektów, na które mogą być przeznaczone środki z emisji,
- specyficzny proces oceny i selekcja projektów, w tym kryteria kwalifikacji oraz potencjalne zagrożenia w realizacji tych projektów i ich sposób mitygacji,
- wydzielenie środków i zarządzanie nimi na osobnym rachunku emitenta,
- okresowe raportowanie (minimum roczne) z alokacji środków i wykorzystania przychodów dla środowiska²⁰.

¹⁹ Szerzej por. Brzozowska, K. (2017). Idea zrównoważonego rozwoju na rynku obligacji. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 478, s. 70-80; Lipowicz, M. (2023). Rola i miejsce zielonych obligacji w finansowaniu zrównoważonego rozwoju. *Ryzyko i Zrównoważony Rozwój. Studia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 397, s. 1-21.

²⁰ Raport ESG Grupy mBank (2024). <https://www.mbank.pl/pdf/esg/raport-esg-grupy-mbank-2023.pdf>, s. 83

We wrześniu 2023 r. MBANK przeprowadził drugą emisję senioralnych zielonych obligacji nieuprzywilejowanych (ang. *non-preferred senior, NPS*) w oparciu o standard *Green Bond Principles*.

Dom Maklerski BOŚ w 2023 r. pełnił funkcję wyłącznego organizatora emisji zielonych obligacji Banku o wartości 100 mln zł oraz spółki wchodzącej w skład Grupy WMC PV o wartości ponad 81 mln zł. Obie emisje związane są z realizacją zielonych projektów, które wspierają zrównoważony rozwój i spełniają kryteria określone w *Green Bond Principles*.

Również PEKAO aktywnie uczestniczy w organizacji oraz oferowaniu inwestorom rynkowym emisji obligacji ESG swoich klientów korporacyjnych. Wśród obligacji ESG, które organizował Bank, znalazły się:

- obligacje zielone (*green bonds*) oraz obligacje zrównoważonego rozwoju (*sustainability bonds*), w przypadku których konieczne jest m.in. sporządzenie ram zielonego/zrównoważonego finansowania oraz uzyskanie opinii zewnętrznego audytora środowiskowego (SPO, *second party opinion*),
- emisje w formacie *sustainability-linked*, w przypadku których emitent określa w warunkach emisji poziom KPI, np. z zakresu ochrony środowiska, których jest zobowiązany dotrzymać w okresie do wykupu obligacji,
- obligacje *ESG-rating linked*, w przypadku których poziom marży jest podwyższany, jeśli rating ESG spółki, nadany przez zewnętrzną agencję ratingową, ulega obniżeniu.

W 2023 r. PEKAO, po raz pierwszy, wyemitował zielone obligacje własne o wartości 500 mln euro.

Sustainability-Linked Bond (SLB) – obligacje ze zróżnicowanymi warunkami finansowymi (zmiennym kuponem) uzależnionymi od ogólnych wyników ESG emitenta, znajdują się w ofercie m.in. PKO BP i SANTANDER BP.

Banki oferują także dostęp do funduszy należących do nich Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych (TFI) oraz zewnętrznych funduszy TFI uwzględniających czynniki ESG wg klasyfikacji SFDR (art. 8 lub art. 9). Przykładowo, BNP PARIBAS BP wprowadził w czerwcu 2022 r. sześć subfunduszy uwzględniających czynniki ESG wg klasyfikacji SFDR (art. 8 lub art. 9). Wśród tej oferty cztery subfundusze promują aspekty środowiskowe lub społeczne (art. 8 SFDR), a dwa mają na celu zrównoważone inwestycje (art. 9 SFDR). Następnie w 2023 r. oferta została rozszerzona o kolejne trzy

- Santander TFI S.A. Zarządzanie czterema funduszami inwestycyjnymi ESG:
- Santander Prestiż Odpowiedzialnego Inwestowania Globalny – subfundusz wydzielony w ramach funduszu Santander Prestiż SFIO (klasyfikowany jako produkt z art. 8 SFDR¹⁷),
 - Santander Prestiż Akcji Europejskich – subfundusz wydzielony w ramach funduszu Santander Prestiż SFIO (klasyfikowany jako produkt z art. 8 SFDR),
 - Santander Prestiż Future Wealth – subfundusz wydzielony w ramach funduszu Santander Prestiż SFIO (klasyfikowany jako produkt z art. 8 SFDR),
 - Santander Prestiż Prosperity – subfundusz wydzielony w ramach funduszu Santander Prestiż SFIO (klasyfikowany jako produkt z art. 9 SFDR).

Rysunek 4. TFI w ofercie SANTANDER BP

Źródło: Santander Bank Polska (2024). Raport ESG 2023 Grupy Kapitałowej Santander Bank Polska. https://esg.santander.pl/2023/wp-content/uploads/sites/17/2024/09/RaportESG2023_PL.pdf s. 55.

subfundusze spełniające klasyfikację wg art. 8 SFDR, są to: *Subfundusz Globalny Dłużny*, *Subfundusz Globalny Stabilnego Wzrostu* oraz *Subfundusz Globalny Akcji*. Oferowane subfundusze lokują większość aktywów w określonych funduszach/subfunduszach zrównoważonych zarządzanych przez *BNP Paribas Asset Management*. SANTANDER BP ma w swojej ofercie cztery fundusze (rysunek 4) i w 2023 r. udzielił zrównoważonego finansowania na kwotę 7 671 mln zł (3 127,5 mln zł w 2022 r.), co oznacza wzrost o 145% rok do roku.

PKO BP w ofercie TFI proponuje dwa fundusze: Fundusz inwestycyjny *PKO Ekologii i Odpowiedzialności Społecznej Globalny* oraz Fundusz inwestycyjny *PKO Obligacji Globalny* (rysunek 5). Oba subfundusze

zaliczane są do grupy produktów jasnozielonych plus, czyli wypełniających wymogi art. 8 rozporządzenia SFDR i posiadających dodatkowo zrównoważone inwestycje (w rozumieniu art.2 pkt 17 SFDR). Subfundusze PKO TFI są wyjątkowymi produktami na naszym rynku pod tym względem, ponieważ nie tylko wypełniają rygorystyczne kryteria regulacyjne, ale również stosują autorską metodologię doboru i selekcji papierów wartościowych, która pozwala sprawdzać, czy działalność prowadzona przez emitentów lub realizowane przez nich projekty spełniają kryteria „zielonej” inwestycji.

PEKAO wspiera emitentów, dla których organizuje emisje obligacji, w przygotowaniu się do zrównoważonych/zielonych emisji poprzez m.in.: wsparcie

PKO Obligacji Globalny	PKO Ekologii i Odpowiedzialności Społecznej Globalny
Subfundusz: • obligacyjny • zarządzany aktywnie • inwestujący w obligacje służące finansowaniu zrównoważonego rozwoju (m.in. zielone obligacje) – państw – przedsiębiorstw – międzynarodowych instytucji takich jak Europejski Bank Inwestycyjny Inwestując w ten subfundusz wspierasz jednocześnie inicjatywy, które mają pozytywny wpływ na środowisko, takie jak: rozwój energetyki odnawialnej, modernizacja infrastruktury transportowej, zwiększanie efektywności energetycznej budynków itp. Więcej	Subfundusz: • akcyjny • zarządzany aktywnie • inwestujący m.in. w spółki z sektora: – energii odnawialnej i alternatywnej, – recyklingu i gospodarowania odpadami, – oczyszczania wody i ścieków, – ograniczania emisji gazów cieplarnianych, – ochrony zdrowia Inwestując w ten subfundusz wspierasz jednocześnie kapitałowo spółki będące liderami niskiej emisji dwutlenku węgla lub neutralne klimatycznie w swoich branżach. Więcej

Rysunek 5. Fundusze PKO TFI w standardzie ESG

Źródło: PKO (2024). PKO TFI, Zielone inwestycje, https://www.pkotfi.pl/_esg/

w strukturyzacji *ESG Financing Framework/Green Bond Framework*, pomoc w doborze KPI czy też wsparcie w rozmowach z audytorem środowiskowym sporządzającym SPO.

Biuro Maklerskie SANTANDER BP udostępnia klientom subfundusze wydzielone w ramach funduszy inwestycyjnych zarządzane przez BNP Paribas TFI S.A. W czerwcu 2022 r. wprowadzonych zostało sześć subfunduszy uwzględniających czynniki ESG wg klasyfikacji SFDR (art. 8 lub art. 9). Wśród tej oferty cztery subfundusze promują aspekty środowiskowe lub społeczne (art. 8 SFDR), a dwa mają na celu zrównoważone inwestycje (art. 9 SFDR). Następnie w 2023 r. oferta została rozszerzona o kolejne trzy subfundusze spełniające klasyfikację wg art. 8 SFDR. Oferowane subfundusze lokują większość aktywów w określonych funduszach/subfunduszach zrównoważonych zarządzanych przez BNP Paribas Asset Management. Biuro Maklerskie oferuje również sprzedaż jednostek uczestnictwa funduszy prowadzonych przez różne TFI. Wśród nich znajduje się 186 funduszy oznaczonych jako zrównoważone (art. 8 i art. 9 SFDR).

W raportach banków można znaleźć także informacje o powiązanej z ESG ofercie leasingu. Banki przeznaczają bowiem środki na finansowanie i promocję elektromobilności, w tym leasing pojazdów elektrycznych i hybrydowych. Niektóre z badanych banków (np. ING BSK, SANTANDER BP, BOŚ) dołączyły do rządowego programu dopłat do samochodów zeroemisyjnych „Mój elektryk”. Dzięki programowi klienci mogą skorzystać z dofinansowania do leasingu m.in. pojazdów elektrycznych, co może istotnie wspomóc rozwój elektromobilności w Polsce. Przykładowo w ING BSK klientom z obszaru średnich i dużych firm została udostępniona specjalna oferta leasingu wspierająca realizację jednego z celów zrównoważonego rozwoju (np. leasing na nowe pojazdy elektryczne, podnośniki elektryczne, panele fotowoltaiczne naziemne i dachowe do 50 KW, magazyny energii, stacje ładowania). W 2023 r. bank wyleasingował samochody elektryczne na łączną kwotę 95,4 mln zł (87,7 mln zł rok wcześniej), w tym 49,9 mln PLN (24,0 mln zł rok wcześniej) w programie „Mój elektryk”. Liczba wyleasingowanych samochodów wzrosła z 244 (w tym 127 w programie „Mój elektryk”) w 2022 r. do 461 (w tym 252 w programie „Mój elektryk”).

Leasing pojazdów elektrycznych znajduje się także w ofercie PKO Leasing S.A., podobnie jak finansowanie punktów i stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz finansowanie urządzeń fotowoltaicznych. Od 2019 r. MBANK (mLeasing) oferuje finansowanie instalacji fotowoltaicznych, w 2022 r. spółka rozszerzyła zakres usług o finansowanie magazynów energii oraz pomp ciepła, a w 2023 r. do listy projektów

dodano infrastrukturę do ładowania pojazdów elektrycznych.

BOŚ Leasing – EKO Profit S.A. (BLEP S.A.) świadczy usługi finansowania w formie leasingu operacyjnego, finansowego oraz pożyczki leasingowej. W ramach swojej działalności finansuje wiele inicjatyw, które wpisują się w strategiczne dla Grupy Kapitałowej obszary, w szczególności w zakresie ochrony środowiska i wsparcia rozwoju sektora OZE. Współpracuje z klientami zainteresowanymi finansowaniem farm fotowoltaicznych, biogazowni, a także projektów dotyczących odpowiedzialnej gospodarki odpadami.

1.2. Pozostałe banki

W grupie banków nienależących do indeksu WIG-BANKI, nawiązania w strategii do kwestii ESG zidentyfikowano w przypadku banków NEST oraz BGK. Przykładowo, NEST wskazuje w raporcie ESG, iż w przyjętej Strategii ESG oraz obowiązujących wewnętrznych regulacjach opracowana została lista branż, która nie jest finansowana przez bank ze względu na ich bezpośredni negatywny wpływ na środowisko i społeczność oraz takich, które przyczyniają się do łamania praw człowieka i praw zwierząt. Należą do nich m.in. produkcja skór zwierząt futerkowych i wyrobów futrzarskich, łowiectwo i pozyskiwanie zwierząt łownych, górnictwo rud uranu i toru, destylowanie, rektyfikowanie i mieszanie alkoholi, uprawa tytoniu, produkcja wyrobów tytoniowych, produkcja gazów technicznych, produkcja materiałów wybuchowych, wytwarzanie paliw jądrowych, produkcja broni i amunicji. Branże i działalności objęte ponadnarodowymi sankcjami zostały również wykluczone przez NEST.

Mniejsze banki aktywnie edukują dostawców i klientów. BANK POCZTOWY opracował *Kodeks Etyki Oferentów i Dostawców Banku Pocztowego*. NEST także posiada *Kodeks Postępowania Dostawców*. DNB BANK POLSKA posiada *Kodeks DNB odpowiedzialnego postępowania w biznesie dla dostawców*, dzięki któremu dostawca potwierdza uznanie Kodeksu oraz zawartych w nim zasad i oczekiwań w całym łańcuchu dostaw. BGK wymaga od wykonawców przy złożeniu oferty, aby wypełnili ankietę CSR, która wlicza się do ogólnej liczby punktów uzyskanych w postępowaniu. CA BP posiada obowiązkową ankietę ESG dla dostawców, obejmującą wdrożenie strategii zrównoważonego rozwoju i ESG, obliczania śladu węglowego czy wdrożenia procedur przeciwdziałania dyskryminacji, mobbingowi lub molestowaniu oraz realizacji polityki wspierającej osoby i grupy wykluczone. Aby edukować swoich klientów, VELOBANK stworzył platformę edukacyjną – VeloMarket, łącząc potrzebę transformacji energetycznej i edukacji ekologicznej

z korzystnym finansowaniem i przyjaznymi produktami. CA BP opracował kampanie edukacyjne skierowane do klientów, takie jak m.in.: #mniejplastiku czy „Zamieniam się w słuch”. BGK dzieli się wiedzą w ramach konferencji, webinarów i studiów podyplomowych, a także szkoleń e-learningowych dotyczących podstaw ESG, kierowanych do MŚP. W ramach współpracy banku z Polską Akademią Rozwoju Przedsiębiorczości na platformie edukacyjnej PARP ukazały się bezpłatne kursy online poświęcone zrównoważonemu rozwojowi i transformacji cyfrowej.

Działalność pozostałych banków w obszarze zrównoważonego finansowania jest ograniczona. CA BP w definiowaniu zielonych kredytów korzysta z dokumentu „The Green Loan Principles”, który wydaje i cyklicznie aktualizuje organizacja branżowa Loan Market Association (LMA). Zasady te mają na celu promowanie rozwoju produktów kredytowych zapewniających zielone finansowanie, czemu służy wypracowanie ramowych standardów rynkowych i wytycznych do stosowania na rynku zielonych kredytów, a przy tym wspierają transparentność oraz atrakcyjność zielonych produktów. DNB BP stosuje politykę odpowiedzialnego inwestowania, redukując inwestycje w spółki, których działalność jest szkodliwa dla środowiska i wspierając finansowanie sektorów OZE. Bank unika działań naruszających prawa człowieka, prawo pracy, związanych z korupcją, nieetycznych lub szkodliwych dla środowiska, wspierając jednocześnie inicjatywy na rzecz równych praw dla mniejszości.

Oferta pozostałych banków w zakresie kredytów i pożyczek uwzględniających kwestie ESG jest dużo uboższa. Na tle innych banków szczególnie pozytywnie wyróżniają się POCZTOWY, CA BP i BGK. POCZTOWY oferuje kredyt termomodernizacyjny oraz remontowo-budowlany, którego celem jest finansowanie przedsięwzięć objętych grantem OZE w ramach Programu TERMO realizowanego przez BGK. Bank dokonał przeglądu i dostosowania oferty kredytowania Wspólnot Mieszkaniowych, w szczególności poprzez rozszerzenie oferty o możliwość finansowania kredytów na OZE. Zielone produkty w CA BP obejmują kredyt ratalny na OZE oraz realizowany we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) program „Czyste Powietrze”. Bank oferował także kredyt hipoteczny Zielony DOM na energooszczędne nieruchomości. Klienci banku mogli również inwestować w subfundusze *Amundi Stars Global Ecology ESG* oraz *Amundi Stars Silver Age*. Poza zielonymi kredytami bank udziela *Sustainability Linked Loans (SLL)*.

ING BH opracował *Green Covered Bond Framework* – dokument stanowiący zobowiązanie wobec

inwestorów w zakresie wykorzystania środków pochodzących z emisji listów zastawnych. Zgodnie z tym dokumentem środki pozyskane w wyniku emisji wykorzystane zostaną na finansowanie lub refinansowanie nieruchomości efektywnych energetycznie. Bank otrzymał także certyfikację wydaną przez *Climate Bonds Initiative* – międzynarodową organizację, która dzięki rygorystycznym kryteriom ocenia, czy instrument finansowy wspiera ustalenia zawarte w ramach Porozumienia paryskiego zmierzające do ograniczenia globalnego ocieplenia do wartości poniżej 2 stopni Celsjusza. Certyfikacja ta jest wykorzystywana przez interesariuszy do oceny, czy dany instrument finansowy adresuje zmiany klimatyczne. Już w 2019 ING BH przeprowadził emisję listów zastawnych zgodnych z ICMA „Green Bond Principles” oraz certyfikowaną przez *Climate Bonds Initiative*.

W 2023 r. MBANK H, wspólnie z mBankiem rozpoczął prace nad rozwojem procesu nabywania kredytów hipotecznych (*pooling*). Nowy proces ma być odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na dokładniejszą, zgodną z aktualnymi wymaganiami biznesowymi selekcję portfela (m.in. z zakresu kredytów eko). MBANK H zobowiązał się także do emisji listów zastawnych wspierających cele ESG.

PKO BP BH w 2023 r. wprowadził wyższy upust na marży dla klientów, którzy przedłożą świadectwo charakterystyki energetycznej (spełniające kryteria określone przez Bank). Ponadto, bank emituje Zielone Listy Zastawne, których środki przeznaczone są wyłącznie na finansowanie lub refinansowanie nowych bądź istniejących projektów spełniających kryteria zieloności. Emitowane przez PKO BH listy zastawne są zgodne z wytycznymi International Capital Market Association (ICMA), określonymi w zasadach dotyczących Zielonych Obligacji (*Green Bond Principles – GBP*).

Jednym z głównych celów Grupy Santander jest wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. SANTANDER CB w ramach finansowania OZE współpracuje z 650 Partnerami Handlowymi, poprzez sieć 730 Punktów Sprzedaży. Kontrahenci OZE sprzedają produkty substytucyjne (pompy ciepła, magazyny energii, przydomowe turbiny wiatrowe).

Od 2023 r. VELOBANK proponuje wszystkim chętnym EKOkredyt ratalny z atrakcyjnym oprocentowaniem na ekologiczne inwestycje. Antycypując oczekiwania klientów, w 2023 r. zaoferował także kredyt VeloElektryk, który umożliwia sfinansowanie zakupu pojazdów zasilanych napędem elektrycznym, hybrydowym i wodorowym oraz umożliwia zakup i montaż punktów do ich ładowania. Bank oferuje

karty płatnicze wykonane w 100% z materiałów pochodzących z recyklingu. VELOBANK ma w swojej ofercie również grant OZE dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych przy współpracy z BGK, z przeznaczeniem na zakup, montaż lub modernizację instalacji opartej na OZE. VELOBANK podjął współpracę z BGK, by przygotować ofertę kredytu ekologicznego dla klientów biznesowych.

SGB i BPS były zaangażowane w rządowy program „Czyste powietrze”, podkreślając istotne znaczenie walki za smogiem. SGB ponadto „oferują swoim klientom środki na inwestycje ekologiczne, a także pełen dostęp do programów rządowych i samorządowych”, trudno jednak znaleźć bardziej szczegółowe informacje na ten temat.

BGK wspiera zrównoważony rozwój gospodarczy kraju. W 2023 r. uruchomiono ofertę „Finansowanie wspierające zrównoważone inwestycje” z kryteriami zrównoważonego rozwoju, skierowaną do firm potrzebujących transformacji w kierunku zrównoważonej działalności lub planujących znaczące wkłady w cele środowiskowe czy klimatyczne, szukających zewnętrznego finansowania. Model biznesowy banku obejmuje osiem programów, z których aż sześć dysponuje instrumentami finansowymi dla inwestycji mających bezpośredni lub pośredni pozytywny wpływ na stan środowiska lub ograniczanie zmian klimatu. BGK udziela finansowań zgodnych z *Sustainability Linked Loan Principles (SLL)*. W 2023 r.

finansowania te opiewały na kwotę prawie 1,7 mld zł. Podpisano również umowy kredytowe na kwotę 2,5 mld zł, w których wysokość marży uwarunkowana była uzyskaniem przez partnera ratingiem ESG. Bank oferuje rozwiązania wspierające poprawę efektywności energetycznej budynków wielorodzinnych poprzez termomodernizację z wykorzystaniem OZE, jak również wznoszenie nowych budynków o podwyższonej efektywności energetycznej z wykorzystaniem OZE oraz technologii wodorowych. Finansowane są też projekty mające na celu podniesienie jakości powietrza w Polsce i zmniejszenie problemu smogu poprzez ograniczenie tzw. niskiej emisji. W 2023 r. w ramach rządowego Programu TERMO przyznał ponad 3 tys. dofinansowań na łączną kwotę prawie 333 mln zł. BGK odgrywa szczególną rolę w finansowaniu transformacji energetycznej Polski. Jak zaznacza bank „może wiązać się to z udzielaniem finansowań obarczonych podwyższonym poziomem ryzyka ESG, jest jednak niezbędne dla utrzymania stabilności gospodarki i zaspokojenia bieżących potrzeb energetycznych kraju”²¹. W 2023 r. BGK wsparł sektor paliw kopalnych (węgiel, ropa, paliwa ciekłe, gaz ziemny) kwotą o ponad 10 mld zł mniej niż w 2022 r. (rysunek 6).

BGK planuje finansować rozwój sieci dystrybucyjnej zapewniający możliwość przyłączenia nowych mocy OZE, budowę nowych mocy OZE na lądzie oraz morskich farm wiatrowych, a także budowę nowych biogazowni oraz instalacji wykorzystujących

Wyszczególnienie	2023	2022	2021	Zmiana r/r	
				nominalna	%
Wsparcie gospodarki w ramach programu Bezpieczeństwo strategiczne, w tym:	53 953	109 761	10 969	-55 808	-51%
Działalność zlecona i na ryzyko własne, w tym sektory:	27 704	52 211	8 896	-24 507	-47%
elektroenergetyczny	16 338	8 405	2 559	7 933	94%
gazowy	101	9 486	4 176	-9 385	-99%
górnictwo – węglowy	1 900	3 241	246	-1 341	-41%
paliwowy	5 678	5 231	518	447	9%
Suma	24 016	26 363	7 499	-2 347	-9%

Rysunek 6. Finansowanie wybranych sektorów przez BGK (w mln zł)

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). Raport Zintegrowany 2023. https://raportzintegrowany.bgk.pl/2023/assets/pdf/raport_2023_pl.pdf s. 62.

²¹ Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). Raport Zintegrowany 2023, https://raportzintegrowany.bgk.pl/2023/assets/pdf/raport_2023_pl.pdf, s. 61.

biogaz, biometan i biomasę. Będzie bezpośrednio i pośrednio (np. poprzez system gwarancyjny) finansować magazyny energii, automatyzację sieci, wytwarzanie i magazynowanie zielonego wodoru, energetykę jądrową oraz projekty zwiększające efektywność energetyczną. W najbliższych latach będzie kontynuować współpracę w programie „Czyste Powietrze”, szczególnie w rejonach najbardziej dotkniętych smogiem. Planuje też nadal działać na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz zwiększenia wykorzystania OZE. Jako pierwszy krok we wprowadzaniu zrównoważonego finansowania, powiązanego z Taksonomią UE, w 2023 r. BGK

przygotował ofertę „Finansowanie wspierające zrównoważone inwestycje”. Jest ona skierowana do firm, które planują inwestycję wnoszącą istotny wkład w osiągnięcie celów środowiskowych i klimatycznych Unii Europejskiej. Oferta dotyczy finansowania: zakupu pojazdów transportu miejskiego, inwestycji w sieci wodno-kanalizacyjne, budowy i modernizacji instalacji do odzysku fosforu, zakupu pojazdów do selektywnego zbierania i transportu odpadów niebezpiecznych, budowy i montażu instalacji fotowoltaicznych, technologii kontroli wycieków, systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, produkcji baterii, odzysku materiałów z odpadów.

Skala zrównoważonego finansowania i związane z nią ryzyko

2.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI

2.1.1. Graficzna prezentacja skali zrównoważonego finansowania

Ujawnienia związane ze zrównoważonym rozwojem mogą mieć formę narracyjną lub nie, przyjmując postać wskaźników lub wartości procentowych, które ilościowo ujmują społeczne i środowiskowe aspekty działalności organizacji. Ich publikacja jest kluczowa dla porównywalności raportowania, jak również dla osiągnięcia spójności między informacjami wykorzystywanymi dla celów zarządczych i raportowanych na zewnątrz²². Interesariusze potrzebują danych w formie wartościowej, aby oceniać postępy banków w obszarze zrównoważonego finansowania. Brak

jednego, uniwersalnego zestawu wskaźników ogranicza porównywalność informacji, stąd też pożądana jest standaryzacja wskaźników w ramach sektora²³. Dotychczasowe badania poświęcone stosowaniu KPI przez polskie spółki dowodzą, że starają się przestrzegać nowych wymagań w zakresie raportowania, jednakże sposób ich prezentacji sprawia, że informacje są dostarczane w sposób dość trudny do zrozumienia i efektywnego wykorzystania przez użytkowników²⁴.

Banki stawiają sobie konkretne cele związane z ESG. Np. PEKAO zadeklarował w swojej strategii zwiększenie udziału finansowania zielonego powyżej 4% (w 2023 r. wskaźnik ten osiągnął 7,21%) oraz ograniczenie finansowania wysokoemisyjnych projektów poniżej 1%. Ponadto, założył finansowanie projektów zrównoważonych o wartości 8 mld zł oraz wsparcie emisji obligacji ESG klientów na poziomie 22 mld zł. ING BSK przeznaczył 4,5 mld zł na finansowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz projektów proekologicznych do końca 2023 r. W BNP PARIBAS BP w 2023 r. wartość zrównoważonego finansowania udzielonego wyniosła 9,6 mld zł, w tym 6,5 mld zł finansowania celów środowiskowych (tzw. "zielonego" finansowania).

Często wybrane dane dotyczące skali zrównoważonego finansowania są prezentowane przez banki w graficzny sposób. Poniżej przedstawiono przykłady banków BNP PARIBAS, BOŚ, MBANK, PKO BP, PEKAO, ING BS.

Wartość zrównoważonego finansowania

Wartość (mln zł)

	31.12.2023	31.12.2022	zmiana r/r %
z pozytywnym wpływem środowiskowym	6 553	5 839	12,2%
z pozytywnym wpływem społecznym	565	341	65,7%
ESG Rating-Linked Loan	340	- ¹	-
Sustainability-Linked Loan	2 141	343	524,2%
RAZEM	9 599	6 523	47,2%

Rysunek 7. Dane dotyczące zrównoważonego finansowania prezentowane na stronie internetowej banku BNP PARIBAS
Źródło: BNP Paribas Bank Polska (2024). Raport zintegrowany 2023, <https://raportoczny.bnpparibas.pl/esg/>.

²² Krasodomska, J., Zarzycka, E. (2021), Key performance indicators disclosure in the context of the EU directive: when does stakeholder pressure matter?, *Meditari Accountancy Research*, 7 (29), s. 1-30.

²³ Zarzycka, E., Krasodomska, J. (2022), Non-financial key performance indicators: what determines the differences in the quality and quantity of the disclosures?, *Journal of Applied Accounting Research*, 1 (23), s. 139-162.

²⁴ Krasodomska, J., Zarzycka, E. (2020). Niefinansowe kluczowe wskaźniki efektywności: regulacje i wytyczne a praktyka przedsiębiorstw. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 108 (164), s. 115-132.

Strategiczne zobowiązania i ich realizacja

Wskaźnik	Cel strategiczny 2025	Wykonanie 2023
Udział zrównoważonego finansowania [vs 2021: 4,5%]	10%	10,9%
Łączna wartość emisji zielonych i zrównoważonych obligacji Klientów Banku [vs 2021: 0]	1 400 mln zł	534 mln zł
Udział zrównoważonych aktywów w zarządzaniu [vs 2021: 5%]	30%	14,7%

Wartość zrównoważonego finansowania na koniec 2023 r. wyniosła 9,6 mld zł, co stanowi 10,9% całości finansowania.

Tabela 10. Wartość zrównoważonego finansowania udzielona przez Bank w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Wartość zrównoważonego finansowania	Wartość (mln zł)		
	31.12.2023	31.12.2022	zmiana r/r %
z pozytywnym wpływem środowiskowym	6 553	5 839	12,2%
z pozytywnym wpływem społecznym	565	341	65,7%
ESG Rating-Linked Loan	340	-*	-
Sustainability-Linked Loan	2 141	343	524,2%
Razem	9 599	6 523	47,2%

* Produkt ESG Rating-Linked Loan został wprowadzony do oferty Banku w grudniu 2022 r.

Tabela 11. Wartość finansowania z pozytywnym wpływem środowiskowym w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Finansowanie z pozytywnym wpływem środowiskowym	Wartość (mln zł)		
	31.12.2023	31.12.2022	zmiana r/r %
odnawialna energia	1 870	1 440	29,9%
ekologiczne budownictwo	2 441	2 209	10,5%
termomodernizacja budynków	1 322	1 447	(8,6%)
poprawa efektywności energetycznej procesów produkcyjnych	130	154	(15,6%)
niskoemisyjny transport	225	394	(42,9%)
gospodarka obiegu zamkniętego	251	24	945,8%

Finansowanie z pozytywnym wpływem środowiskowym	Wartość (mln zł)		
	31.12.2023	31.12.2022	zmiana r/r %
oczyszczanie ścieków i wody	95	23*	313%
zasoby naturalne i bioróżnorodność	219	148	48,0%
Razem	6 553	5 839	12,2%

* W kategoriach finansowania z pozytywnym wpływem środowiskowym uwzględniono dodatkowo kategorię „oczyszczanie ścieków i wody”. W wyniku zmiany konieczna była również aktualizacja wartości zrównoważonego finansowania za 2022 r.

Tabela 12. Wartość finansowania z pozytywnym wpływem społecznym w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Finansowanie z pozytywnym wpływem społecznym	Wartość (mln zł)		
	31.12.2023	31.12.2022	zmiana r/r %
przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	2	1*	100,0%
ochrona zdrowia	416	306	35,9%
edukacja	121	30	303,3%
podstawowa infrastruktura (m.in. dostarczanie wody, kanalizacja)	26	4	550,0%
Razem	565	341	66,2%

* W kategoriach finansowania z pozytywnym wpływem społecznym uwzględniono dodatkowo kategorię „przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”. W wyniku zmiany konieczna była również aktualizacja wartości zrównoważonego finansowania za 2022 r.

Rysunek 8. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w BNP PARIBAS BP

Źródło: BNP Paribas Bank Polska (2024). 2023 Sprawozdanie Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej BNP PARIBAS BANK POLSKA. https://www.bnpparibas.pl/_files/asset_upload/1544169, s. 43.

W powiązanych tabelach BNP PARIBAS zaprezentował dalsze informacje dotyczące finansowania z pozytywnym wpływem środowiskowym i społecznym, wyróżniając poszczególne działania (np. odnawialna energia, ekologiczne budownictwo, termomodernizacja budynków, GOZ, zasoby naturalne i bioróżnorodność, ochrona zdrowia, edukacja) i przypisując im konkretne wartości dla lat 2022 i 2023 oraz wskazując zmiany r/r. (rysunek 7).

Szczegółową informację o wartości zrównoważonego finansowania przedstawił także w sprawozdaniu z działalności (rysunek 8).

BOŚ przedstawił efekty ekologiczne współfinansowanych projektów oraz szczegółowe dane dotyczące kredytów proekologicznych (rysunek 9). Wybrane dane są prezentowane w różnych horyzontach czasowych – od dwóch do czterech lat.

Efekty ekologiczne projektów współfinansowanych przez Bank, zrealizowanych w latach 2020-2023

Efekty ekologiczne w obszarach:	Jednostka miary	2023	2022	2021	2020
produkcja energii w OZE	GWh/rok	81,3	82,7	62,7	56,9
zmniejszenie zużycia i strat ciepła w wyniku zrealizowanych inwestycji	tys. GJ/rok	571,3*	26,5	58,3	12,2
redukcja emisji dwutlenku węgla	tys. ton/rok	84,1	89,6	183,1	69,2
redukcja emisji pyłu	ton/rok	22,0	40,0	35,2	27,6
ilość unieszkodliwionych odpadów lub odzyskanych surowców wtórnych	tys. ton/rok	2,2	69,2	94,7	36,3

* znaczny wzrost w wyniku finansowania dużej modernizacji zakładu produkcyjnego

Udzielone kredyty proekologiczne w podziale na sektory*

Sektory	2023	2022	2021
energetyka i gospodarka komunalna	31%	34%	39%
przemysł	13%	34%	26%
budownictwo	40%	29%	24%
transport i logistyka	10%	2%	7%
inne	6%	1%	4%
razem	2 150 mln zł	1 622 mln zł	1 670 mln zł

* zgodnie wewnętrznymi zasadami kwalifikacji transakcji do portfela kredytów proekologicznych

	tys. zł	31-12-2023	31-12-2022	Zmiana
Saldo kredytów proekologicznych udzielonych klientom instytucjonalnym		4 513 330	4 633 835	-2,6%
Saldo kredytów proekologicznych udzielonych klientom detalicznym		409 739	454 832	-9,9%
SALDO KREDYTÓW PROEKOLOGICZNYCH RAZEM		4 923 069	5 088 668	-3,6%

*wg wartości kapitału

Sprzedaż kredytów proekologicznych (zgodnie z wewnętrznymi zasadami kwalifikacji)

	tys. zł	2023	2022	Zmiana
Kredyty udzielone klientom instytucjonalnym		2 098 504	1 581 444	32,7%
Kredyty udzielone klientom detalicznym		51 959	40 865	27,1%
KREDYTY PROEKOLOGICZNE UDZIELONE		2 150 462	1 622 309	32,6%

Rysunek 9. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w BOŚ

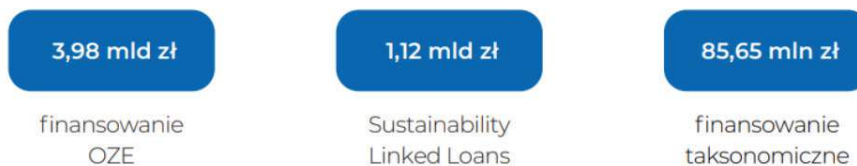
Źródło: BOŚ Bank (2024). Sprawozdanie Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2023 r. https://www.bosbank.pl/_data/assets/pdf_file/0028/58555/SPRAWOZDANIE-ZARZADU-BOS-2023-v-20240306-v1.pdf, s. 151

W podobny graficznie sposób wybrane kluczowe (choć różne od siebie) wartości prezentują MBANK

i PKO BP (rysunek 10 i 11), a w bardziej szczegółowy sposób PEKAO (rysunek 12).

Zrównoważone finansowanie w Grupie mBank - stan na koniec 2023 roku:

Rysunek 10. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w MBANKŹródło: mBank (2024). Raport ESG Grupy mBank 2023. <https://www.mbank.pl/pdf/esg/raport-esg-grupy-mbank-2023.pdf>, s. 81.

0,19%	0,95%	1,23%
Zaangażowanie bilansowe w sektory energii wysokoemisyjnej (2022: 0,38%)	Wskaźnik zielonych aktywów w odniesieniu do stanu – kluczowy wskaźnik wyników (obróć)	Wskaźnik zielonych aktywów w odniesieniu do stanu – kluczowy wskaźnik wyników (CapEx)

Rysunek 11. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w PKO BPŹródło: PKO BP (2024). Odpowiedzialność środowiskowa, <https://www.pkobp.pl/o-banku/odpowiedzialna-dzialalnosc/esg/odpowiedzialnosc-srodowiskowa>

Filar - środowisko	Realizacja 2021	Realizacja 2022	Realizacja 2023	Cel na 2024
(mln zł)				
Sfinansowanie projektów zrównoważonych	929	4 278	8 994	> 8 000
Wsparcie emisji obligacji ESG klientów	5 934	7 970	15 700	> 22 000
Udział finansowania zielonego	4,1%	4,6%	7,21%	> 4,0%
Udział finansowania wysokoemisyjnego	1,2%	1,4%	1,04%	< 1,0%

Metodyka ujawnień w zakresie wskaźników ESG w 1. filarze Strategii ESG Środowisko została oparta na następujących założeniach:

- Sfinansowanie projektów zrównoważonych oznacza zrealizowanie finansowań w postaci kredytów zielonych lub społecznych na podstawie umów zawartych w trakcie trwania okresu Strategii ESG (wskaźnik kumulatywny),
- Wsparcie emisji obligacji ESG klientów to sfinansowane obligacje zielone, obligacje społeczne lub obligacje KPI- linked na podstawie umów zawartych w trakcie trwania okresu Strategii ESG (wskaźnik kumulatywny),
- Udział finansowania zielonego to udział zielonych kredytów oraz objętych emisji obligacji zielonych na 31.12.2023 w finansowaniach brutto Banku,
- Udział finansowania wysokoemisyjnego to udział finansowań wysokoemisyjnych (kredytów bądź objętych emisji obligacji) na 31.12.2023 w finansowaniach brutto Banku.

Rysunek 12. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w PEKAOŹródło: Bank PEKAO (2024). Raport ESG 2023. <https://raport-pekao.pl/wp-content/uploads/2024/06/Pekao224PL1.pdf>, s. 18.

2.1.2. Finansowanie projektów związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii (OZE)

Prezentacja statystyk dotyczących finansowania przez banki z indeksu WIG-BANKI inwestycji przedsiębiorstw w projekty z obszaru OZE jest istotnie ograniczona, co utrudnia porównywalność pomiędzy

bankami. ING BS jako jeden z nielicznych podmiotów prezentuje statystyki dotyczące finansowania projektów związanych z OZE (rysunek 13). W latach 2015-2023 bank przeznaczył 13,2 mld zł w obszarze korporacyjnym na finansowanie OZE (4,1 mld zł) oraz projektów ekologicznych (9,1 mld zł). Celem w obszarze OZE było 4,5 mld zł.

finansowanie OZE przez segment korporacyjny					
mln zł	2019	2020	2021	2022	2023
Fotowoltaika	63,2	723,9	174,8	1 359,8	72,1
Energetyka wiatrowa	0,0	273,2	136,9	203,9	688,4
Energetyka wodna	0,0	27,6	24,0	0,0	0,0
Biogazownie	0,0	14,6	0,0	0,0	37,6
Razem	63,2	1 039,3	335,7	1 563,7	798,2

Rysunek 13. Struktura finansowania projektów z obszaru OZE przez ING BS w 2023 r.

Źródło: ING (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2023 roku. https://www.ing.pl/_files/assetmanager/item/nyw9zkg, s. 190.

Na podstawie danych zaprezentowanych przez ING BS można zaobserwować pewną cykliczność w zakresie finansowania – najwyższe wartości obserwowane były w latach 2020 oraz 2022. Łącznie w badanych latach największy nacisk związany z finansowaniem inwestycji w OZE położony został przez ING BS na projekty z obszaru fotowoltaiki, a w dalszej kolejności z zakresu energetyki wiatrowej. Marginalne znaczenie obserwowano w zakresie finansowania energetyki wodnej i biogazowni.

MBANK uwzględnia rosnące znaczenie bezpieczeństwa energetycznego oraz trwającą w Polsce transformację energetyczną. Jako jeden z pierwszych banków oferował kredyty na energetykę wiatrową, natomiast, obserwując dynamicznie rosnącą rolę fotowoltaiki, poszerzył ofertę o ten segment branży OZE. Na koniec grudnia 2023 r. portfel OZE w mBanku osiągnął wartość 3,98 mld zł i obejmował kilkadziesiąt projektów farm wiatrowych, projektów fotowoltaicznych i inwestycji hybrydowych. Poziom wykorzystania limitu OZE wyniósł 79,5%. W samym 2023 roku mBank sfinansował siedem inwestycji w fotowoltaikę, dwie inwestycje w farmy wiatrowe oraz dwie inwestycje hybrydowe. Przeznaczono na nie około 1,15 mld zł. Finansowanie przez bank inwestycji w duże instalacje OZE umożliwiło stworzenie instalacji o mocy 365,5 MW w 2021 roku, 341,9 MW w 2022 roku oraz 641,0 MW w 2023 roku.

BNP PARIBAS również finansuje projekty, które dotyczą OZE (elektrownie wiatrowe, biogazownie

rolnicze, małe elektrownie oraz instalacje fotowoltaiczne). Wartość finansowania na koniec 2013 wyniosła 1879 mln zł.

PEKAO w ogłoszonej w czerwcu 2021 r. Strategii ESG założył, że w latach 2021-2024 udział zielonego finansowania – obejmującego m.in. takie przedsięwzięcia jak farmy wiatrowe, instalacje fotowoltaiczne, niskoemisyjny transport czy ekologiczne budownictwo – zwiększy się do ponad 4 proc. portfela bilansowego. W 2023 r. bank podpisał umowę kredytową o wartości 105 mln zł na sfinansowanie 36 farm fotowoltaicznych o łącznej mocy 68 MW.

Finansowanie projektów OZE jest także obecne w działalności i planach m.in. banków SANTANDER i MILLENNIUM.

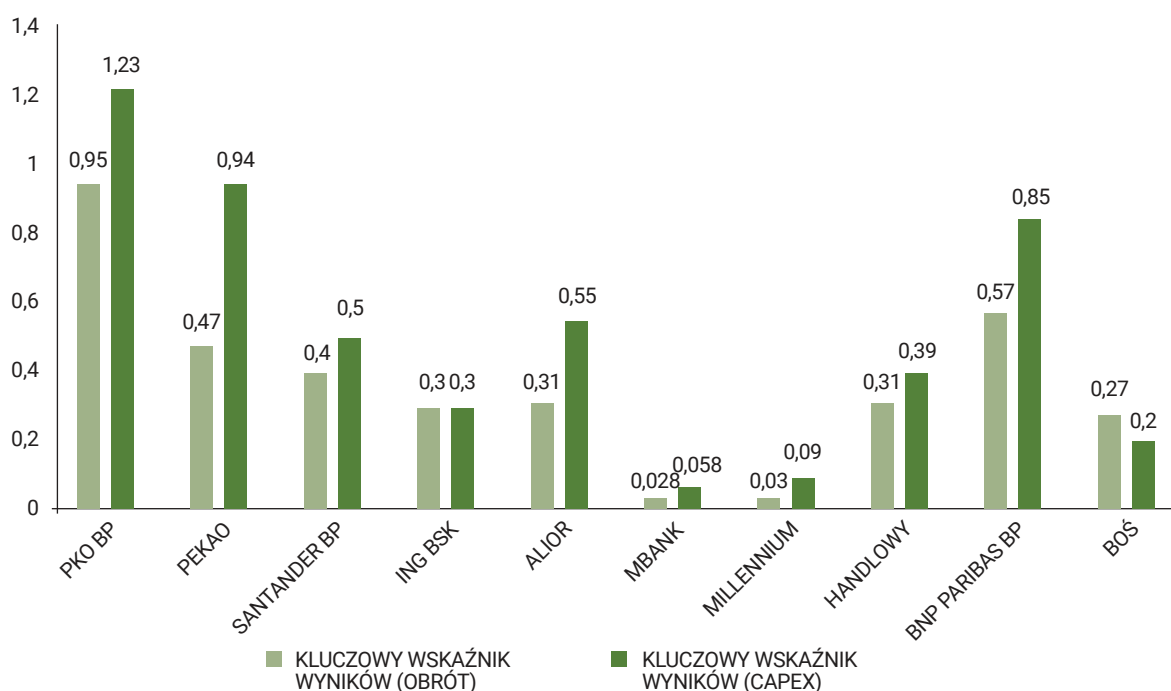
2.1.3. Ujawnienia taksonomiczne

W 2023 r., zgodnie z Rozporządzeniem ws. Taksonomii, banki były po raz pierwszy zobowiązane do ujawnienia, w jakim stopniu udzielane przez nie finansowania były zrównoważone środowiskowo. Z badania EY wynika, że banki w Polsce w sposób ograniczony finansują tego typu działalność²⁵.

²⁵ Wierzchowska, M. (2023). Banki w Polsce mogą odegrać kluczową rolę w walce ze zmianami klimatu, EY, https://www.ey.com/pl_pl/newsroom/2023/09/taksonomia-banki-2023

Głównym wskaźnikiem zgodności z Taksonomią jest wskaźnik zielonych aktywów (GAR, *Green Asset Ratio*), który przedstawia udział ekspozycji (kredytów i pożyczek, dłużnych papierów wartościowych, instrumentów kapitałowych i przejętych zabezpieczeń), uznawanych za zrównoważone środowiskowo według kryteriów ustalonych przez Taksonomię, w aktywach bilansu banku²⁶. Sposób obliczania GAR zakłada uwzględnienie na poziomie licznika takich pozycji, jak kredyty i zaliczki, dłużne papiery wartościowe, papiery kapitałowe i przejęte zabezpieczenia, na finansowanie działalności gospodarczej zgodnej z systematyką na podstawie kluczowego wskaźnika wyników dotyczącego obrotu i kluczowego wskaźnika wyników dotyczącego nakładów inwestycyjnych w zakresie aktywów bazowych. W mianowniku natomiast uwzględnia się wszystkie kredyty i zaliczki, wszystkie dłużne

papiery wartościowe, wszystkie papiery kapitałowe i wszystkie przejęte zabezpieczenia oraz wszystkie inne aktywa bilansowe objęte zabezpieczeniem²⁷. Część banków, o istotnym znaczeniu systemowym, zobowiązana jest już do szacowania i publikowania GAR w ramach obowiązków raportowania wynikających z unijnych przepisów dotyczących ujawniania informacji na temat zrównoważonego finansowania (SFDR) oraz CSRD. GAR ma na celu zwiększenie przejrzystości w zakresie wyników środowiskowych banków oraz zachęcenie inwestorów i interesariuszy do skierowania finansowania na działania zrównoważone. Pomaga ilościowo ocenić, w jakim stopniu bilans banku jest zgodny z szeroko pojętymi celami UE w zakresie zrównoważonego rozwoju. GAR w badanych bankach nie jest wysoki. Tylko w jednym przypadku (PKO BP) GAR wg CapEx przekroczył wartość 1% (rysunek 14, tabela 2).

Rysunek 14. Kluczowy wskaźnik wyników (GAR) według nakładów inwestycyjnych (CapEx) i według obrotu (Turnover), w %
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

²⁶ Sawicki, B. D. (2022). Ujawnienia informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem i unijną taksonomią, Raport Specjalny | Horyzonty Bankowości 2022 – Kancelaria Sołtysiński, Kawecki & Szlęzak, Miesięcznik BANK 2022/03, <https://bank.pl/raport-specjalny-horyzonty-bankowosci-2022-kancelaria-soltysinski-kawecki-szlezak/>

²⁷ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2178 z dnia 6 lipca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 przez sprecyzowanie treści i prezentacji informacji dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej, które mają być ujawniane przez przedsiębiorstwa podlegające art. 19a lub 29a dyrektywy 2013/34/UE, oraz określenie metody spełnienia tego obowiązku ujawniania informacji, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32021R2178>, s. 38

Tabela 2. Kluczowy wskaźnik wyników (GAR) liczony w oparciu o przepływy

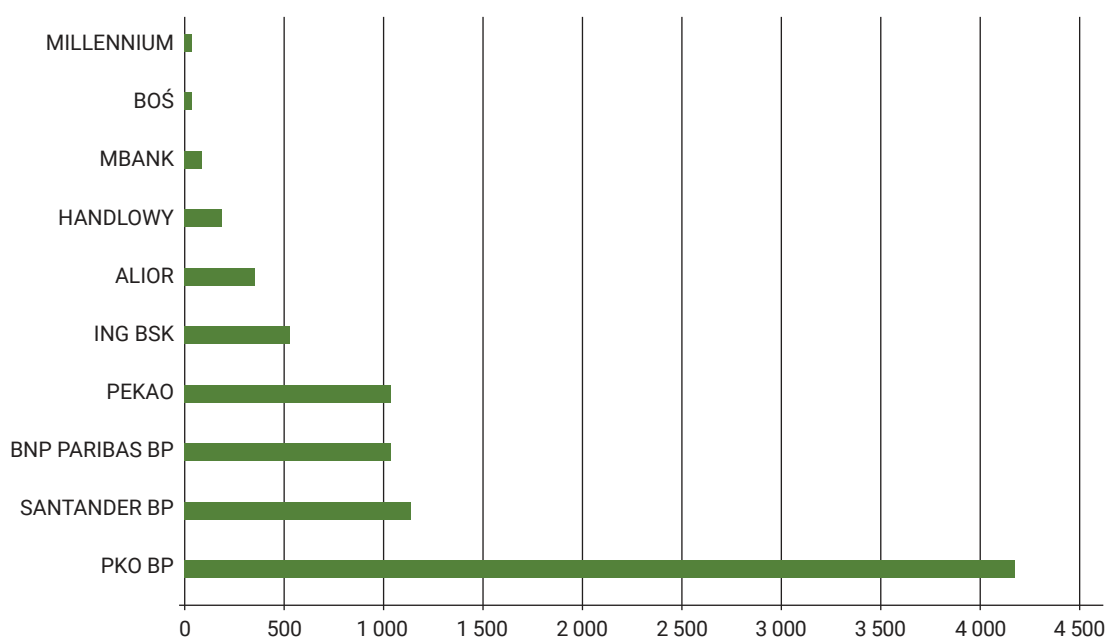
Bank	Zrównoważona środowiskowo działalność ogółem (obróć) (w mln PLN)	Zrównoważona środowiskowo działalność ogółem (wg CapEx) (w mln PLN)	Kluczowy wskaźnik wyników (obróć) (%)	Kluczowy wskaźnik wyników (CapEx) (%)	% pokrycia (względem aktywów ogółem)	% aktywów wyłączonych z licznika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów	% aktywów wyłączonych z mianownika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów
PKO BP	nd	1737,67	1,88	2,94	61,74	33,20	33,26
PEKAO	nd	195,66	0,30	0,81	75,06	48,32	24,94
SANTANDER BP	256,13	255,85	0,50	0,60	80,30	0,90	19,70
ING BSK	144,70	180,30	0,30	0,30	79,80	51,00	20,20
ALIOR	104,84	260,11	0,72	1,72	17,65	nd.	nd.
MBANK	5,00	7,00	0,03	0,04	39,23	20,70	60,77
MILLENNIUM	nd	168,73	0,91	1,26	33,50	16,52	49,53
HANDLOWY	4,35	34,78	0,04	0,63	7,45	5,34	0,00
BNP PARIBAS BP	134,88	266,81	0,52	1,03	42,90	20,19	57,10
BOŚ	1,55	1,26	0,04	0,03	42,69	38,73	57,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

Aktywa zrównoważone środowiskowo ogółem (wg CapEx) to wskaźnik odnoszący się do całkowitej wartości aktywów banku, które są uznane za zrównoważone środowiskowo na podstawie nakładów inwestycyjnych (CapEx, Capital Expenditures). CapEx obejmuje środki przeznaczone na zakup, modernizację lub utrzymanie aktywów trwałych, takich jak budynki, maszyny, technologie czy infrastruktura, które przyczyniają się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju zgodnych z Taksonomią UE. W kontekście Taksonomii UE i wskaźnika Green Asset Ratio (GAR), aktywa zrównoważone środowiskowo wg CapEx obejmują inwestycje w aktywa, które:

1. Przyczyniają się do co najmniej jednego z sześciu celów środowiskowych Taksonomii UE, takich jak (1) łagodzenie zmian klimatu; (2) adaptacja do zmian klimatu; (3) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich; (4) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym; (5) zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola; (6) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.
2. Nie wyrządzają poważnych szkód dla żadnego z celów środowiskowych;
3. Są prowadzone zgodnie z minimalnymi gwarancjami (procedurami mającymi zapewnić przestrzeganie Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, w tym zasad i praw określonych w ośmiu podstawowych konwencjach wskazanych w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy oraz zasad i praw określonych w Międzynarodowej karcie praw człowieka).
4. Spełniają techniczne kryteria kwalifikacji.

Publikacji wskaźnika zielonych aktywów (rysunek 15) towarzyszą wskaźniki zielonych gwarancji finansowych oraz zarządzanych aktywów (tabela 3).

Rysunek 15. Aktywa zrównoważone środowiskowo ogółem (wg CapEx) w mln PLN

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

Tabela 3. Wskaźniki zielonych gwarancji finansowych oraz zarządzanych aktywów w badanych bankach

Bank	Gwarancje finansowe				Zarządzane aktywa			
	Zrównoważona działalność ogółem (w mln PLN)		Kluczowy wskaźnik wyników (obróć) (%)	Kluczowy wskaźnik wyników (CapEx) (%)	Zrównoważona działalność ogółem (w mln PLN)		Kluczowy wskaźnik wyników (obróć) (%)	Kluczowy wskaźnik wyników (CapEx) (%)
	(obróć)	(wg CapEx)			(obróć)	(wg CapEx)		
PKO BP	nd	–	–	–	–	723,44	0,53	1,94
PEKAO	0,00	0,00	0,00	0,00	117,41	52,18	3,17	6,79
SANTANDER BP	0,00	0,00	0,00	0,00	120,21	120,21	19,20	19,20
ING BSK	0,50	4,00	4,70	34,90	0,00	0,00	0,00	0,00
ALIOR	0,74	0,00	0,00	0,02	nd	nd.	nd.	nd
MBANK	9,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MILLENNIUM	nd	0,00	0,00	0,00	nd	29,15	1,00	3,32
HANDLOWY	217,00	213,05	79,37	77,78	nd	nd	nd.	nd.
BNP PARIBAS BP	0,00	0,00	0,00	0,00	32,50	78,42	0,65	1,57
BOŚ	12,23	11,04	11,15	10,06	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

Analiza GAR opublikowanych przez Banki wskazuje, że udział finansowania zgodnego z Taksonomią w portfelach banków nie jest wysoki²⁸. Banki działające w Polsce, których akcje znajdują się w obrocie publicznym i dokonały za rok 2023 szczegółowych ujawnień w zakresie wskaźnika zielonych aktywów, charakteryzują się istotnie niższym zaangażowaniem w zrównoważone finansowanie (w rozumieniu taksonomicznym) niż średnia w większości krajów Unii Europejskiej.

W oparciu o badania ING Research²⁹ można wskazać, że w próbie banków poddanej analizie przeciętnie najwyższe wartości GAR obserwowano wśród banków holenderskich – na koniec 2023 r. średnia wartość wskaźnika zielonych aktywów zarówno dla obrotu (Turnover), jak i dla nakładów inwestycyjnych (CapEx) przekroczyła 10%, przy czym w niektórych bankach osiągnęła poziom 20%. Tak znacząco gorsza pozycja w zakresie skali zielonego finansowania spełniającego standardy taksonomiczne instytucji kredytowych działających w Polsce częściowo wynika z ostrożnego podejścia banków do ujmowania należności jako spełniających kryteria

taksonomiczne z uwagi na początek doświadczeń w tym zakresie. Jednakże biorąc pod uwagę fakt, że wiele dużych banków działających w Polsce posiada inwestorów strategicznych charakteryzujących się istotnie wyższymi wartościami GAR (tabele 4 i 5), brak know how w obszarze klasyfikacji wynikający z perspektywy grupy nie stanowi przekonującego argumentu. Banki pełniące rolę inwestorów strategicznych z krajów UE również wskazują na restrykcyjne podejście w zakresie kwalifikowalności aktywów w Taksonomii (wiele działań, które nie spełniają jej standardów przyczynia się do przejścia na bardziej ekologiczną gospodarkę) oraz na istnienie znaczących ograniczeń w dostępnych danych i dokumentacji, posiadając przy tym istotnie wyższą wartość wskaźników niż kontrolowane przez nie banki w Polsce. W konsekwencji należy wskazać na dużą lukę w zakresie zrównoważonego finansowania między bankami działającymi w Polsce a istotną częścią instytucji kredytowych prowadzących działalność w krajach Unii Europejskiej, która powinna w najbliższych latach być znacząco ograniczona, aby zapewnić konkurencyjność polskiego sektora bankowego i ograniczyć skalę ryzyka ESG.

Rysunek 16. Wartości średnie GAR (stan, według obrotu – Turnover oraz nakładu inwestycyjnego CapEx) oraz ich rozstęp w wybranych krajach UE w 2023 r. w świetle badań ING Research 2024.

Źródło: Leleux, M. (2024). Taxonomy Disclosures: A slow start, but a start nonetheless, <https://think.ing.com/articles/hold-taxonomy-disclosures-a-low-start-but-a-start-nonetheless/>.

²⁸ Por także: EY (2024). Ujawnienia ESG w polskim sektorze bankowym w 2024 roku, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/pl_pl/topics/banking-and-capital-markets/ey-ekf-raport.pdf

²⁹ Leleux, M. (2024), Taxonomy Disclosures: A slow start, but a start nonetheless, <https://think.ing.com/articles/hold-taxonomy-disclosures-a-low-start-but-a-start-nonetheless/>

Tabela 4. Wartość GAR według obrotu i nakładu inwestycyjnego w wybranych bankach krajów UE, będących inwestorami strategicznymi instytucji kredytowych działających w Polsce (w %)

Bank	GAR wg obrotu	GAR wg nakładów
Santander	2,4	2,6
ING	7	7
Commerzbank	2,34	2,43
Banco Comercial Portugues	2,9	3,0
Deutsche Bank	1,3	1,5
BNP Paribas	0,78	1,66
Credit Agricole	2,96	3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów wybranych banków z krajów Unii Europejskiej.

Tabela 5. Wartość GAR według obrotu i nakładu inwestycyjnego (przepływ) w wybranych bankach UE, będących inwestorami strategicznymi instytucji kredytowych działających w Polsce

Bank	GAR wg obrotu	GAR wg nakładów
Santander	1,6	1,9
ING	7	7
Commerzbank	0,76	0,79
Banco Comercial Portugues	1,0	1,1
Deutsche Bank	0,3	0,6
BNP Paribas	–	–
Credit Agricole	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów wybranych banków z krajów Unii Europejskiej.

Należy przy tym jednakże wskazać, że w niektórych ocenach eksperckich GAR jest oceniany nisko jako instrument optymalnie odzwierciedlający profile zrównoważonego rozwoju banków. Wskazuje się, że jest on umiarkowanie przydatny jako wskaźnik efektywności transformacji, a banki nie mają dodatkowej zachęty do inwestowania w odnawialne źródła energii wskutek wdrożenia taksonomii³⁰.

2.1.4. Zrównoważone finansowanie w kontekście ryzyka ESG

Banki uwzględniają ocenę ryzyka ESG w kluczowych obszarach działalności oraz tam, gdzie jest to wymagane przez aktualne regulacje³¹. Zarządzanie ryzykiem ESG w bankach stanowiło w ostatnich latach jeden z tzw. obszarów szczególnej uwagi nadzorczej, w szczególności w zakresie uwzględnienia ESG w modelu biznesowym, w ogólnych zasadach ładu korporacyjnego instytucji oraz uwzględnieniu czynników ESG w zarządzaniu ryzykiem oraz przy udzielaniu finansowania³². Zgodnie

³⁰ Szerzej: Meyer, M. (2024) Navigating the Green Asset Ratio (GAR): A deep dive into banking's new misleading sustainability metric, <https://www.linkedin.com/pulse/navigating-green-asset-ratio-gar-deep-dive-bankings-new-marco-meyer-l3nee/>

³¹ Pwc (2024). Zielone finanse po polsku Banki pozostają na drodze zielonej transformacji, pomimo dodatkowych wyzwań Trzecia edycja, <https://www.pwc.pl/pl/publikacje/zielone-finance-po-polsku.html>

³² Por. UKNF (2024). Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (Metodyka BION), Warszawa, s. 26, 48; UKNF (2022). Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (Metodyka BION), Warszawa, s. 161.

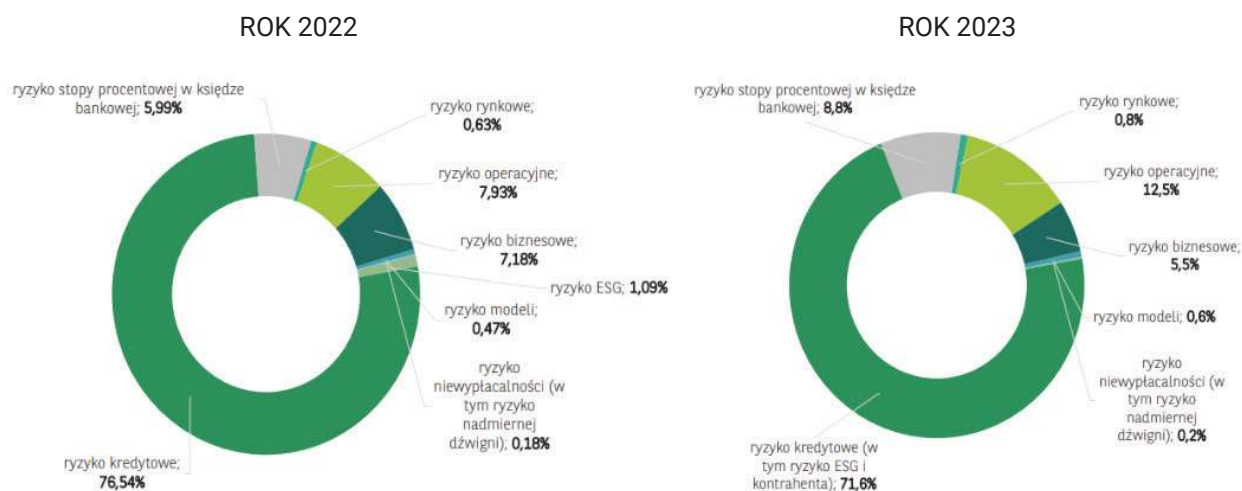

z opublikowaną w grudniu 2022 roku Mapą Drogową Zrównoważonych Finansów EBA, zarządzanie ryzykiem ESG stanowi jeden z głównych obszarów polityki zrównoważonego finansowania w bankach.

Prezentacja informacji w zakresie ryzyka ESG w sprawozdawczości banków z indeksu WIG-BANKI jest istotnie zróżnicowana. Dane w tym zakresie najczęściej są rozproszone – banki publikują je zarówno w raportach ESG, sprawozdaniach zarządów z działalności, jak też w ramach ujawnień w zakresie adekwatności kapitałowej. Banki różnią się znacząco pod względem oceny istotności ryzyka ESG, umiejscowienia procesów zarządzania nim w strukturze organizacyjnej, wyznaczania kapitału na pokrycie tego rodzaju ryzyka. Zróżnicowane są także wskazywane przez banki źródła danych wykorzystywanych w procesie zarządzania ryzykiem ESG.

W BNP PARIBAS BP od 2020 r. ryzyko ESG klasyfikowane jest przez bank jako ryzyko istotne. W konsekwencji ryzyko ESG uwzględnione zostało w Strategii zarządzania ryzykiem oraz Apetycie na ryzyko.

Opracowano także Zasady zarządzania ryzykiem ESG i zasady pomiaru ryzyka ESG w procesie wyznaczania kapitału wewnętrznego Banku (ICAAP). Plan kapitałowy BNP PARIBAS BP na lata 2022-2025 uzupełniono o limity na pokrycie ryzyka ESG wyznaczone w oparciu o dokonany pomiar ryzyka. Analizując ryzyko ESG, BNP PARIBAS BP bierze pod uwagę czynniki, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na wyniki finansowe, wypłacalność klientów lub na wartość przedsiębiorstwa. Wśród czynników środowiskowych analizie podlegają m.in. emisje gazów cieplarnianych, zużycie energii i wydajność, zanieczyszczenia wody, powietrza i gleby, efektywne zarządzanie zużyciem wody (ryzyko niedoboru słodkiej wody), degradacja gleby, wylesianie, zużycie zasobów naturalnych, zarządzanie odpadami, ryzyko odpowiedzialności finansowej za negatywny wpływ prowadzonej działalności (odszkodowania, kary); wśród czynników społecznych m.in. integracja różnych grup społecznych, wspieranie spójności społecznej, poszanowanie różnorodności, ochrona sygnalistów, inwestycje w kapitał ludzki i społeczność.

Rysunek 17. Zmiana sposobu klasyfikacji ryzyka ESG w prezentacji szacunków kapitału wewnętrznego w BNP PARIBAS BP w 2023 r. (względem 2022 r.)

Źródło: BNP Paribas (2023). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. w 2022 r., https://www.bnpparibas.pl/_files/asset_upload/item/1540887, s. 151 oraz BNP Paribas (2023). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. w 2023 r., https://www.bnpparibas.pl/_files/asset_upload/item/1544169, s. 148 (2023).

BNP PARIBAS jako jedyny wśród analizowanych podmiotów zdecydował się na ilościową prezentację znaczenia ryzyka ESG w kalkulacji kapitału wewnętrznego, przy czym nie jest on jedynym bankiem informującym o szacowaniu kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka ESG. W sprawozdaniu zarządu grupy BNP PARIBAS za 2022 rok prezentował dokładną informację o kapitale wewnętrznym związanym z ryzykiem ESG,

jednakże w raporcie za 2023 rok informacja ta została zaprezentowana zbiorczo (agregacja ryzyka ESG z ryzykiem kredytowym). Zmiana podejścia prezentacji danych utrudnia porównywalność danych (rysunek 17). Jednocześnie w informacjach dotyczących adekwatności kapitałowej grupy BNP PARIBAS BP na 31.12.2023 r. kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka ESG podlegał szacunkowi i był prezentowany jako osobna

kategoria (stanowił 1,03% kapitału wewnętrznego ogółem wobec 0,67% w 2022 r.)³³. BNP PARIBAS BP wskazuje także, że zalicza ryzyko ESG do grup ryzyk trudno mierzalnych i prowadzi jego pomiar z wykorzystaniem połączenia metody ilościowej i jakościowej.

W BNP PARIBAS BP od 30.06.2021 r. w przypadku każdego nowego finansowania oraz zwiększenia dotychczasowego finansowania, ocena ryzyka ESG została uwzględniona w procesie oceny ryzyka kredytowego dla klientów korporacyjnych oraz MŚP. Od 1.09.2021 r. ocena ryzyka ESG została uwzględniona także dla klientów mikro. Ocena ESG przeprowadzana na podstawie informacji uzyskanych od klientów jest uwzględniana w analizie kredytowej. Bank opracował kwestionariusze oceny ESG, które zostały zaimplementowane w procesie kredytowym. Stosowane przez BNP PARIBAS BP podejście do analizy ryzyka ESG skupione jest na ocenie dwóch perspektyw: istotności wpływu oraz istotności finansowej. W przypadku identyfikacji wysokiego poziomu ryzyka ESG istnieje możliwość obniżenia ratingu klienta. W 2022 r. BNP PARIBAS BP przeprowadził 29 553 ocen ryzyk ESG w procesach kredytowych.

W przypadku klientów strategicznych BNP PARIBAS BP stosuje również kompleksową ocenę poziomu zaawansowania praktyk zrównoważonego rozwoju (ESG Assessment). Analiza jest wykonywana na podstawie rozbudowanych kwestionariuszy sektorowych, które odpowiadają regulacjom unijnym w obszarze zrównoważonego rozwoju i skupiają się na czynnikach ESG istotnych dla danej branży. W BNP PARIBAS BP obowiązują także zasady Equator Principles (EP) służące do identyfikowania, oceny i zarządzania ryzykiem związanym z finansowaniem danego przedsięwzięcia i jego wpływu na środowisko oraz społeczeństwo. Zasady zapewniają minimalne standardy przeprowadzania badań due diligence projektów.

SANTANDER BP nie dokonuje wydzielenia ryzyka ESG jako odrębnej kategorii ryzyk istotnych dla banku. Zastosowane podejście polega na analizie i ocenie transmisji ryzyk klimatycznych na ryzyka bankowe, zgodnie z rekomendacjami TCFD. W banku dokonuje się podziału na ryzyka fizyczne i transformacyjne, a następnie analizuje się oddziaływanie każdej grupy w kontekście bazowych kategorii ryzyka.

Ryzyka fizyczne bank dzieli na dwie kategorie: wynikające z rosnącej dotkliwości i częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych (gwałtowne ryzyka fizyczne) – w wielu sektorach mogą one powodować bezpośrednie uszkodzenie aktywów oraz przerwy w funkcjonowaniu infrastruktury. Ryzyka te mogą wpływać na podmioty gospodarcze również pośrednio, poprzez konieczność zmiany profilu ich działalności, zwiększenie kosztów (np. ubezpieczenia) lub wręcz uniemożliwienie im prowadzenia działalności; oraz związane ze stopniową i długotrwałą zmianą wzorców klimatycznych w średnim i długim okresie, zwłaszcza w wyniku wzrostu średnich temperatur (chroniczne ryzyka fizyczne) – związane w szczególności z sektorem rolnym (np. erozja ziemi), energetycznym (sytuacja hydrologiczna i długotrwałe susze ograniczające możliwość wykorzystania wody rzecznej do chłodzenia), ale także produkcją drzewną (pożary).

Wśród ryzyk transformacyjnych, związanych z procesem przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, zgodnie z celami porozumienia paryskiego oraz strategicznym kierunkiem wyznaczonym w ramach Europejskiego Zielonego Ładu SANTANDER BP wyróżnia ryzyka regulacyjne, ryzyka technologiczne, ryzyka rynkowe, ryzyka reputacyjne. Bank ten raportuje też konsekwencje oddziaływania ryzyk ESG na proces zarządzania kluczowymi kategoriami ryzyka. Przykładowo w zakresie ryzyka kredytowego włącza ryzyka ESG w proces oceny i monitoringu ryzyka kredytowego, zarówno na poziomie klienta, jak i na poziomie portfela kredytowego.

Za szczególnie wartościowe należy uznać wprowadzenie przez SANTANDER BP nowej metodyki identyfikacji sektorów wrażliwych na ryzyka klimatyczne oraz oceny istotności ryzyk klimatycznych dla tych sektorów. Sektory w największym stopniu podlegające ryzykom klimatycznym zidentyfikowano na podstawie wytycznych TCFD oraz UNEP FI. Dla zidentyfikowanych sektorów została wypracowana macierz istotności ryzyk klimatycznych (na poziomie poszczególnych sektorów), która stała się podstawą raportowania dla portfeli: Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej (BCB), Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (CIB) oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz dla portfela kredytów hipotecznych.

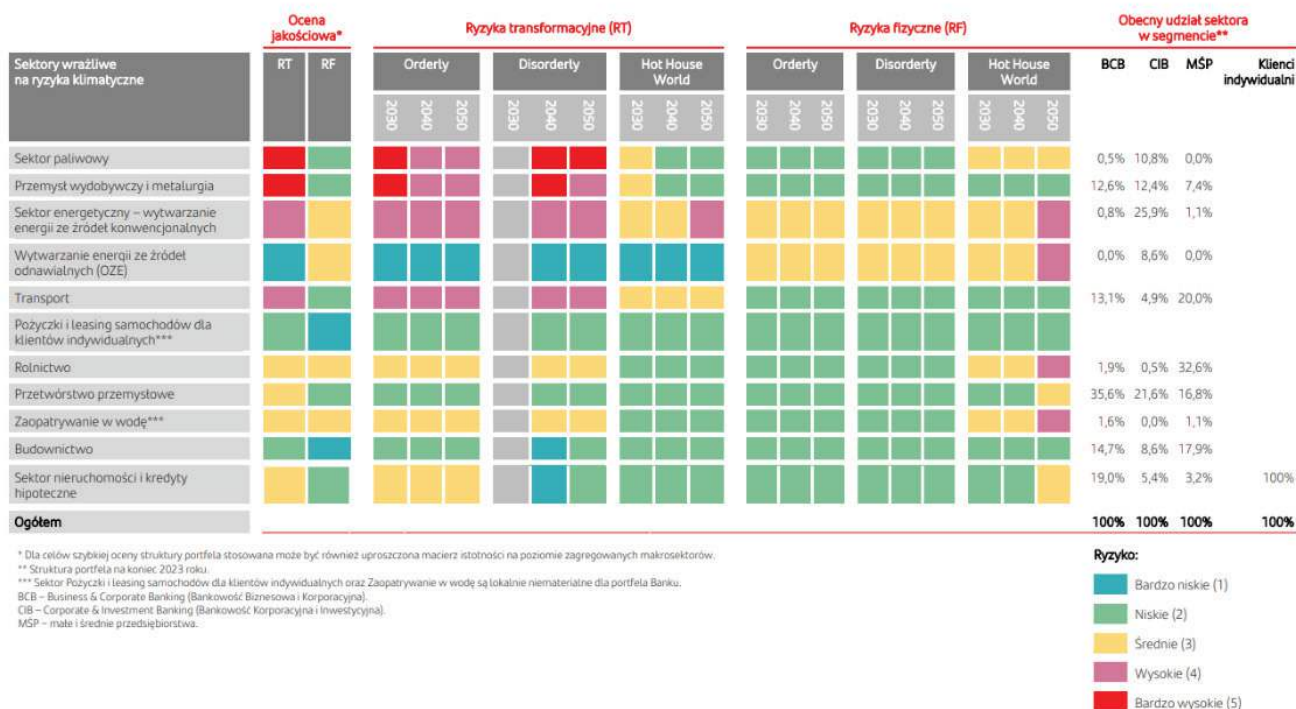
Wypracowana macierz istotności jest obecnie wykorzystywana w procesie raportowania istotności ryzyk klimatycznych w portfelu SANTANDER BP. W kolejnych etapach zakłada zastosowanie jej w innych procesach (m.in. jako elementu oceny ryzyka środowiskowego i społecznego na poziomie poszczególnych klientów). Dalsze prace nad pogłębieniem analizy ryzyk klimatycznych zmierzają do

³³ Por. BNP Paribas (2024). *Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. wg stanu na 31 grudnia 2023 roku*, https://www.bnpparibas.pl/_files/assetserver/item/1544210, s. 11 oraz BNP Paribas (2023). *Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. wg stanu na 31 grudnia 2022 roku*, https://www.bnpparibas.pl/_files/assetserver/item/1540910, s. 10 – niejasne są przyczyny występowania różnic w prezentacji struktury kapitału wewnętrznego grupy w sprawozdaniu zarządu oraz informacji w zakresie adekwatności kapitałowej. Różnice występują także w przypadku innych kategorii ryzyka.

uwzględnienia ocen ilościowych oraz włączenia ich do Risk Dashboard – zagregowanej informacji na temat ryzyka prezentowanej na poziomie zarządu oraz rady nadzorczej. Docelowo wyniki analizy istotności

będą wykorzystywane do definiowania apetytu na ryzyko. Za prawidłowe uznać należy wyodrębnienie kredytów hipotecznych jako portfela wrażliwego na ryzyko klimatyczne.

Rysunek 18. Macierz oddziaływania ryzyk fizycznych i transformacyjnych na ryzyka kluczowe w działalności bankowej i ich konsekwencje dla procesu zarządzania ryzykiem w SANTANDER BP

Źródło: Santander Bank Polska (2024). Raport ESG 2023 Grupy Kapitałowej Santander Bank Polska. https://esg.santander.pl/2023/wp-content/uploads/sites/17/2024/09/RaportESG2023_PL.pdf, s. 41.

Za pozytywny przykład oceny wrażliwości banku na ryzyka klimatyczne w kontekście zdolności do zrównoważonego finansowania należy uznać przeprowadzenie przez SANTANDER BP w 2023 r. analizy wrażliwości portfela na ryzyka klimatyczne, biorąc pod uwagę ocenę wrażliwości najbardziej narażonych sektorów wchodzących w jego skład. Analizy dokonano w trzech horyzontach czasowych – krótkim (2030), średnim (2040) i długim (2050). Zdecydowano o wykorzystaniu scenariuszy klimatycznych (ograniczenia wzrostu temperatury do poniżej 2°C – Below 2°C; opóźnionej transformacji – Delayed Transition; realizacji obecnie obowiązujących polityk – Current Policies; zdefiniowanych przez Network for Greening the Financial System (NGFS) – grupę banków centralnych i instytucji nadzoru skupiającą ponad 130 instytucji (w EBC, BoA, FED). Przeanalizowano kształtowanie się ryzyk fizycznych i transformacyjnych w 11 sektorach najbardziej wrażliwych na ryzyka klimatyczne, w których aktywność prowadzą klienci Banco Santander. 9 spośród tych 11 sektorów jest materialnie reprezentowanych w SANTANDER BP.

W oparciu o macierz wrażliwości SANTANDER BP przeprowadza kalkulację ekspozycji na ryzyka klimatyczne, umożliwiającą uzyskanie informacji o tym, jaką część portfela kredytowego w danym segmencie (Bankowość Biznesowa i Korporacyjna – BCB, Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna – CIB, małe i średnie przedsiębiorstwa – MSP) będą stanowiły sektory z określonej kategorii ryzyka, przy założeniu braku zmian w strukturze portfela względem 2023 r. Kalkulacja prowadzona jest osobno dla ryzyk fizycznych i transformacyjnych. Trwają również przygotowania do przeprowadzenia w 2024 r. stress-testu klimatycznego, który weźmie pod uwagę zarówno scenariusz realizacji ryzyk transformacyjnych, jak i dodatkowe czynniki powiązane z materializacją ryzyk fizycznych.

Wśród źródeł danych wykorzystywanych w zarządzaniu ryzykiem ESG wskazywanych przez SANTANDER BP należy wskazać: centralny rejestr charakterystyki energetycznej budynków; bazy prowadzone przez Biuro Informacji Kredytowej; informacje od innych

zewnętrznych dostawców (brak szczegółowych informacji).

W zakresie uwzględniania ryzyk ESG przy szacowaniu i monitorowaniu ryzyka kredytowego SANTANDER BP stosuje: procedurę „Analiza ryzyka środowiskowego, społecznego i zmian klimatycznych”, obowiązującą klientów z segmentu Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (CIB) oraz procedurę „Analiza ryzyka środowiskowego i społecznego klientów PBBIK”, obowiązującą klientów z segmentu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej (BCB). Dodatkowo Klienci globalni (w szczególności sektory paliwowy i energetyczny, przemysł wydobywczy i metalurgia oraz surowce miękkie) podlegają opracowanej przez Grupę analizie ryzyka ESCC (Environmental Social & Climate Change) – planowane rozszerzenie na sektor samochodowy, spożywczy i chemiczny (w szczególności produkcję plastiku i agrochemię). Dla klientów z sektorów o wysokich emisjach CO₂ (energetyki opartej na paliwach kopalnych, wydobywaniu węgla, linii lotniczych oraz produkcji stali) dokonywana jest ustrukturyzowana analiza planów transformacji działalności w kierunku niższej emisyjności. W przypadku międzynarodowych klientów korporacyjnych, analiza ryzyka fizycznego i transformacyjnego jest w sposób jakościowy brana pod uwagę w procesie oceny ratingowej klienta. W razie istotnego wpływu tych czynników na ocenę ryzyka kredytowego dodawany jest stosowny opis do ratingu. W przypadku finansowania projektów zastosowanie ma analiza zgodna z Equator Principles, czyli standardem rynkowym i wspólnym językiem oceny ryzyka środowiskowego i społecznego w projektach wśród dużych instytucji finansowych na świecie. Ocena ta dokonywana jest w ramach wdrożonej w 2023 r. procedury „Analiza ryzyk ESCC dla finansowanych projektów”, przy współpracy linii biznesowej oraz analityków ESCC. W pierwszym kroku skutkuje ona określeniem kategorii projektu, która zależy od potencjalnego wpływu na kwestie środowiskowo-społeczne. Następnie prowadzi się analizę wpływu na środowisko i społeczeństwo, której szczegółowość zależy od przyznanej kategorii. Rekomendacja wynikająca z analizy staje się elementem aplikacji kredytowej.

Dla pozostałych klientów korporacyjnych SANTANDER BP stosuje obecnie w znacznym stopniu automatyczny algorytm, umożliwiający preselekcję ryzyk klimatycznych, w wyniku której klienci otrzymują statusy w ramach poszczególnych obszarów, tzw. flagi środowiskowe. Są one nadawane wszystkim klientom w ramach analizy portfelowej, przeprowadzonej na bazie charakterystyk poszczególnych przedsiębiorstw (w tym sekcji PKD, w której prowadzą działalność). Dodatkowo w przypadku zidentyfikowania potencjalnego podwyższonego ryzyka ESG przez któregośkolwiek z uczestników procesu kredytowego

(bankiera, analityka kredytowego lub Komitetu Kredytowego) do Biura Zarządzania Ryzykiem ESG kierowana jest prośba o dodatkową analizę indywidualną (proces ten nie jest jeszcze sformalizowany).

Trwają prace nad zgromadzeniem danych umożliwiających właściwe odzwierciedlenie ryzyk klimatycznych w wycenie zabezpieczeń, zgodnie z pismem KNF z marca 2023 r. komunikującym oczekiwania nadzorcze w obszarze ESG. Pozwoli to zdefiniować procedury skutkujące wymogiem dostarczania przez zewnętrzne podmioty wyceniające określonych danych i odzwierciedlenia zdefiniowanych ryzyk w wycenach nieruchomości.

Od stycznia 2024 r. obowiązuje w SANTANDER BP ujednolicony i uszczelniony proces pozyskiwania świadectw charakterystyki energetycznej budynków dla nieruchomości stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu, jeżeli cel kredytowania jest tożsamy z nieruchomością stanowiącą zabezpieczenie. Proces ten pozwoli na masowe pozyskiwanie danych o energochłonności i emisyjności CO₂ na poziomie nieruchomości.

Prowadzone są również projekty mające na celu pozyskanie danych ze źródeł zewnętrznych, w tym m.in.: dotyczących ryzyk fizycznych na poziomie gminy, z uwzględnieniem zjawisk chronicznych i nagłych, odpowiednich scenariuszy klimatycznych oraz horyzontów czasowych, a także z centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków.

W przypadku PKO BP ryzyko ESG również nie zostało uznane za odrębny rodzaj ryzyka. Jest ono w ocenie tego banku przekrojowym ryzykiem, wpływającym na poszczególne rodzaje ryzyka, w szczególności na ryzyko kredytowe. Bank na bieżąco realizuje plan integracji ryzyka ESG z systemem zarządzania ryzykiem. Ryzyko ESG zostało zdefiniowane przez PKO BP jako ryzyko negatywnych skutków finansowych, będących konsekwencją obecnego lub przyszłego wpływu czynników ryzyka ESG na klientów i kontrahentów lub pozycje bilansu banku.

W ocenie ratingowej klientów korporacyjnych, firm i przedsiębiorstw PKO BP każdorazowo klasyfikuje wpływ czynników środowiskowych, społecznych oraz związanych z zarządzaniem (tzw. czynniki ESG) na zdolność kredytową klienta. W ramach rozwiązań chmurowych w obszarze zarządzania ryzykiem ESG PKO BP przeprowadził budowę algorytmów wyznaczania zagrożenia klimatycznego i bazy danych o ryzyku klimatycznym (zakres danych w systemach banku dotyczy między innymi zagrożenia powodziowego, podtopień i suszy do adresów zabezpieczeń hipotecznych i adresów siedzib firm). Dodatkowo

pozyskał dane sektorowe o ryzykach fizycznych; dokonał automatyzacji pozyskania danych o rzeczywistej efektywności energetycznej nieruchomości (EP) z Centralnego Rejestru Charakterystyk Budynków do bazy ryzyka kredytowego dla nieruchomości będących zabezpieczeniami kredytów; przygotował narzędzia do obsługi weryfikacji zgodności z Taksonomią (w formie ankiet). W ramach współpracy PKO BP ze Stowarzyszeniem PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) w zakresie emisyjności bank m.in. pozyskuje dane sektorowe i posiada dostęp do baz PCAF.

W PKO BP zarządzanie ryzykiem ESG umiejscowione jest w obszarze Wiceprezesa nadzorującego Obszar Zarządzania Ryzykiem, w ramach którego funkcjonuje Zespół Ryzyka ESG. Zespół w szczególności identyfikuje, monitoruje i ocenia istotność ryzyka ESG w Banku oraz zapewnia jego raportowanie, a także koordynuje wdrażanie spójnych standardów zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku, dotyczących ograniczania wpływu czynników klimatycznych (ESG) na poszczególne rodzaje ryzyka, w tym na poziom ryzyka portfela kredytowego Banku. Jednym z elementów zarządzania ryzykiem z zakresu ochrony środowiska jest strategiczny limit tolerancji na ryzyko ESG. Miarą tolerancji tego ryzyka jest iloraz wartości kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych i wartości sumy bilansowej PKO BP. W 2023 r. udział kredytów dla klientów z branż wysokoemisyjnych wyniósł 0,19% przy limicie tolerancji $\leq 1,6\%$ wobec wartości na koniec 2022 r. wynoszącej 0,38%. Limit ten jest monitorowany kwartalnie i raportowany do zarządu.

W PEKAO ryzyko ESG uznane zostało za ryzyko istotne, przy czym jest zarządzane w ramach innych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności podmiotu, na które mają wpływ czynniki ryzyka ESG. Bank przyjął dość szeroką definicję ryzyka ESG, stanowiącą, że jest to ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla Banku, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników środowiskowych, społecznych lub związanych z łańcem korporacyjnym na kontrahentów Banku lub na aktywa, w które Bank inwestuje, dzieląc je na ryzyko z zakresu ochrony środowiska (także w podkategoriach ryzyka fizycznego i przejścia), ryzyko społeczne, ryzyko z zakresu ładu korporacyjnego.

W ramach oceny profilu ryzyka rynkowego PEKAO przeprowadza testy warunków skrajnych badające wpływ materializacji czynników ryzyka ESG na wynik finansowy i kapitał w scenariuszu zmian spreadów kredytowych dla poszczególnych sektorów emitentów papierów dłużnych. Wyniki są raportowane w cyklu miesięcznym Komitetowi Aktywów Pasywów

i Ryzyka oraz kwartalnie Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

W zakresie ryzyka operacyjnego w analizie scenariuszowej uwzględniony został scenariusz dotyczący greenwashingu, którego celem jest oszacowanie potencjalnych strat operacyjnych przy hipotetycznym założeniu, że informacje przedstawiane przez Bank w obszarze ESG nie są wystarczająco precyzyjne. W celu optymalizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank opracował zasady klasyfikacji, dokonał przeglądu oraz odpowiednio oflagował zdarzenia operacyjne oraz kluczowe wskaźniki ryzyka związane z czynnikami ESG.

W przypadku występowania zagrożeń ekologicznych, związanych z rodzajem działalności gospodarczej prowadzonej przez kredytobiorców, PEKAO współpracuje z klientami w celu zmniejszenia potencjalnych konsekwencji mogących wyniknąć z ryzyka ekologicznego. Współpraca ta ma na celu identyfikację, ocenę stopnia występowania oraz ograniczanie ryzyka środowiskowego, społecznego i ryzyka klimatu i jest prowadzona w ramach procesu oceny ryzyka kredytowego, na podstawie metodologii i przy wykorzystaniu odpowiednich wytycznych opracowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz EBA. W razie stwierdzenia, że klient nie jest zdolny do minimalizacji ryzyka ESG, PEKAO określa warunki dotyczące podjęcia określonych działań z zakresu ekologii w czasie trwania transakcji, między innymi może włączyć stosowne klauzule ekologiczne do umowy kredytowej. PEKAO dąży do zmiany struktury bilansowej portfela kredytowego poprzez stopniowe ograniczanie zaangażowania finansowego wobec działalności wysokoemisyjnej, przy jednoczesnym zwiększaniu zaangażowania w finansowanie projektów o charakterze zielonym lub zrównoważonym. Bank uznaje za społecznie pożądane inwestycje infrastrukturalne, które charakteryzują się niską emisją CO₂ i są odporne na zmianę klimatu i katastrofy, oraz wspiera transformację polskiej energetyki poprzez m.in. finansowanie projektów, których celem jest poprawa efektywności energetycznej, zmiana miksu energetycznego (wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych i energooszczędnych) i dostosowanie do rosnących wymogów środowiskowych.

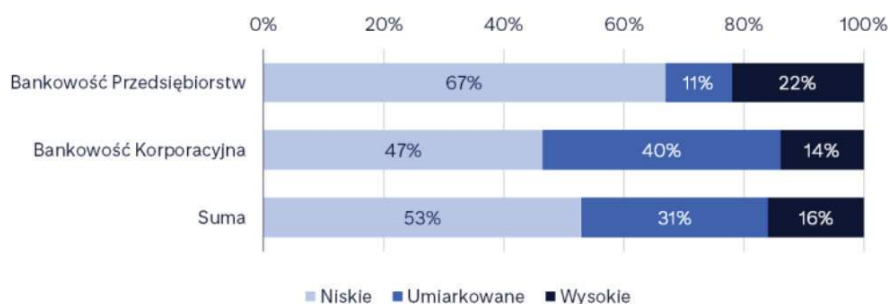
Zgodnie z Polityką Ryzyka Kredytowego obowiązującą w PEKAO, klient podlega ocenie pod kątem przestrzegania zasad społecznej odpowiedzialności biznesu, mając na uwadze takie negatywne aspekty działalności jak: korupcja, nieprzestrzeganie przepisów BHP, praca przymusowa oparta na wyzysku, zatrudnianie małoletnich niezgodnie z przepisami prawa, praktyki dyskryminacyjne, eksploatacja rzadkich zasobów naturalnych, testowanie produktów na zwierzętach

i okrucieństwo wobec zwierząt, nieetyczne działania w stosunku do kontrahentów lub konkurencji, uzasadnione protesty lokalne związane z prowadzoną działalnością klienta, wytwarzanie produktów lub oferowanie usług szkodliwych dla konsumentów. W procesie analizy zgodności ekspozycji z taksonomią dla podmiotów niefinansowych podlegających wymogom ujawnień zgodnie z NFRD, Bank ocenił ryzyko społeczne ekspozycji na podstawie analizy spełniania Minimalnych Gwarancji przez wyżej wymienionych klientów.

W relacjach z klientami biznesowymi, PEKAO, wraz z oceną zdolności kredytowej i ryzyka kredytowego sensu stricto, ocenia w szczególności: ryzyko prawne, reputacji, polityczne, ryzyko nieprzestrzegania przez klienta zasad społecznej odpowiedzialności biznesu, prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (np. poprzez identyfikację i weryfikację klienta, ustalenie struktury własności oraz identyfikację beneficjenta rzeczywistego, powiązań z krajami wysokiego ryzyka, w tym z rajami podatkowymi, ocenę ryzyka AML), ryzyko konfliktu interesów.

HANDLOWY również traktuje ryzyko ESG jako czynnik przekrojowy, dąży on do zintegrowania zarządzania tym ryzykiem ze standardowymi procesami i programami zarządzania ryzykiem w banku. W 2023 r. HANDLOWY w ramach ICAPP dokonał dedykowanej analizy ryzyka klimatycznego i uwzględnił je w Apetycie na ryzyko. Uwzględnił także to ryzyko w testach warunków skrajnych, poprzez pryzmat skutków pogorszenia oceny ratingowej klientów w branżach obciążonych podwyższonym ryzykiem klimatycznym. Bank ustanowił ograniczenie dla ekspozycji o negatywnym wpływie na środowisko i społeczeństwo (w grupie A).

Ocena ryzyka ESG jest integralną częścią procesu oceny zdolności kredytowej i ma charakter trójetapowy – wstępnej oceny ryzyka ESG (na poziomie doradcy bankowego), indywidualnej weryfikacji i aprobaty (na poziomie aprobaty decydentów biznesowych i kredytowych), monitorowania i raportowania. HANDLOWY monitoruje ekspozycje na ryzyko klimatyczne w portfelu kredytowym w podziale na bankowość przedsiębiorstw i bankowość korporacyjną (rysunek 19).

Rysunek 19. Prezentacja zróżnicowania ekspozycji na ryzyko klimatyczne w portfelu banku HANDLOWEGO

Źródło: Citi handlowy (2024). 2023 Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych. https://www.citibank.pl/poland/homepage/raport_roczny_2023/files/raport_roczny_2023_sprawozdanie_informacje_niefinansowe.pdf, s. 45.

Wartym uwagi jest stworzenie przez HANDLOWY tabeli branżowych Ratingów Ryzyka Klimatycznego, zawierającej ocenę ryzyka fizycznego i przejścia dla poszczególnych branż. Rating Ryzyka Klimatycznego dla klienta jest przypisywany w oparciu o połączenie ratingu Przejścia i Fizycznego. Rating Ryzyka Klimatycznego podlega corocznej ewaluacji, z uwzględnieniem zmian w regulacjach, uwarunkowaniach makroekonomicznych i oczekiwaniach społecznych.

Ryzyko ESG zostało uznane przez ING BS za czynnik wzmacniający istniejące tradycyjne kategorie ryzyka – ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności i finansowania oraz operacyjne. ING BS szczegółowo analizuje i prezentuje kanały transmisji ryzyka ESG do innych kategorii ryzyka w podziale na podkategorie ryzyka ESG i podjęte działania. W zakresie oddziaływania ryzyka transformacji na ryzyko kredytowe, ING BS m.in.

realizuje deklarację odejścia od finansowania działalności związanej z wydobywaniem, handlem lub wytwarzaniem energii elektrycznej/ cieplnej z węgla energetycznego; identyfikuje sektory najbardziej narażone na ryzyko transformacji (w ramach tzw. heatmapy ryzyk klimatycznych i środowiskowych) i uwzględnia wzrost ryzyka w ocenie zdolności kredytowej; zbiera informacje o emisjach i planach transformacyjnych największych klientów z sektorów o najwyższym ryzyku transformacji; przeprowadził test warunków skrajnych uwzględniający ryzyko transformacji, który wykazał wpływ ryzyka transformacji na poziom kosztów ryzyka portfela kredytów korporacyjnych. W obszarze kredytów hipotecznych ING BS cyklicznie weryfikuje portfel detaliczny pod względem efektywności energetycznej nieruchomości przyjętych na zabezpieczenie; ustalił maksymalny udział nowego finansowania przeznaczonego na nieruchomości o najniższej

efektywności energetycznej; cyklicznie szacuje emisje z portfela detalicznych kredytów hipotecznych i portfela kredytów finansujących nieruchomości komercyjne; przeprowadził testy warunków skrajnych w segmencie detalicznym dla kredytów hipotecznych, który wykazał wpływ ryzyka transformacji na poziom kosztów ryzyka portfela detalicznych kredytów hipotecznych.

W zakresie ryzyka fizycznego klimatu ING BS w segmencie detalicznym dla kredytów hipotecznych wprowadził obowiązkowe ubezpieczenie od powodzi dla nowego finansowania, na bazie analizy, która wskazywała zagrożenie powodzią, jako najistotniejsze z zagrożeń fizycznych, na które ekspozycyjny jest ten portfel; wdrożył metodykę służącą ocenie udziału ekspozycji wrażliwej na gwałtowne lub długotrwałe zagrożenia fizyczne w ekspozycji wobec przedsiębiorstw i monitoruje ten udział cyklicznie.

W ramach ryzyka fizycznego środowiskowego i ryzyka społecznego ING BS prowadzi m.in. stały monitoring złej prasy przedsiębiorstw, które z uwagi na prowadzenie przez nich działalności wywierającej negatywny wpływ na środowisko lub negatywny wpływ na pracowników/ społeczność mogłyby zwiększyć ryzyko niewypłacalności.

W ramach ryzyka zgodności regulacyjnej, ryzyko straty finansowej banku w wyniku sankcji regulacyjnych z tytułu niezgodności wewnętrznych polityk i instrukcji z regulacjami zewnętrznymi w zakresie ESG, a także z tytułu nieadekwatności procesów służących zapewnieniu tej zgodności jest ograniczane poprzez: zmiany w strukturze organizacyjnej ING, wdrożenie Polityki Zarządzania Ryzykiem ESG, Instrukcji ESG, działalność Projektu Modelu Danych ESG zapewniającego zgodność regulacyjną raportowania ESG banku.

Polityka zarządzania ryzykiem ESG realizowana jest w ramach trzech linii obrony – powszechnie w ramach pierwszej linii obrony, która identyfikuje, ocenia i monitoruje ryzyko ESG w ramach standardowego procesu / swojej standardowej roli, opisanej w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym w ING BS, Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym w ING BS, Polityce zgodności ING BS. W drugiej linii obrony, w ramach Departamentu Regulacji Ryzyka, wydzielony został Zespół Ryzyka ESG. W ramach trzeciej linii obrony Departament Audytu Wewnętrznego w zakresie ryzyka ESG uwzględnia i ocenia w swoich przeglądach zakres przygotowania banku do zarządzania tym ryzykiem.

Wartym uwagi przedsięwzięciem jest wprowadzenie przez ING BS programu pilotażowego dotyczącego formularza oceny ryzyka środowiskowego

transformacji w 2023 r. Jego wypełnienie było obligatoryjne w procesie kredytowym dla największych klientów w segmencie średnich i dużych przedsiębiorstw, spełniających określone warunki, takie jak np. działalność w sektorze wysokiego lub średniego ryzyka transformacji, zgodnie z przyjętą przez bank metodyką oceny ryzyk środowiskowych. W ramach formularza klienci przekazują informacje między innymi o ich śladzie węglowym w zakresach I, II, III i o planach jego ograniczenia, o odpowiedzialności zarządu i o zasobach ludzkich w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz o przychodach i kosztach z paliw kopalnych. W trakcie pilotażu bank uzyskał odpowiedzi od blisko 400 klientów.

MBANK wdrożył kwestie związane z ESG w dokumentacji kredytowej oraz w procesie wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP). W 2023 r. dokonano pierwszej oceny istotności ryzyka ESG. Bank analogicznie jak inne instytucje kredytowe z WIG-BANKI definiuje zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zgodnie ze schematem trzech linii obrony: pierwszą linią obrony stanowią jednostki biznesowe, których zadaniem jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy; druga linia obrony – to przede wszystkim jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem oraz Departament Bezpieczeństwa, Inspektor Danych Osobowych i Departament Compliance (Opracowanie ram i wytycznych dla potrzeb zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wsparcie i nadzór Biznesu w ich wdrażaniu oraz niezależne analizy i ocena ryzyka). Trzecia linia obrony działa niezależnie od Biznesu i jest nią Audyt Wewnętrzny niezależnie oceniający zarządzanie ryzykiem przez pierwszą i drugą linię obrony.

Ryzyka ESG w ramach systemu zarządzania ryzykiem, zostały ujęte w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy Kapitałowej ALIOR jako ryzyka przekrojowe oraz włączone w proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP). Ryzyka ESG wpływają na poszczególne, rozpoznawane rodzaje ryzyka w tym banku, do których należą ryzyko: kredytowe, operacyjne, rynkowe, płynności, reputacji i braku zgodności. Ryzyko środowiskowe, społeczne i związane z zarządzaniem zostały uwzględnione w procesie określania apetytu na ryzyko, a kwestie z zakresu ESG wdrożone do wewnętrznych instrukcji i procedur służących systemowi zarządzania ryzykiem. W ALIOR proces identyfikacji czynników ryzyka ESG w operacjach finansowania prowadzony jest na etapie weryfikacji wniosku kredytowego, analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej w procesie kredytowym, a także w procesie monitoringu indywidualnego. Poziom ryzyka wyznaczany jest

przy wykorzystaniu Karty ryzyk ESG, która umożliwia ustalenie poziomu ryzyka środowiskowego, społecznego, związanego z zarządzaniem oraz ryzyka fizycznego i ryzyka przejścia. Elementem wpływającym na wyznaczenie poziomu ryzyk ESG jest branża prowadzonej działalności, lokalizacja siedziby i miejsca prowadzonej działalności lub lokalizacja prowadzonego przedsięwzięcia. W określonych przypadkach Bank wymaga pogłębionej analizy czynników ryzyk ESG (Due Diligence) oraz dodatkowych dokumentów (ekspertyzy i informacje dodatkowe). Bank dokonuje kontroli efektywności przyjętych rozwiązań w ramach przeprowadzanych cyklicznie analiz, w tym sporządzanych na potrzeby raportów Systemu Informacji Zarządczej. Dokonywany na tej podstawie cykliczny przegląd portfela pozwala ocenić efektywność i skuteczność wprowadzonych narzędzi wykorzystywanych w procesie zarządzania ryzykami ESG. Podobnie jak pozostałe banki ALIOR uwzględnia podział na ryzyka fizyczne i przejścia (transformacji).

Bank MILLENNIUM przyjmując koncepcję wpływu ryzyka ESG na ryzyko kredytowe, dokonuje systematyki

podejmowanych działań w oparciu o poszczególne segmenty kredytobiorców – wyróżnia klientów korporacyjnych, segment small business oraz klientów detalicznych. Dla każdej grupy wskazuje na podejmowane działania w zakresie zarządzania i redukcji ryzyka (rysunek 20).

W ramach analiz portfela kredytowego przedsiębiorstw, MILLENNIUM przeprowadza przegląd branż pod kątem emisyjności. Analiza ta wykazała, że bank ten posiada niską ekspozycję na branżę ze średnio-wysoką ekspozycją na ryzyko przejścia (około 5% całego portfela kredytowego Banku). MILLENNIUM nie posiada koncentracji ekspozycji w branżach charakteryzujących się typowo wyższym narażeniem na ryzyko fizyczne związane ze zmianami klimatu (np. takich jak rolnictwo). Ponadto, na podstawie przeprowadzonej analizy map ryzyka klimatycznego dla Polski oraz analizy materialności, Bank stwierdza, że posiada znikomy wolumen ekspozycji w regionach o podwyższonym ryzyku fizycznym (około 1% całego portfela kredytowego Banku).

Portfel finansowania udzielonego klientom korporacyjnym

Ryzyko klimatyczne	Kanały transmisji na profil ryzyka Banku	Podejście Banku do zarządzania ryzykiem	Kluczowe szanse związane z klimatem
Ryzyko fizyczne	Potencjalny wpływ przyszłego wzrostu ryzyka powodzi, fal upałów, susz na rachunek zysków i strat spółki lub na wartość zabezpieczeń na nieruchomościach	Bank uwzględnia to ryzyko poprzez uwzględnianie przy podejmowaniu decyzji kredytowej polityki sektorowej, w której uwzględnione jest ryzyko przejścia, ryzyko fizyczne i ryzyko społeczne. Ryzyko fizyczne zostało także ujęte w przeprowadzonej analizie materialności ryzyk ESG. Portfel jest zdywersyfikowany lokalizacyjnie w całej Polsce, brak jest koncentracji w regionach o podwyższonym ryzyku fizycznym. Bank podejmuje dalsze działania związane z poszerzeniem gromadzonych danych do oceny ryzyka fizycznego.	Finansowanie rozwiązań wspierających zabezpieczenie operacji kredytobiorców przed negatywnymi skutkami ryzyka fizycznego.
Ryzyko przejścia	Spadek przychodów / wzrost kosztów ze względu na konieczność dostosowania się do polityki klimatycznej Spadek przychodów / wzrost kosztów ze względu na konieczność dostosowania się do zmian technologicznych wspierających zieloną transformację lub ze względu na zmiany behawioralne na rynku	Bank uwzględnia to ryzyko poprzez uwzględnianie przy podejmowaniu decyzji kredytowej polityki sektorowej, w której uwzględnione jest ryzyko przejścia, ryzyko fizyczne i ryzyko społeczne. Dodatkowo Bank stosuje politykę wykluczenia sektorowego dla branż uznanych za szczególnie szkodliwe dla środowiska lub społeczeństwa. Ryzyko przejścia zostało także ujęte w przeprowadzonej analizie materialności ryzyk ESG. Bank podejmuje dalsze działania związane z poszerzeniem gromadzonych danych do oceny ryzyka przejścia.	Finansowanie projektów / obiektów „zielonych”, wspierających transformację na działalność niskoemisyjną (OZE, budownictwo efektywne energetycznie, niskoemisyjny transport, zasobooszczędne maszyny, projekty dot. GOZ).

Rysunek 20. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w kontekście wpływu czynników klimatycznych z obszaru ESG w MILLENNIUM (na przykładzie klientów korporacyjnych)

Źródło: Bank Millennium (2024). Raport ESG Banku Millennium i Grupy Banku Millennium za 2023 rok. https://www.bankmillennium.pl/documents/d/guest/3_esg-raport-pol?mv=1mv, s. 29-30.

Na podstawie przeprowadzonych oszacowań w portfelu kredytów hipotecznych udzielanych konsumentom, MILLENNIUM aktualnie nie identyfikuje w portfelu finansowania nieruchomości, które klasyfikowałyby się do dwóch najniższych (najgorszych) klas efektywności energetycznej. Bank monitoruje na bieżąco zmiany legislacyjne dotyczące wprowadzenia w Polsce kryteriów dla poszczególnych klas efektywności energetycznej oraz rozwój otoczenia regulacyjnego pod kątem ewentualnych ograniczeń co do możliwości sprzedaży / wynajmu nieruchomości nieefektywnych energetycznie. Portfel MILLENNIUM jest rozproszony i zdywersyfikowany geograficznie na terytorium Polski. Bank nie posiada koncentracji finansowych nieruchomości w obszarach o podwyższonym ryzyku fizycznym. Zróżnicowanie geograficzne zapewnia większą odporność na ryzyka fizyczne związane ze zmianami klimatycznymi, takie jak powódzie lub podtopienia.

Bank MILLENNIUM nie identyfikuje w swoim portfelu koncentracji finansowania konsumentów zatrudnionych w branżach narażonych na istotnie na ryzyko przejścia. Portfel kredytów niezabezpieczonych hipotecznie dla konsumentów jest rozproszony i zdywersyfikowany geograficznie na terenie Polski, co przekłada się na brak koncentracji finansowania konsumentów zamieszkałych w regionach o podwyższonym ryzyku fizycznym.

W BOŚ podstawowym dokumentem regulującym kwestie zarządzania ryzykiem związanym ze zrównoważonym finansowaniem jest *Polityka zarządzania ryzykiem ESG*, która określa system zarządzania ryzykiem ESG dostosowany do specyfiki, wielkości i złożoności tego podmiotu finansowego. Polityka definiuje ryzyko ESG, określa cele zarządzania ryzykiem ESG, określa organizację systemu zarządzania ryzykiem ESG, ustala proces zarządzania ryzykiem ESG, tolerancję na ryzyko ESG oraz proces kontroli i oceny ryzyka ESG. W 2021 r. do procesu oceny ryzyka kredytowego wprowadzono zasady oceny ryzyka ESG występujących u potencjalnych kredytobiorców (przedsiębiorców oraz jednostek samorządu terytorialnego). W ocenie ryzyka ESG bierze się

pod uwagę takie czynniki jak: czy prowadzona działalność jest zgodna z prawem w zakresie ochrony środowiska, czy działalność nie prowadzi do zanieczyszczenia środowiska, czy przestrzegane są prawa pracownicze, czy działalność nie wpływa negatywnie na lokalne stosunki społeczne, czy występują procesy korupcyjne, czy dane klientów są chronione etc. Zgodnie z wprowadzonymi zasadami, BOŚ nie finansuje klientów, jeżeli zidentyfikuje ryzyko w tych obszarach i oceni je jako krytyczne, tj. wskutek zmaterializowania lub ujawnienia może dojść do utraty zdolności kredytowej lub może negatywnie wpłynąć na wizerunek Banku. Podejście to znajduje odzwierciedlenie w postanowieniach obowiązującej Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, która stanowi, że w obszarze kredytowania BOŚ podejmuje działania wspierające osiągnięcie globalnych celów w zakresie ograniczania wpływu zmian klimatycznych, w pełni świadom potrzeb uwzględniania czynników środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego (czynników ESG), które bierze pod uwagę w podejściu do zarządzania ryzykiem i lokowania kapitału.

2.1.5. Pozostałe banki

Graficzna prezentacja skali zrównoważonego finansowania oraz finansowanie projektów związanych z OZE

W przypadku banków spoza indeksu WIG-BANKI graficzna prezentacja skali zrównoważonego finansowania ma najczęściej charakter fragmentaryczny, wskazujący na wybrane produkty i skalę ich wykorzystania. Przykładowo, POCZTOWY nie prezentuje zagregowanych wartości zrównoważonego finansowania, jednakże w sprawozdaniach pojawia się przykład zmian w zakresie wartości jednego z produktów z obszaru zrównoważonego finansowania oferowanego przez ten bank, tj. kredytu termomodernizacyjnego z premią BGK w segmencie klientów mieszkalnictwa. Analiza danych wskazuje na brak istotnego wzrostu wartości tego instrumentu w latach 2021-2023 (rysunek 21.)

Kredyty termomodernizacyjne z premią BGK w segmencie klientów mieszkalnictwa tj. wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, przeznaczone na zmniejszenie zapotrzebowania budynków na energię	Wartość bilansowa na koniec (dane w tys. zł.)		
	2021	2022	2023
	269 284	282 892	278 983

Rysunek 21. Prezentacja danych z obszaru zrównoważonego finansowania (kredyty termomodernizacyjne z premią BGK w segmencie klientów mieszkalnictwa) w POCZTOWYM w latach 2021-2023

Źródło: Bank Pocztowy (2024). Raport roczny Banku Pocztowego S.A. za 2023 r. <https://ir.pocztowy.pl/pr/829322/raport-roczny-banku-pocztowego-s-a-za-2023-r>; Sprawozdanie_Zarzadu_za_2023-1.pdf, s. 154

SANTANDER CB prezentuje dość szczegółowe informacje w zakresie zrównoważonego finansowania dotyczącego segmentu kredytów OZE i kredytów na pojazdy

silnikowe gospodarstw domowych, z uwzględnieniem: stanu portfela, nowo udzielonych kredytów oraz kosztów inwestycyjnych i operacyjnych (rysunek 22).

Green Finance (w tys. PLN, stan portfela 31/12)	2023
OZE	718 568
Kredyty samochodowe (wyłącznie elektryczne)	5 667
% udział procentowy w aktywach Banku (kredyty dla klientów)	4,60%
% udział procentowy w aktywach Banku (aktywa Banku)	3,39%

Udział obrotu SCB pochodzący z produktów która kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo (nowy business w roku, w tys PLN)	2023
Kredyty samochodowe (wyłącznie elektryczne) NB	3 251
Udział %	0,04%
OZE NB	177 569
Udział %	2,10%
NB SCB 2022	8 457 014

Rysunek 22. Prezentacja danych w zakresie zrównoważonego finansowania w obszarze kredytów na zakup samochodów elektrycznych oraz OZE w SANTANDER CB

Źródło: Santander Consumer Bank S.A. (2024). Sprawozdanie Zarządu z Działalności Santander Consumer Bank S.A. za rok obrotowy 2023. https://www.santanderconsumer.pl/files/pdf/1718010352_20240424-sprawozdanie-zarzadu-banku-za-2023.pdf, s. 35.

Tabela 13. Kredyty zrównoważone wg norm innych niż Taksonomia UE

	Rodzaj kontrahenta	Wartość bilansowa brutto (tys. PLN)	Informacje jakościowe na temat charakteru działań łagodzących
Kredyty (np. ekologiczne, zrównoważone, powiązane ze zrównoważonością według norm innych niż normy UE)	Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 450	Finansowanie termomodernizacji nieruchomości mające na celu poprawę efektywności energetycznej nieruchomości i stanowiące tym samym działanie łagodzące ryzyko przejścia
	Gospodarstwa domowe	66	Finansowanie zakupu instalacji OZE, zakupu sprzętów / technologii efektywnych energetycznie lub wspierających efektywność energetyczną nieruchomości oraz finansowanie termomodernizacji nieruchomości mające na celu poprawę efektywności energetycznej nieruchomości – finansowania działania łagodzą ryzyko przejścia

Rysunek 23. Prezentacja danych z obszaru zrównoważonego finansowania (niespełniających wytycznych Taksonomii) w SGB w 2023 r.

Źródło: SGB Bank S.A. (2024) Raport roczny 2023. https://www.sgb.pl/wp-content/uploads/2024/06/Raport_SGB_2023_28.06.pdf, s. 54.

SGB w sprawozdaniu zarządu prezentuje natomiast informację o wartości kredytów zrównoważonych, które nie spełniają bezpośrednio standardów Taksonomii UE, jednakże ich pozytywny wpływ środowiskowy jest istotny w ocenie banku (rysunek 23).

BGK prezentuje dane dotyczące zrównoważonego finansowania na dwa sposoby – w raporcie zintegrowanym w oparciu o przykłady konkretnych działań w obszarze kredytowania, wskazując podmioty oraz kwotę zaciągniętych wobec BGK zobowiązań kredytowych (przykład I), natomiast w ujawnieniach z obszaru

Filara III w formie tabelarycznej, uwzględniającej wartość zagregowaną finansowania zrównoważonego, które nie podlega definicjom taksonomicznym – działalności łagodzące obejmują obligacje wyemitowane i kredyty udzielone na podstawie norm innych niż normy unijne, tj. ekspozycje spełniające międzynarodowe standardy: Green Bond Standard, Sustainability-linked Bond Principles, Green Loan Standard, Sustainability-linked Loan Principles. Według stanu na 31 grudnia 2023 r. BGK posiadał ekspozycje o łącznej wartości 401,1 mln EUR na inne działania łagodzące zmiany klimatu (rysunek 24).

Udzieliliśmy kredytu inwestycyjnego Sudeckim Wodociągom w kwocie 21,8 mln zł z przeznaczeniem na modernizację oczyszczalni ścieków i systemu uzdatniania wody, a także rozbudowę sieci wodnej i kanalizacyjnej. Projekt ma charakter proekologiczny i prospołeczny. Ok. 100 domów zyska dostęp do wodociągu, a 74 do kanalizacji. Poprawiony zostanie komfort życia mieszkańców i obniżone koszty eksploatacji.

Wraz z innymi instytucjami finansowymi udzieliśmy finansowania konsorcjalnego w formule ESG-linked dla ENEA S.A. o łącznej kwocie 2,5 mld zł (nasz udział to 650 mln zł). Finansowanie przeznaczono na rozwój sieci dystrybucyjnej oraz niekopalnych źródeł energii (OZE), w tym nowych projektów fotowoltaicznych. Inwestycja przyczyni się do transformacji sektora energetycznego.

Rysunek 24. Wybrane aktywności w obszarze zrównoważonego finansowania BGK w 2023 r. i ich graficzna prezentacja w raporcie zintegrowanym

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Gospodarstwa Krajowego w 2023 roku https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Sprawozdanie_fin_ansowe/2024-sprawozdanie_zarzadu/SSD_BGK_2023-12-31_PL.xhtml, s. 59.

Tabela 10. Inne działania łagodzące zmiany klimatu nieobjęte rozporządzeniem (UE) 2020/852

a	b	c	d	e	f
Rodzaje instrumentów finansowych	Rodzaj kontrahenta	Wartość bilansowa brutto (w mln EUR)	Rodzaj złagodzonego ryzyka (ryzyko przejścia związane ze zmianami klimatu)	Rodzaj złagodzonego ryzyka (ryzyko fizyczne związane ze zmianami klimatu)	Informacje jakościowe na temat charakteru działań łagodzących
1	Instytucje finansowe	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
2	Przedsiębiorstwa niefinansowe	71,15	Zaburzony popyt i podaż na energię z różnych źródeł (zarówno energię odnawialną i z surowców naturalnych); wzrost cen produkcji energii; niedostosowanie się do trendów rynkowych związanych z działaniami zgodnymi ze scenariuszami zeroemisyjności.	nie dotyczy	Finansowania dotyczą: rozwoju farm PV, rozwoju infrastruktury OZE, redukcji śladu węglowego klienta, zwiększenia mocy wytwórczych energetyki odnawialnej. Finansowania zostały udzielone w zgodzie z Sustainability Linked Bonds Principles oraz Green Bonds Principles.
3	W tym kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
4	Inni kontrahenci	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
5	Instytucje finansowe	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	329,95	Niespełnianie oczekiwań inwestorów i klientów; niespełnianie norm regulacyjnych związanych z emisją gazów cieplarnianych; niedostosowanie się do trendów rynkowych związanych z działaniami zgodnymi ze scenariuszami zeroemisyjności; uzależnienie od jednego źródła energii.	nie dotyczy	Finansowania dotyczą: redukcji emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych przez klienta, budowy infrastruktury OZE, poprawy dostępności sieci i infrastruktury, rozwoju gospodarki wodorowej oraz rozwoju energetyki wiatrowej. Finansowania zostały udzielone zgodnie z Sustainability Linked Loans Principles.
7	W tym kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
8	Gospodarstwa domowe	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
9	W tym kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
10	W tym kredyty na renowację budynków	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
11	Inni kontrahenci	0,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Rysunek 25. Dane dotyczące zrównoważonego finansowania BGK inne niż spełniające wymogi Taksonomii

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). Ujawnienia ryzyka ESG Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31 grudnia 2023 roku. (Filar III, ESG). https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Sprawozdanie_finansowe/2024-zarzadzanie_ryzykiem/Sprawozdanie_Ujawnienia_ryzyka_ESG_III_Filar_31_12_2023-sig-sig-sig-sig.pdf, s. 47.

DEUTSCHE BP wskazuje na wysokim poziomie ogólności, że w 2023 r. zrealizował transakcje niepubliczne, które odpowiadają kryteriom zrównoważonego finansowania. Jednocześnie planuje on dalszą koncentrację na finansowaniu projektów uwzględniających kryteria zrównoważonego finansowania.

W sprawozdawczości banków spoza indeksu WIG-BANKI nie zidentyfikowano bezpośrednich odwołań do skali finansowania projektów z obszaru OZE, poza

przedstawionym we wcześniejszej części raportu przykładem SANTANDER CB.

Ujawnienia taksonomiczne

Z grupy pozostałych banków (poza WIG-BANKI) ujawnienia taksonomiczne wraz z kalkulacją GAR przedstawiły m.in. BGK, POCZTOWY, CA BP, BPS, SGB. W porównywalny sposób, w pełni zgody z Rozporządzeniem (tabela 46 wzór 0) przedstawiły banki BPS, SGB, CA BP (tabela 6).

Tabela 6. Główny kluczowy wskaźnik efektywności – GAR w odniesieniu do stanu

Bank	Kluczowy wskaźnik wyników (Obrót)	Kluczowy wskaźnik wyników (CapEx)
BPS	0,28%	0,38%
SGB	0,03%	0,04%
CA BP	1,57%	1,70%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za 2023 rok. https://www.bankbps.pl/images/Dokumenty/raporty/sprawozdania_finansowe/2023/2_Sprawozdanie_Zarz%C4%85du_z_dzia%C5%82alno%C5%9Bci_za_2023.pdf, s. 77, SGB Bank SA (2024). Raport roczny 2023. https://www.sgb.pl/wp-content/uploads/2024/06/Raport_SGB_2023_28.06.pdf, s. 59, Credit Agricole (2024). Raport Odpowiedzialnego Biznesu 2023 Credit Agricole Bank Polska S.A. https://static.credit-agricole.pl/asset/c/a/-/ca-raport-2023_29726.pdf s. 55

	Kluczowy wskaźnik wyników			% procent pokrycia (w aktywach ogółem)*
	Łagodzenie zmian klimatu	Adaptacja do zmian klimatu	Ogółem (łagodzenie zmian klimatu + adaptacja do zmian klimatu)	
Wskaźnik zielonych aktywów w odniesieniu do stanu	0,33%	0,004%	0,34%	52,11%
Wskaźnik zielonych aktywów w odniesieniu do przepływu	1,00%	0,00%	1,00%	56,16%

* % aktywów objętych kluczowym wskaźnikiem wyników w aktywach banku ogółem

Rysunek 26. Wartości GAR w BGK (2023 r.) – ujęcie CapEx

Źródło: Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). Ujawnienia ryzyka ESG Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31 grudnia 2023 roku. (Filar III, ESG). https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Sprawozdanie_finansowe/2024-zarzadzanie_ryzykiem/Sprawozdanie_Ujawnienia_ryzyka_ESG_III_Filar_31_12_2023-sig-sig-sig-sig.pdf, s. 38.

Banki BGK i POCZTOWY również przedstawiły dane taksonomiczne (rysunek 26 i 27).

BGK publikuje także informacje o wartości wskaźnika GAR dla ekspozycji kwalifikujących się do taksonomii – wskaźnik zielonych aktywów (stock), wynoszący odpowiednio dla stanu 0,55%, a dla przepływów

1,85%.

Uproszczoną kalkulację GAR POCZTOWY argumentował m.in. wynikami analiz dotyczących klientów tego banku (wg stanu na 31.12.2023 r.), zgodnie z którymi nie zidentyfikował on czynnych ekspozycji wobec przedsiębiorstw, które podlegają obowiązkowi

Podsumowanie kluczowych wskaźników wyników

		Aktywa zrównoważone środowiskowo ogółem	KLUCZOWY WSKAŹNIK WYNIKÓW****	KLUCZOWY WSKAŹNIK WYNIKÓW*****	% pokrycia (względem aktywów ogółem)***	% aktywów wyłączonych z licznika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów (art. 7 ust. 2 i 3 oraz sekcja 1.1.2 załącznika V)	% aktywów wyłączonych z mianownika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów (art. 7 ust. 1 oraz sekcja 1.2.4 załącznika V)
Główny kluczowy wskaźnik efektywności	Wskaźnik zielonych aktywów w odniesieniu do stanu	0,00%	2 201 993,99	2 201 993,99	22,81%	28,68%	48,52%
		Zrównoważona środowiskowo działalność ogółem	Kluczowy wskaźnik wyników	Kluczowy wskaźnik wyników	% pokrycia (względem aktywów ogółem)	% aktywów wyłączonych z licznika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów (art. 7 ust. 2 i 3 oraz sekcja 1.1.2 załącznika V)	% aktywów wyłączonych z mianownika przy obliczaniu wskaźnika zielonych aktywów (art. 7 ust. 1 oraz sekcja 1.2.4 załącznika V)
Dodatkowe kluczowe wskaźniki wyników	Wskaźnik zielonych aktywów (przepływ)	0,00%	52 234,84	52 234,84	0,00%	0,05%	97,56%
	Portfel handlowy*	n/d	n/d	n/d			
	Gwarancje finansowe	0	0%	0%			
	Zarządzane aktywa	n/d	n/d	n/d			
	Przychody z tytułu opłat i prowizji**	n/d	n/d	n/d			

Rysunek 27. Kalkulacja GAR w POCZTOWY (2023 r.)

Źródło: Bank Pocztowy (2024). Raport roczny Banku Pocztowego S.A. za 2023 r. <https://ir.pocztowy.pl/pr/829322/raport-roczny-banku-pocztowego-s-a-za-2023-r>, Sprawozdanie_Zarządu_za_2023-1.pdf s. 148

publikowania informacji niefinansowych na podstawie art. 19a lub 29a NFRD.

Zrównoważone finansowanie w kontekście ryzyka ESG

W przypadku banków z grupy podmiotów nienależących do WIG-BANKI również obserwowane jest istotne zróżnicowanie zakresu i szczegółowości informacji dotyczących zarządzania ryzykiem ESG. Występuje także rozproszenie informacyjne pomiędzy raportami ESG, sprawozdaniami zarządu z realizowanej przez banki działalności oraz informacjami w zakresie adekwatności kapitałowej.

POCZTOWY w 2023 r. nie podjął decyzji o uznaniu ryzyka ESG jako odrębnego ryzyka, przy czym wyodrębnił on komponenty ryzyka ESG w ryzykach podstawowych identyfikowanych w prowadzonej działalności. W ramach celów strategicznych BOŚ definiuje m.in. niski poziom ekspozycji kredytowych o zidentyfikowanych istotnych ryzykach ESG, co planuje mierzyć udziałem w wolumenie kredytowym w odniesieniu do bazy z 2023 r. Nadzór nad kwestiami ESG jako całości (w tym ryzyko) sprawuje Zespół ds. zrównoważonego rozwoju, kierowany przez Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykami istotnymi. W strukturach banku wyodrębniono też stanowisko koordynatora zrównoważonego rozwoju w obszarze zarządzania ryzykiem ESG.

CA BP w zakresie ryzyka ESG wprowadził kwestionariusz do oceny ryzyka ESG klientów korporacyjnych i wdrożył go w Polityce kredytowej bankowości korporacyjnej banku. Jednocześnie wprowadził Politykę zarządzania ryzykiem ESG w banku – dokument, który definiuje ryzyko ESG, wskazuje, w jakich procesach znajduje ono odzwierciedlenie oraz jakie narzędzia służą do jego oceny. Określa także odpowiedzialność

związaną z ryzykiem ESG. Za ryzyko ESG opowiada Departament Kontroli Ryzyka Kredytowego, który raportuje bezpośrednio do wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za obszar ryzyka – zarządzanie ryzykiem ESG nie stanowi kompetencji Zespołu ds. Corporate Sustainability oraz Komitetu ESG. CA BP wyodrębnia ryzyko środowiskowe (klimatyczne i pozostałe środowiskowe), społeczne oraz związane z łańcem korporacyjnym. Ryzyka klimatyczne i związane ze środowiskiem dzieli z kolei na ryzyka fizyczne oraz ryzyka transformacji. Kluczowe i istotne kategorie ryzyka, na które wpływa ryzyko ESG, to ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne, ryzyko braku zgodności oraz ryzyko reputacyjne. Jako mniej istotne zidentyfikował ryzyko płynności, rynkowe i modelu biznesowego.

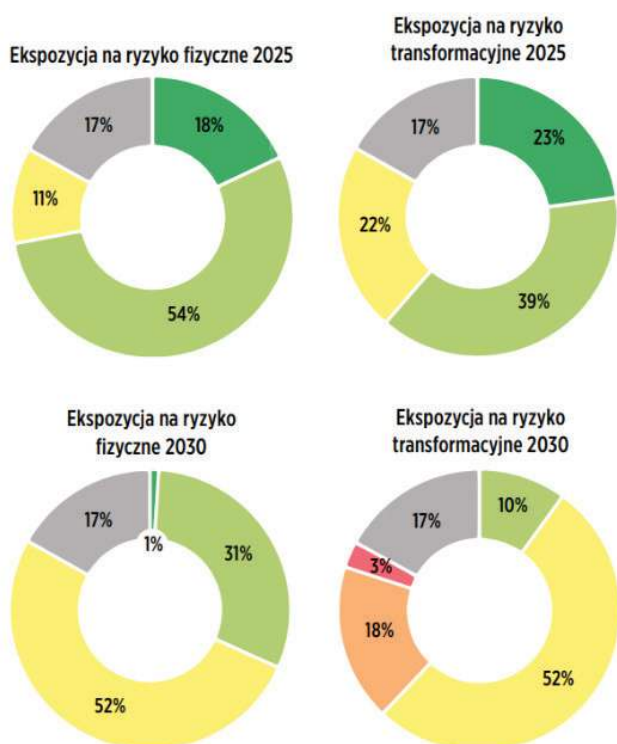
Kluczowy z punktu widzenia zarządzania ryzykiem ESG w działalności CA BP jest proces kredytowy. Klientom firmowym udzielane są kredyty z uwzględnieniem czynników ESG. Podstawowe narzędzia oceny ryzyka ESG w ramach procesu kredytowego to: heat mapy (czyli efekt analizy narażenia na ryzyko klimatyczne istotnych sektorów gospodarki finansowanych przez bank), kwestionariusz ESG dla klientów bankowości korporacyjnej (który służy ocenie narażenia klienta na ryzyko ESG oraz sposobów ograniczania tego ryzyka – jest on elementem pakietu kredytowego, zgodnie z Polityką kredytową dla bankowości korporacyjnej CA BP i Zbiorem procedur kredytowych bankowości korporacyjnej), kryteria oceny ryzyka ESG klientów korporacyjnych (opisuje je Polityka kredytowa dla bankowości korporacyjnej CA BP). W 2024 r. CA BP planuje wdrożyć ocenę ryzyka ESG dla klientów z sektorów SOHO i Agro.

CA BP klasyfikuje ryzyka fizyczne i transformacyjne zgodnie ze wskazaniem TCFD i TNFD. CA BP przeprowadza analizę konsekwencji ryzyka ESG w obszarze klimatu w oparciu o dwa scenariusze: agresywnej redukcji emisji (<2°C) oraz scenariusz emisji przy

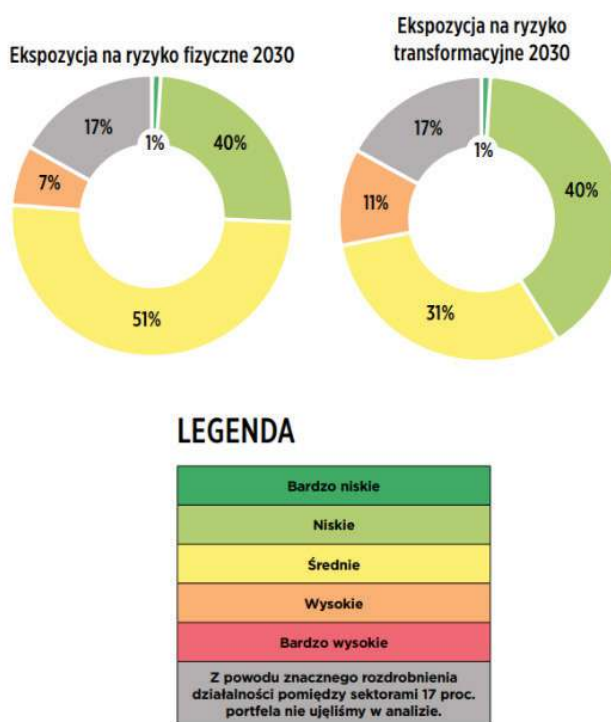
braku zmian w dotychczasowych politykach rządów (4°C), stosując trzy ramy czasowe – krótkoterminowe (2025), średnioterminowe (2030) i długoterminowe (2050). Analizą obejmuje cały łańcuch wartości z uwzględnieniem wszystkich rynków, na których działa bank. Dokonuje ocen ryzyka i szans pod kątem wpływu na sytuację finansową banku i zdolność do realizacji celów strategicznych. W scenariuszu agresywnej redukcji emisji ekspozycja na ryzyko nie przekracza oceny średniej (3), przy czym ponad połowa

analizowanej ekspozycji ma ocenę niską (2). Z uwagi na krótki okres analizy nie ma różnic wynikających ze scenariuszy klimatycznych. Do 2030 r. wzrastają przede wszystkim ryzyka transformacyjne: 18 proc. portfela kredytowego otrzymało ocenę wysoką (4), a 3 proc. bardzo wysoką (5). W scenariuszu wzrostu temperatury o 4 stopnie ponad 50 proc. portfela kredytowego ma ocenę średnią, a 7 proc. ocenę wysoką w kontekście ryzyk fizycznych. Jeśli chodzi o ryzyka transformacyjne, udział sektorów z oceną

RYZIKO KLIMATYCZNE - SCENARIUSZ 2°C

RYZIKO KLIMATYCZNE - SCENARIUSZ 4°C

Rysunek 28. Scenariusze klimatyczne w CA BP

Źródło: Credit Agricole (2024). Raport Odpowiedzialnego Biznesu 2023 Credit Agricole Bank Polska S.A. https://static.credit-agricole.pl/asset/c/a/-/ca-raport-2023_29726.pdf, s. 16.

średnią spada, a rośnie ekspozycja na ryzyka wysokie: 11 proc. Z powodu znacznego rozdrobnienia działalności pomiędzy sektorami 17 proc. portfela nie ujęto w analizie (rysunek 28).

CA BP prowadzi analizę ryzyk klimatycznych m.in. przy użyciu narzędzia ENCORE, które wskazuje średnią ocenę dla czynników wpływu i zależności dla danego sektora gospodarki. Aby wyłonić istotne kwestie, specyficzne dla danej branży i charakteru jej działalności w Polsce, Bank prowadzi bardziej szczegółową jakościową analizę sektorową. Lista istotnych obszarów służy także do uzupełnienia kwestionariuszy

do oceny klientów pod kątem ryzyka ESG. Pytania w kwestionariuszach mają na celu m.in.: identyfikację działań kluczowych ze względu na wpływ i zależność od klimatu oraz środowiska, z uwzględnieniem łańcucha dostaw, sprawdzenie, czy organizacja wykonała już analizy dotyczące ryzyka związanego z klimatem oraz środowiskiem (oraz analizę wniosków) oraz czy wdrożyła odpowiednie procedury i mechanizmy do zarządzania ryzykiem; identyfikację ujawnień firm w kontekście ryzyka związanego z klimatem i naturą w raporcie niefinansowym; pozyskanie informacji, które dotyczą możliwości biznesowych (szans) związanych z klimatem i naturą. CA BP w pierwszej

kolejności skupia się na pogłębionej analizie sektorów, które na podstawie analizy ryzyk klimatycznych i związanych ze środowiskiem otrzymały ocenę wysoką i bardzo wysoką, lub w których ekspozycja banku na daną branżę jest istotna.

Również DEUTSCHE BP rozszerzył katalog ryzyk analizowanych w ramach procesu ICAAP o czynniki ESG. DEUTSCHE BP nie wyróżnia ryzyka ESG jako ryzyka kluczowego w działalności bankowej – na podstawie analizy terminów zapadalności portfela kredytowego DEUTSCHE BP wskazuje na niskie ryzyko klimatyczne transformacji dla kredytów detalicznych i relatywnie wyższe w przypadku kredytów hipotecznych.

W VELOBANK identyfikacja, analiza i opracowanie zasad ograniczania ryzyka ESG stanowią kompetencje Komitetu ESG. W ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego i oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP), VELOBANK zdefiniował oraz uwzględnił ryzyko ESG, jednakże w ocenie końcowej zarekomendowano uznanie ryzyka ESG za ryzyko nieistotne. Zgodnie z podejściem ECB oraz EBA nie traktował go jako osobnej kategorii ryzyka, lecz jako czynnik wzmacniający występujące w VELOBANK podstawowe kategorie ryzyka (ryzyko kredytowe, reputacji i operacyjne). Dla ryzyka operacyjnego VELOBANK uzupełnił *Kartę oceny Ryzyka Operacyjnego nowego produktu* o pytania identyfikujące ryzyko ESG. Wprowadzono wskaźnik ryzyka RI, który jest wyznaczany jako strata (netto w tys. PLN) dla zdarzeń operacyjnych występujących w banku powiązanych z czynnikami ESG. W *Polityce Ryzyka Operacyjnego* uwzględniono definicję i zapisy związane z ESG. Z kolei dla ryzyka reputacji zmodyfikowano zapisy dotyczące ESG w *Polityce zarządzania ryzykiem reputacji*.

W TOYOTA BP kwestie ryzyka ESG znalazły odzwierciedlenie przede wszystkim w dopasowaniu polityki kredytowej do wymogów EBA/GL/2020/06 dotyczących udzielania i monitorowania kredytów z uwzględnieniem oceny kredytobiorcy pod kątem oddziaływania na czynniki środowiskowe ESG, przy czym proces ten jest realizowany na poziomie klienta w ramach portfela kredytów komercyjnych oraz na poziomie analizy portfelowej dla portfela kredytów detalicznych w ramach monitoringu branż uznanych przez TOYOTA BP jako branże podwyższonego ryzyka emisji gazów cieplarnianych.

W SANTANDER CB w zakresie zarządzania ryzykiem ESG obowiązuje *Strategia Zarządzania Ryzykiem na lata 2023-2025*, w której zdefiniowane zostało ryzyko ESG. W ramach zarządzania ryzykiem ESG Bank identyfikuje ryzyko fizyczne (przede wszystkim dla istniejącego portfela hipotecznego; oceniane z uwagi na charakter i cechy geograficzne kraju jako bardzo

niskie) i ryzyko przejściowe. Ryzyko fizyczne SANTANDER CB ogranicza poprzez utrzymywanie zabezpieczeń ekspozycji hipotecznych w postaci cesji z polis ubezpieczenia nieruchomości (po uwzględnieniu tego środka mitygującego ryzyko fizyczne uznawane jest za nieistotne). Ryzyko przejściowe identyfikowane jest głównie dla portfela kredytów samochodowych, w którym udział samochodów o napędzie spalinowym jest obecnie wysoki. SANTANDER CB ogranicza ten rodzaj ryzyka poprzez zwiększanie udziału finansowania pojazdów elektrycznych i hybrydowych, m.in. podejmując działania mające na celu stanie się jedynym dostawcą finansowania sprzedaży marek w pełni elektrycznych. Szczególny wysiłek podejmowany jest w celu zawarcia umów z markami samochodów w pełni elektrycznych na wyłączność finansowania. Ryzyko przejściowe ograniczane jest również poprzez inne linie biznesowe finansujące m.in. odnawialne źródła energii, takie jak panele fotowoltaiczne dla osób fizycznych.

BGK poświęca kwestiom ryzyka ESG istotną uwagę, definiując je jako ryzyko kluczowe, jednakże nie ujmuje bezpośrednio w strategii banku ryzyka klimatycznego. W ramach obowiązków sprawozdawczych w zakresie Filara III, BGK publikuje od 2022 r. osobny czwartalny raport dotyczący zarządzania ryzykiem ESG, pn. *Ujawnienia ryzyka ESG Banku Gospodarstwa Krajowego (Filar III, ESG)*. W raporcie publikowane są m.in. dane dotyczące wskaźników potencjalnego ryzyka przejścia. Podczas przeglądu procesu ICAAP ryzyko ESG w BGK zostało uznane za istotne. Główną komórką organizacyjną BGK odpowiedzialną za identyfikację, pomiar, monitorowanie, kontrolę oraz raportowanie ryzyka ESG jest Biuro Ryzyka ESG. W 2023 r. BGK wdrożył limit strategiczny w wysokości łącznego kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka ESG uwzględnionego w ramach innych rodzajów ryzyka, w które wbudowane jest to ryzyko, na poziomie nie wyższym niż 3% funduszy własnych banku, rozpoczął prace nad testem warunków skrajnych dotyczącym ryzyk związanych z klimatem (na podstawie scenariuszy NGFS) oraz rozwijał ankietę ESG – główny kanał pozyskiwania danych o klientach i finansowaniu zrównoważonym. BGK stosuje klasyczną klasyfikację ryzyka ESG, z wyodrębnieniem w grupie ryzyk klimatycznych ryzyka fizycznego oraz przejścia. W procesie kredytowym proces oceny ryzyka ESG realizowany przez BGK jest dwuetapowy i składa się ze wstępnej oceny dokonywanej na podstawie danych z ankiety ESG oraz z pogłębionej oceny ryzyka ESG partnerów biznesowych lub finansowań dokonywanej ekspercko przez Biuro Ryzyka ESG. Ankieta ESG funkcjonuje w BGK od stycznia 2023 r. i jest obowiązkowa w procesie kredytowym dla przedsiębiorstw oraz w procesie monitoringu. W banku wyznaczono listę branż podwyższonego ryzyka ESG o największym

potencjalnym wpływie środowiskowym i społecznym. Opracowano także listę czynników ryzyka ESG, które wpływają na sytuację finansową podmiotów w określonych podsektorach gospodarki. Przeprowadzane w banku kompleksowe testy warunków skrajnych zawierają dodatkowy scenariusz ESG. Wyniki tych testów uwzględniają zarówno czynniki klimatyczne, związane m.in. ze zmianami cen uprawnień do emisji CO₂, jak i czynniki społeczne i związane z łańcem korporacyjnym. W przypadku zidentyfikowania, że dany sektor jest istotnie wrażliwy na czynniki ryzyka ESG, możliwe jest przeklasyfikowanie klientów z tego sektora do fazy 2 w procesie wyznaczania odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

BGK jako jeden z nielicznych podmiotów szacuje kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka ESG, przy czym nie prezentuje ilościowo jego wartości bezwzględnej, ani udziału w kapitale wewnętrznym ogółem. Wyznaczanie kapitału wewnętrznego na potrzeby pokrycia ryzyka ESG odbywa się w BGK z wykorzystaniem metod wewnętrznych uwzględnionych w ramach innych ryzyk, w których ryzyko ESG jest wbudowane. Limit strategiczny ryzyka ESG w BGK zbudowany jest w oparciu o wielkość kapitału wewnętrznego na ryzyko ESG jako miara adekwatności kapitałowej.

Wśród banków zrzeszających istotnie szerszą prezentację problematyki ryzyka ESG posiada SGB. W przypadku BPS silnie podkreślana jest transmisja ryzyka ESG poprzez kanał kredytowy, co determinuje przegląd czynników ESG w ramach oceny klienta w procesie udzielania, odnowienia i zmiany warunków kredytu, odbywający się na podstawie odpowiedzi klienta na pytania zawarte w dedykowanej ankiecie oraz wykorzystujący zasadę wykonywania corocznego przeglądu czynników ESG w procesie monitoringu transakcji kredytowych. Celem badania ryzyka ESG jest ustalenie poziomu uzależnienia klienta od czynników ESG i weryfikacja jego działań w kierunku dywersyfikacji. Wynik przeprowadzonej oceny wskazujący na „małe ryzyko ESG” stanowi pozytywną przesłankę uzupełniającą ocenę ratingową klienta. Uzyskana ocena ryzyka ESG jest ważna przez okres 12 miesięcy, a jej wynik zamieszczany jest w raporcie kredytowym i decyzji kredytowej.

SGB także zarządza ryzykiem ESG poprzez analizę kanałów oddziaływania na inne kategorie ryzyka, przy czym precyzyjnie wskazuje na poszczególne mechanizmy transmisji: przy ryzyku kredytowym – obniżenie zdolności kredytobiorców do obsługi zadłużenia bądź obniżenie wartości zabezpieczeń w wyniku nagłych lub chronicznych zdarzeń pogodowych powodujących wzrost kosztów bądź spadek przychodów kredytobiorców lub zniszczenia / uszkodzenia aktywów stanowiących zabezpieczenie (ryzyko fizyczne)

lub wdrożenia regulacji środowiskowych lub zmian technologicznych i zmian preferencji konsumentów powodujących wzrost kosztów (w szczególności poprzez wzrost cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla) lub spadek przychodów kredytobiorców, przede wszystkim z sektorów wysokoemisyjnych (ryzyko transformacyjne); ryzyku operacyjnym, ryzyku rynkowym. Analiza w zakresie transmisji przez kanał ryzyka płynności SGB wskazuje na nagły wzrost zapotrzebowania klientów banku na środki pieniężne na skutek gwałtownych zdarzeń pogodowych (ryzyko fizyczne) bądź powstanie trudności z pozyskiwaniem finansowania przez klientów z branż wysokoemisyjnych (ryzyko transformacji). W 2022 r. SGB wprowadziło zasady oceny ryzyka ESG do procesu kredytowego dla klienta instytucjonalnego. Zakres weryfikowanych czynników ESG jest uzależniony od wielkości ocenianego przedsiębiorstwa oraz rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. Czynniki ESG badane są w ramach oceny klienta w procesie udzielania, zmiany warunków kredytowania oraz odnowienia kredytu na podstawie arkusza zawierającego dedykowane pytania obejmujące obszary ESG. Szczegółowo proces zarządzania ryzykiem ESG SGB omawia w Ujawnieniach w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału. W szczególności pozytywnie należy ocenić prezentację szczegółowych zestawień informacji na temat ryzyka przejścia oraz ryzyka fizycznego oraz innych działań łagodzących i ekspozycje Banku związane ze zmianami klimatu.

W odniesieniu do ryzyka ESG – PKO BH, PEKAO BH, ING BH, MBANK H, MILLENNIUM BH raportują w zakresie danych skonsolidowanych w ramach grup kapitałowych i nie podlegają obowiązkowi raportowania indywidualnego. Jednakże w sprawozdaniach zarządów pojawiają się w niektórych przypadkach nieco bardziej szczegółowe informacje w zakresie działań z obszaru zarządzania ryzykiem ESG, podejmowanych przez banki hipoteczne. W przypadku PEKAO BH w sprawozdaniu wskazano m.in., że w 2023 r. były prowadzone prace mające na celu kalkulację śladu węglowego dla finansowań wszystkich podmiotów biznesowych oraz detalicznych produktów hipotecznych. W przypadku ING BH należy wskazać, że w 2023 r. Rada Nadzorcza zatwierdziła *Strategię Zarządzania Ryzykiem w ING Banku Hipotecznym S.A.*, w której wśród kluczowych celów zostały zawarte m.in. wypracowanie podejścia do zarządzania ryzykiem klimatu i ESG. Cele określone w Strategii Zarządzania Ryzykiem w ING BH obejmują: dążenie do wdrożenia ilościowych miar ryzyka ESG do apetytu na ryzyko, ocenę ekspozycji na ryzyko fizyczne dla nieruchomości będących przedmiotem zabezpieczenia, wypracowanie raportowania ekspozycji na ryzyko ESG. W zakresie stress testów ESG w strategii zawarto informacje o rozwoju metodologii testów

warunków skrajnych dla ryzyka środowiskowego/klimatu, a w obszarze zaangażowania pracowników ING ich udział w szkoleniach dotyczących ryzyka ESG, możliwych metodologii jego pomiaru i zarządzania oraz zmieniających się regulacji prawnych. W 2023 r. Zarząd ING BH zatwierdził także mapy ryzyka środowiskowego/klimatu dla portfela kredytów hipotecznych, które pozwalają na ocenę wpływu poszczególnych czynników ryzyka transformacji i fizycznego na portfel kredytowy. Zarząd ING BH zatwierdził także w 2023 r. *Politykę zarządzania ryzykiem ESG w ING Banku Hipotecznym S.A.* – opisującą kompleksowo definicje ryzyka ESG, czynniki ryzyka ESG i kanały transmisji, strukturę zarządzania ryzykiem ESG, podejście do zarządzania ryzykiem ESG oraz monitorowanie i raportowanie ryzyka ESG. Przeprowadzono także testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego uwzględniające ryzyko ESG. Wyniki testów pokazały dużą odporność ING BS na ryzyko klimatyczne.

W 2023 r. w ING BH przeprowadzono również badanie pokrycia portfela kredytowego świadectwami charakterystyki energetycznej oraz oceniono efektywność energetyczną portfela kredytowego stosując metody wewnętrzne. W celu monitorowania ryzyka opracowano metodę oceny ryzyka klimatycznego dla portfela kredytów hipotecznych z uwzględnieniem ryzyka fizycznego oraz transformacji. Przeprowadzono również warsztaty z oceny istotności typów ryzyka, na których omówiono i opisano wpływ ryzyka ESG na poszczególne kategorie tradycyjnych grup ryzyka.

W Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału banku NOWEGO nie ma odniesień do kwestii ryzyka ESG. Analogicznie brak informacji o tym ryzyku w sprawozdaniu sporządzanym w ramach realizacji polityki informacyjnej przez PLUS BANK według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. DNB nie wskazuje ryzyka ESG wśród ryzyk uwzględnianych w kalkulacji kapitału wewnętrznego.

Realizacja przez banki Celów Zrównoważonego Rozwoju i raportowanie informacji na temat kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem

3.1. Wiodące dobre praktyki – WIG-BANKI

3.1.1. Raportowanie informacji o realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju

Cele Zrównoważonego Rozwoju (CZR) w sprawozdawczości banków

Jak zaznaczono w publikacji „Zielone finanse w Polsce 2024”: „Przyszłość zrównoważonych finansów musi charakteryzować się rosnącą zgodnością między celami finansowymi a Celami Zrównoważonego Rozwoju”³⁴. 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR) wskazują najważniejsze wyzwania naszych czasów w 5 obszarach: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo³⁵. Ich realizacja ma na celu zaspokojenie potrzeb obecnych pokoleń bez uszczerbku dla przyszłych, poprzez zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy (rysunek 29). Na poziomie organizacji integracja kwestii dotyczących zrównoważonego rozwoju w cykle

sprawozdawcze w formie raportowania CZR jest naturalnym sposobem dzielenia się wynikami działań podejmowanych w celu osiągnięcia tych celów, a jednocześnie pozostaje zgodna z celem 12 zadaniem 12.6 („zachęcać przedsiębiorstwa, w szczególności te duże i międzynarodowe, do wdrażania praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju i uwzględniania informacji na ten temat w swoich cyklicznych raportach”³⁶).

Badania naukowe jednoznacznie wskazują na istotne znaczenie włączania się przedsiębiorstw, w szczególności dużych, międzynarodowych korporacji, w działania na rzecz osiągnięcia SDGs i raportowania informacji na ten temat³⁷, zalecając oparcie tego procesu na dialogu z interesariuszami³⁸.

Większość banków nie uwzględniała CZR w liście do interesariuszy, częściej pojawiało się w nim odwołanie do ESG, a w każdym z listów – do zrównoważonego rozwoju (tabela 7).

Rysunek 29. Cele Zrównoważonego Rozwoju

Źródło: UNIC Warsaw (2024). Cele zrównoważonego rozwoju, <https://www.un.org.pl/>

³⁴ L. Kotecki (red.) (2024). Zielone finanse w Polsce 2024, UN Global Compact Network Poland, Centrum Myśli Strategicznych, Warszawa, czerwiec 2024, s. 21.

³⁵ <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/cele-zrownowazonego-rozwoju>

³⁶ Krasodomska J., Zieniuk P. Kostrzewska J. (2023). Reporting on Sustainable Development Goals in the European Union: what drives companies' decisions?, Competitiveness Review, 33(1), s. 120-146.

³⁷ Krasodomska, J., Zarzycka, E., Dobija, D. (2022). Czynniki determinujące raportowanie przez przedsiębiorstwa informacji o działaniach na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 46(3), s. 99-118.

³⁸ Krasodomska, J., Zarzycka, E., Dobija, D. (2021). Determinanty dialogu z interesariuszami w dużych jednostkach zainteresowania publicznego działających w Polsce. Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 45(3), s. 171-188.

Tabela 7. Odwołania do CZR, ESG i zrównoważonego rozwoju w listach do interesariuszy

Nazwa banku	CZR w liście do interesariuszy	ESG w liście do interesariuszy	Zrównoważony rozwój w liście do interesariuszy
PKO BP	–	–	+
PEKAO	–	+	+
SANTANDER BP	–	+	+
ING BSK	+	+	+
ALIOR	–	+	+
MBANK	–	+	+
MILLENNIUM	+	+	+
HANDLOWY	–	–	+
BNP PARIBAS BP	–	+	+
BOŚ	–	+	+

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

Banki odwołują się także do CZR w opisach swoich strategii (tabela 8).

Tabela 8. Odwołania do CZR w opisie strategii banku

Nazwa banku	Rodzaj dokumentu	CZR w strategii	Działania przypisane do CZR w strategii
PKO BP	Strategia PKO Banku Polskiego S.A. na lata 2023–2025	–	–
PEKAO	Strategia ESG Banku Pekao S.A. na lata 2021–2024	4,5,7,8,9, 10,11,12,13,15,17	–
SANTANDER BP	Strategia "Pomagamy osiągnąć więcej" na lata 2024–2026	–	–
ING BSK	Strategia ESG na lata 2022–2024 Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego	3,4,5,7,8,10,12,13,16	–
ALIOR	Strategia Alior Bank S.A. 2023–2024	1,3,4,7,8,12,13,14, 15,16,17	+
MBANK	Strategia Grupy mBanku na lata 2021–2025	–	–
MILLENNIUM	Strategia Banku Millennium na lata 2022–2024: Inspirują nas ludzie	–	–
HANDLOWY	Strategia Grupy Banku Handlowego na lata 2022–2024	–	–
BNP PARIBAS BP	Strategia CSR i Zrównoważonego Rozwoju	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14,15,16,17	+
BOŚ	Strategia ESG Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na lata 2024–2026	3,4,5,7,8,9,10,12,13,15,17	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów banków.

Jak widać, robią to jednak nie wszystkie banki, a dominującym podejściem jest wybór tych CZR spośród 17, które najbardziej odpowiadają specyfice banku. Jedynie BNP PARIBAS BP odwołuje się do wszystkich CZR.

3.1.2. Działania w obszarze ESG podejmowane przez banki

Formy wpływu banków na zagadnienia ESG mogą być bezpośrednie i pośrednie. Bezpośrednie oddziaływanie jest ściśle związane z organizacją i zarządzaniem bankiem jako samodzielnym podmiotem gospodarczym. Bezpośredni wpływ banku na kwestie ESG może opierać się na różnych działaniach, które można przypisać do wszystkich trzech obszarów³⁹, jak zaprezentowano poniżej.

Ład organizacyjny

Banki szanują różnorodność zatrudnionych osób, opierając się na zasadzie równości i niedyskryminacji ze względu na wiek, płeć, stan zdrowia, orientację seksualną, pochodzenie, wyznanie czy stan cywilny. Banki mierzą tę różnorodność, zapewniają wolność zrzeszania się, a także opracowują szkolenia z zakresu DEI.

W PKO BP polityka rekrutacyjna jest nakierowana na zatrudnienie osób o różnorodnym doświadczeniu i kompetencjach zawodowych w oparciu o wysokie standardy w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji oraz ochrony danych osobowych.

W PEKAO opracowano liczne kodeksy i polityki z zakresu ładu korporacyjnego (*Kodeks Postępowania, Polityka zgodności, Kodeks Etyki Dostawców, Polityka przeciwdziałania korupcji, Procedura zgłaszania naruszeń, Polityka w zakresie przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję oraz naruszającym zbiorowe interesy konsumentów czy Polityka zarządzania konfliktami*) oraz spraw pracowniczych (m.in. *Polityka Antymobbingowa, Polityka równości płci oraz różnorodności*).

SANTANDER BP zobowiązał się do zapewnienia do 2025 r. 40-60% udziału kobiet w składzie Rady Nadzorczej. Cel 40% został osiągnięty w 2023 r. ING BSK także dąży do zapewnienia odpowiedniej reprezentacji kobiet w organach zarządczych – w 2023 r. udział kobiet w radzie nadzorczej i zarządzie banku wynosił 50%.

ING BSK uwzględnia w swym raportowaniu zarówno standardy GRI (Global Reporting Initiative), jak i Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

ALIOR BANK promuje przejrzystość i odpowiedzialność poprzez działania antykorupcyjne, ochronę danych osobowych oraz przeciwdziałanie praniu pieniędzy.

MBANK podkreśla wagę swojego Programu etycznego (m.in. obejmującego obowiązek odbywania szkoleń etycznych raz w roku), a także powołanie Pełnomocniczki Zarządu ds. Etyki, Różnorodności i Inkluzji, która podlega Wiceprezesce zarządu ds. Compliance, Prawnych i HR.

MILLENNIUM podkreśla natomiast bycie sygnatariuszem Karty Różnorodności oraz otrzymanie tytułu „Europejskiego Lidera Różnorodności 2024” Financial Times. Bank regularnie prowadzi szkolenia dla pracowników w tym zakresie.

HANDLOWY dodatkowo porusza kwestie dostępności architektonicznej swoich budynków (adresując potrzeby osób z niepełnosprawnościami).

BNP PARIBAS BP podkreśla swoje zaangażowanie w sprawy etyczne, a także politykę różnorodności.

POCZTOWY wprowadził liczne działania na rzecz ładu organizacyjnego, m.in. zmniejszenie luki płacowej, zwiększenie udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych, promowanie edukacji finansowej i walki z przestępczością finansową.

CREDIT AGRICOLE BP kładzie mocny nacisk na wsparcie klientów z różnymi potrzebami (programy dla osób niesłyszących, zdalne tłumaczenie na polski język migowy, dostosowanie standardów obsługi), buduje kulturę różnorodności (Dni Różnorodności, Coming-Out Day, program wsparcia dla rodziców i opiekunów osób starszych), a także dba o well-being pracowników.

PEKAO BH dodatkowo promuje wśród pracowników zdrowy tryb życia.

Środowisko naturalne

Choć sektor bankowy nie kojarzy się ze szczególnie uciążliwą środowiskowo działalnością (w przeciwieństwie do np. sektora wydobywczego), spektrum wzajemnych oddziaływań banku i środowiska jest szerokie⁴⁰. Banki podejmują liczne działania na rzecz środowiska naturalnego, m.in. mierzą zużycie energii i paliw oraz emisje gazów cieplarnianych (jak np. PKO BP, MILLENNIUM, BNP PARIBAS BP). Ograniczanie odpadów przez banki wiąże się z takimi działaniami, jak naprawa

³⁹ Kulińska-Sadłocha E. (2022). W jaki sposób banki mogą wspierać transformację gospodarki w kierunku modelu zrównoważonego? w: W poszukiwaniu zielonego ładu, red. M. Burchard-Dziubińska, WUŁ, Łódź.

⁴⁰ Matuszak, Ł., Różańska, E., Macuda, M. (2019). The impact of corporate governance characteristics on banks' corporate social responsibility disclosure: Evidence from Poland, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 9(1), s. 75-102.

urządzeń i mebli, rozwój elektronizacji korespondencji i minimalizacja zużycia papieru, a także eliminacja odpadów plastikowych (np. PKO BP, PEKAO, ALIOR, MILLENNIUM, BNP PARIBAS BP, BOŚ, CREDIT AGRICOLE, PEKAO BH, TOYOTA BP, SGB, BGK). Np. PKO BP stworzył wewnętrzne regulacje *Zasady gospodarki odpadami i ochrony środowiska w PKO Banku Polskim S.A.*

Banki starają się także odpowiedzialnie zarządzać flotą, wymieniając samochody z silnikiem benzynowym na te z napędem hybrydowym (jak PKO BP, BNP PARIBAS BP, BANK POCZTOWY, MILLENNIUM, CREDIT AGRICOLE, TOYOTA BP) lub elektrycznym (PEKAO, BNP PARIBAS BP, BANK POCZTOWY, CREDIT AGRICOLE).

W dobie pracy zdalnej i hybrydowej, banki starają się także optymalizować powierzchnie biurowe do elastycznego i rotacyjnego systemu pracy w biurze (jak PKO BP).

PEKAO kupuje energię z odnawialnych źródeł energii i wdraża energooszczędne rozwiązania (optymalizując systemy oświetleniowe i klimatyzacyjne). Wspiera także działania na rzecz ochrony ekosystemów, rozwijając projekty związane z bioróżnorodnością.

SANTANDER BP wdraża strategię klimatyczną zgodną z globalną strategią Net Zero Grupy Banco Santander, co oznacza dążenie do neutralności emisyjnej do 2050 r. Bank prowadzi leasing instalacji fotowoltaicznych w ramach programu SolarLease oraz leasing pojazdów elektrycznych, w tym z dotacją w ramach programu „Mój Elektryk” (podobnie jak ING BSK i BOŚ). Wyeliminowano także w pełni użycie jednorazowych tworzyw sztucznych.

ING BSK ogłosił Deklarację Ekologiczną oraz prowadzi edukację ekologiczną. BOŚ także stawia na edukację ekologiczną pracowników, wprowadzając grywalizację i benefity dla pracowników w celu aktywizacji działań proekologicznych.

ALIOR stawia na dekarbonizację własnych operacji, w tym inwestycje w fotowoltaikę, a także redukcję zużycia energii i zasobów oraz korzysta w 100% z zielonej energii (jak BNP PARIBAS BP, a w MBANKu jest to 99%). ALIOR deklaruje także stworzenie własnych zeroemisyjnych źródeł energii dla Banku – instalacji fotowoltaicznej w Krakowie przy Centrum Danych.

MBANK jako pierwszy bank w Polsce przystąpił do inicjatywy Science Based Targets (SBTI), pomagającej przedsiębiorstwom w wyznaczaniu celów dekarbonizacyjnych, zgodnych z aktualnym stanem wiedzy naukowej o zmianach klimatu.

HANDLOWY angażuje się w międzynarodowe inicjatywy, takie jak Światowy Dzień Ziemi, Sprzątanie świata,

Godzina dla Ziemi z WWF, Międzynarodowy Dzień Bez Elektrośmieci czy Światowy Dzień Wody. CREDIT AGRICOLE angażuje się w akcje ODRODzenie, sadzenie drzew czy zbiórki sprzętu IT.

BNP PARIBAS BP wymienia oświetlenie na LED, instaluje przepływowe podgrzewacze wody, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne oraz systemy zarządzania miniBMS kontrolujące harmonogram działania najbardziej energochłonnych instalacji w lokalizacjach sieci. Montuje także instalacje fotowoltaiczne na swoich budynkach. Bank zachęca pracowników do korzystania ze zbiorowych środków transportu czy dojazdów do pracy rowerem.

VELOBANK sadi drzewa w imieniu klientów (klient otrzymuje certyfikat posadzenia drzewa), natomiast BGK wykorzystuje narzędzie optymalizujące wybór środka transportu w podróżach służbowych w zależności m.in. od odległości, liczby pasażerów i celu podróży.

Spółeczeństwo

W swych działaniach ukierunkowanych na społeczeństwo banki prowadzą kampanie edukacyjne (m.in. PKO BP, ING BSK), promują przedsiębiorczość (m.in. PKO BP, PEKAO, ING BSK, BGK), a także współpracują z organizacjami pozarządowymi (m.in. PKO BP, PEKAO, SANTANDER BP, HANDLOWY, BOŚ, MBANK, NEST, BNP PARIBAS, PLUS BANK, SANTANDER CB).

Wolontariat pracowniczy także jest istotnym elementem społecznej odpowiedzialności banków takich jak PKO BP, PEKAO, SANTANDER BP, ALIOR, MILLENNIUM, HANDLOWY, BNP PARIBAS, BOŚ, CREDIT AGRICOLE, NEST BANK czy BGK. Banki skupiają się także na pomocy osobom z niepełnosprawnościami i chorym (PEKAO, HANDLOWY, BOŚ, POCZTOWY, CREDIT AGRICOLE, NEST BANK), a także seniorom (PEKAO, POCZTOWY). Aktywnie wspierały też walkę z pandemią COVID-19 (m.in. PKO BP, PEKAO) czy wspierały podczas katastrof naturalnych (m.in. PKO BP, ING BSK).

Banki prowadzą także działalność sponsorską, wspierając inicjatywy sportowe (np. PKO BP, PEKAO, POCZTOWY, SANTANDER CONSUMER BANK, VELO BANK, SGB), kulturę i sztukę (np. PKO BP, PEKAO, MILLENNIUM, HANDLOWY, BOŚ), edukację (np. PKO BP, PEKAO, BOŚ, ALIOR, SANTANDER, MILLENNIUM, MBANK, ING), przedsiębiorczość (np. PKO BP, PEKAO, ING BSK, BGK) oraz innowacje (np. PKO BP, ING BSK). Santander organizuje dodatkowo programy grantowe (podobnie jak ING BSK) i program stypendialny. BNP PARIBAS stworzył program stypendialny „Klasa”, wspierający młodzież z terenów wiejskich i małych miast w dostępie do wysokiej jakości edukacji, oferując stypendia i wsparcie mentorskie.

PKO BP realizuje różnorodne programy społeczne, m.in. program edukacyjny „Bankomania” promujący wiedzę finansową i przedsiębiorczość. PEKAO organizuje programy związane z edukacją finansową dorosłych. SANTANDER Universidades, dzięki współpracy ze środowiskiem akademickim, podnosi kompetencje zawodowe społeczności i przystosowanie ich do rynku pracy. Fundacja ING Dzieciom wspiera natomiast dzieci i młodzież w dostępie do edukacji oraz rozwoju umiejętności. ING BSK angażuje się w edukację finansową wśród dzieci i dorosłych (podobnie jak MILLENNIUM i BPS), edukację w zakresie zrównoważonego rozwoju i transformacji cyfrowej, promuje dobre praktyki ESG i edukuje z tego zakresu. MBANK promuje zdrowe finanse wśród klientów i pomaga przeciwdziałać wykluczeniu finansowemu, prowadzi Akademię ESG, a także prowadzi edukacyjną stronę internetową www.twojaspokojnaglowa.pl. MBANK zaangażował się dodatkowo w kampanię społeczną dotyczącą cyberbezpieczeństwa (podobnie jak POCZTOWY, BPS i NEST BANK). NEST BANK współpracuje z Warszawskim Instytutem Bankowości przy projekcie BAKCYL, skupionym na edukacji młodego pokolenia oraz seniorów w zakresie odpowiedzialnego i racjonalnego zarządzania finansami (podobnie jak BPS), a pracownicy w ramach wolontariatu prowadzą lekcje w szkołach oraz wykłady dla seniorów. TOYOTA BP prowadzi kampanię edukacyjną „Maja i EKO Sprawa” skierowaną do dzieci, której celem jest promowanie świadomości ekologicznej. BPS prowadzi szeroki program edukacyjny dla dzieci i młodzieży, przekazując nauczycielom materiały edukacyjne dotyczące finansów i przedsiębiorczości, organizuje konkursy, „Inkubator szkolnych biznesów” oraz prowadzi Program Talentowisko.

PEKAO zaangażował się w pomoc dla uchodźców (w tym uchodźców z Ukrainy) (podobnie jak m.in. ING BSK, HANDLOWY, BNP PARIBAS, DEUTCHE BANK, TOYOTA BANK POLSKA, BPS), oddawanie krwi oraz pomoc dla schronisk dla zwierząt.

Dużą rolę w działalności banków odgrywa także wspieranie różnorodności i równości, zarówno wśród pracowników, jak i na zewnątrz, promując prawa człowieka i równouprawnienie (m.in. ING BSK, ALIOR, MBANK, MILLENNIUM, HANDLOWY, BNP PARIBAS, BOŚ, PEKAO BH). Działania takie obejmują m.in. równe szanse w miejscu pracy, równość płci i zapobieganie dyskryminacji. ING BSK ponadto dba o wellbeing pracowników (podobnie jak MBANK (z akcją „Z energią po zdrowie” obejmującą badania profilaktyczne, wsparcie psychiczne i aktywności fizyczne) czy CRE-DIT AGRICOLE). ALIOR organizuje Olimpiadę Alior Banku promującą zdrowy styl życia.

MBANK jest głównym partnerem i bankiem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, natomiast BNP

PARIBAS jest strategicznym partnerem projektu Szlachetna Paczka. NEST BANK współpracuje ze Stowarzyszeniem AMP Futbol. PLUS BANK współpracuje z Fundacją Polsat Dzieciom, a także Stowarzyszeniem NASZE SERCE.

HANDLOWY organizuje programy edukacyjne a także sieci współpracy: Citi Woman Network Poland, Citi Pride Network Poland, Families Matter Network Poland oraz Citi DisAbility Network (m.in. kampania „Neuroróżnorodność w miejscu pracy”, Citi Dzień dla Społeczności). Bank współpracuje także z Fundacją Ashoka, Fundacją Mamo Pracuj, Fundacją Perspektywy, Fundacją Sieć Przedsiębiorczych Kobiet, a także Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!

DEUTCHE BANK wspiera kilka Domów Dziecka, a także wspiera Fundację „Malwa” działającą na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

SANTANDER CB wspiera projekt „Biustowniczk” w zakresie zdrowotnej edukacji kobiet, jest także głównym sponsorem akcji „Bieg po Oddech” oraz realizuje akcję grantową „Świąteczna Fabryka Dobrych Uczynków”.

VELOBANK organizuje cykl wyścigów kolarskich na terenie województwa dolnośląskiego, promując aktywność fizyczną i zdrowie.

Banki z indeksu WIG-BANKI mają obszernie opracowane wskaźniki w każdym z trzech obszarów ESG w raportach. Wskaźniki te są porównywalne w czasie oraz wykazany jest postęp w ich realizacji. Przykłady wskaźników obejmują zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie różnorodności w zarządzie czy zarządzanie ryzykiem ESG. Banki raportują te działania zgodnie z międzynarodowymi standardami i regulacjami. Wskaźniki te najczęściej są zgodne ze strategią banku, a ich skuteczność i jakość realizacji potwierdzają niezależne ratingi. Dodatkowo, SANTANDER BP opracował także wskaźniki dla Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, które są częścią ich strategii ESG.

3.1.3. Zmiany w strukturach zarządzania, wzmocnienie kompetencji w obszarze ESG oraz bazy danych

Zmiany w strukturach zarządzania

Większość badanych banków wdrożyła mechanizmy ładu korporacyjnego odnoszące się do zagadnień ESG, głównie poprzez umieszczenie w strukturze komitetów zajmujących się ESG, ale też (choć sporadycznie) powiązanie wynagrodzeń zarządzających z czynnikami ESG. Badania naukowe dowodzą, że komitety ds. zrównoważonego rozwoju, wbudowane

w struktury zarządzania, zwiększając odpowiedzialność i zapewniają integrację celów ESG ze strategiami korporacyjnymi⁴¹. Ponadto powiązanie wynagrodzenia kadry zarządzającej ze wskaźnikami zrównoważonego rozwoju dostosowuje motywację menedżerów do celów ESG, zachęcając ich do priorytetowego traktowania zrównoważonego rozwoju w długim terminie⁴².

Przykładowo, Bank PKO BP odwołuje się do CSRD w kontekście Komitetu Zrównoważonego Rozwoju, który w banku ma zajmować się nadzorem nad wdrażaniem polityk, strategii, regulacji i standardów ESG zapewniających zgodność z regulacjami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju. Komitet ten ma także sprawować nadzór nad wdrożeniem infrastruktury danych i rozwiązań informatycznych potrzebnych do zarządzania ESG, w tym agregowania i systematyzacji danych.

PEKAO skoncentrował większość kompetencji z obszaru ESG w dedykowanej jednostce w Pionie Zarządzania Ryzykami. W Grupie funkcjonuje również Komisja ds. Zrównoważonego Finansowania. Powstała także Rada ds. ESG, która koordynuje zagadnienia ESG, doradza w zakresie strategicznych kierunków działań w zakresie ESG i jest organem doradczym dla Zarządu Banku.

Wdrażanie strategii ESG w MBANK nadzoruje Komitet Zrównoważonego Rozwoju, który podejmuje decyzje i wydaje rekomendacje, a także prowadzi dialog w zakresie zrównoważonego rozwoju między jednostkami organizacyjnymi. Ponadto komitet koordynuje proces dostosowania Grupy do wymogów regulacyjnych i rynkowych w zakresie ESG. MBANK stworzył stanowisko Chief Sustainability Officera. W MBANK wszyscy menadżerowie TOP 100 pracujący w Grupie mBanku na dzień 31.12.2023 mieli w swoich OKR (*Objectives and Key Results*) cele ESG.

Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie zrównoważonego rozwoju dla działalności MILLENNIUM, w 2021 r. Bank powołał Komitet Zrównoważonego Rozwoju oraz Biuro Zrównoważonego Rozwoju, które następnie, zgodnie z uchwałą Zarządu podjętą w grudniu 2023 r., zostało przekształcone w Departament Zrównoważonego Rozwoju. Bank powiązał także zmienną część wynagrodzeń osób zajmujących kluczowe stanowiska (realizujących strategiczne inicjatywy z obszaru ESG) z oceną jakościową i stopniem realizacji strategicznych inicjatyw ESG. CREDIT AGRICOLE

także powiązał zmienne składniki wynagrodzeń z realizacją celów i strategii dotyczącej czynników ESG.

W ALIOR wybrani członkowie zarządu są bezpośrednio odpowiedzialni za obszar ESG oraz ryzyka ESG. Przewodniczą oni również Komitetowi ds. Zrównoważonego Rozwoju, który stanowi platformę dialogu wewnątrz organizacji, łączącą perspektywę zrównoważonego rozwoju w różnych departamentach.

Najważniejszym komitetem odpowiedzialnym za zarządzanie kwestiami zrównoważonego rozwoju i ESG w SANTANDER jest Komitet ds. Odpowiedzialnej Bankowości i Kultury Organizacyjnej. Komitet ustala i monitoruje cele z zakresu zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do wszystkich obszarów działalności Banku. Przewodniczącym tego komitetu jest Prezes Zarządu. Do koordynowania bieżącej realizacji działań związanych z wypracowywaniem i wdrażaniem rozwiązań z zakresu odpowiedzialnej bankowości, zrównoważonego rozwoju, ESG, kultury organizacyjnej, zrównoważonego finansowania, ryzyk ESG i strategii klimatycznej Komitet powołał grupę roboczą pod nazwą Forum ESG. Od 2021 r. jednym z kryteriów ustalania wysokości premii przyznawanej Członkom Zarządu Banku jest osiągnięcie celów strategicznych w zakresie odpowiedzialnej bankowości i ESG. Wskaźniki KPI, za pomocą których mierzona jest jego realizacja, to m.in. zielone finansowanie, pozycja w Top 10 pracodawców, liczba kobiet na stanowiskach kierowniczych, niwelowanie luki płacowej między kobietami i mężczyznami. Pod uwagę brany jest postęp osiągnięty w danym roku w trzech najważniejszych obszarach obejmujących: (1) propagowanie różnorodności, (2) ułatwianie dostępu do usług finansowych i edukację finansową, (3) rozwój „zielonej” oferty. SANTANDER BP tworzył także Biuro Zarządzania Ryzykiem ESG, zajmujące się integracją podejścia do zarządzania ryzykiem ESG z wewnętrznymi ramami zarządzania ryzykiem, a także rozwojem polityk i narzędzi wspierających transformację klientów w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.

Zarząd ING BSK powołał dwa komitety: Komitet ESG Council oraz Komitet Ryzyka ESG. Kryteria przyznawania wynagrodzenia zmiennego w banku zakładają powiązanie zasad wynagradzania na wszystkich szczeblach z celami w obszarze zrównoważonego rozwoju. W 2023 r. cele wyznaczone członkom Zarządu związane z ESG obejmowały między innymi zadania polegające na: opracowaniu i wprowadzeniu zrównoważonych produktów, dążeniu do osiągnięcia zerowej emisji ekwiwalentu CO₂ do 2030 r. w zakresie 1 i 2 realizacji uzgodnionych celów w ramach łańcucha ryzyka klimatycznego w projekcie ESG zgodnie z przyjętą mapą drogową, dostarczaniu w miejscu pracy ekologicznych rozwiązań technologicznych, które przyczyniają się do redukcji emisji ekwiwalentu CO₂,

⁴¹ Liao, L., Luo, L., and Tang, Q. (2015). Gender Diversity, Board Independence, Environmental Committee and Greenhouse Gas Disclosure. *British Accounting Review*, 47(4), s. 409-424.

⁴² Velte, P. (2024). Archival research on sustainability-related executive compensation. A literature review of the status quo and future improvements. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31(4), s. 3119–3147.

promowaniu wzrostu zaangażowania pracowników w programy z zakresu ESG, wzmacnianiu kultury ESG w banku, gotowości raportowania ESG zgodnie z wymogami raportowymi. W Banku powstał także Program Transformacyjny ESG oraz interdyscyplinarne zespoły (gildie), odpowiedzialne za synergię działań związanych z ESG. Zostało utworzone także Centrum Ekspertkie ESG Innowacje oraz Zespół Ryzyka ESG w ramach Departamentu Regulacji Ryzyka, a każdy z menedżerów raportujących bezpośrednio do zarządu ma w swoich celach cel z obszaru ESG.

W BNP PARIBAS BP utworzono Obszar Zrównoważonego Rozwoju (Sustainability Area), koordynujący zadania z zakresu zrównoważonego rozwoju. Dyrektor Wykonawczy Obszaru raportuje bezpośrednio do prezesa Zarządu. W banku funkcjonuje także Sustainability Community, którą tworzą: Sustainability Council (Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju) złożona z 20 przedstawicieli kluczowych obszarów i linii biznesowych Banku; oraz Sustainability Officers, czyli

250 osób, które poza swoimi regularnymi obowiązkami zawodowymi wspierają realizację inicjatyw z zakresu ESG.

Komitet ESG i Zielonych Projektów w BOŚ sprawuje nadzór strategiczny i monitoring nad działaniami z zakresu ESG, pełniąc także funkcję konsultacyjno-doradczą dla Zarządu Banku. Dodatkowo, BOŚ powołał Komitet ds. Ekologii, wspierający Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku w rozwoju działalności proekologicznej. Departament Polityki Ekologicznej, ESG i Taksonomii (DPT) jest odpowiedzialny za koordynację i raportowanie działań w zakresie Strategii i Ratingu ESG.

HANDLOWY powołał ogólnobankowy projekt kluczowy zajmujący się wdrożeniem wytycznych europejskich regulatorów, składający się z 4 modułów: Strategii, Ryzyka, Zarządzania Wewnętrznego i Ujawnień. Nad pracami projektu czuwa Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi Członkowie Zarządu Banku wraz z wyższą kadrą menedżerską.

Tabela 9. ESG w strukturach zarządczych

Nazwa banku	ESG w strukturach organizacyjnych	Powiązanie wynagrodzeń z celami ESG
PKO BP	Komitet Zrównoważonego Rozwoju	Brak
PEKAO	Komisja ds. Zrównoważonego Finansowania Rada ds. ESG	Brak
SANTANDER BP	Komitet ds. Odpowiedzialnej Bankowości i Kultury Organizacyjnej Forum ESG	Premia przyznawana Członkom Zarządu Banku jest powiązana z osiągnięciem celów strategicznych w zakresie odpowiedzialnej bankowości i ESG
ING BSK	Komitet ESG Council Komitet Ryzyka ESG Program Transformacyjny ESG Centrum Ekspertkie ESG Innowacje Zespół Ryzyka ESG	Kryteria przyznawania wynagrodzenia zmiennego w banku zakładają powiązanie zasad wynagradzania na wszystkich szczeblach z celami w obszarze zrównoważonego rozwoju
ALIOR	Komitet ds. Zrównoważonego Rozwoju	Brak
MBANK	Komitet Zrównoważonego Rozwoju Chief Sustainability Officer	Menadżerowie TOP 100 mają powiązane OKR z celami ESG.
MILLENNIUM	Departament Zrównoważonego Rozwoju	Bank powiązał zmienną część wynagrodzeń osób zajmujących kluczowe stanowiska (realizujących strategiczne inicjatywy z obszaru ESG) z oceną jakościową i stopniem realizacji strategicznych inicjatyw ESG.
HANDLOWY	Komitet Sterujący	Brak
BNP PARIBAS BP	Obszar Zrównoważonego Rozwoju (Sustainability Area) Sustainability Community	Brak
BOŚ	Komitet ds. Ekologii Departament Polityki Ekologicznej, ESG i Taksonomii (DPT)	Brak

Wzmocnienie poziomu kompetencji w obszarze ESG

Edukacja w obszarze ESG jest postawą wszelkich działań na rzecz zrównoważonego rozwoju⁴³. Banki często wdrażały programy szkoleniowe dla zarządu, kierownictwa i pracowników, mające na celu edukację i zwiększenie zaangażowania w integrację zasad zrównoważonego rozwoju w działalności banku. Zatrudniały także specjalistów z zakresu ESG, posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do usprawnienia implementacji polityk i procedur z zakresu ESG.

PKO BP, w ramach działań mających na celu podniesienie kompetencji w zakresie ESG, organizował wewnętrzne warsztaty i szkolenia dla kadry kierowniczej na wszystkich szczeblach. Ich celem było rozwijanie umiejętności w obszarze zarządzania ryzykiem ESG oraz zapewnienie zgodności raportowania z międzynarodowymi standardami. PEKAO także poszerzał wiedzę i kompetencje kadry zarządzającej w ramach programów szkoleniowo-rozwojowych. W 2023 r. bank ten zrealizował ponad 227 tys. godzin szkoleń (w tym z zakresu ESG i zrównoważonego rozwoju) dla ponad 11 tys. pracowników.

W SANTANDER zorganizowano w 2023 r. Szkołę ESG, cykl spotkań wewnętrznych dla pracowników, dotyczących między innymi greenwashingu, rozporządzeń SFDR i Green MiFID, rynku polskich funduszy inwestycyjnych ESG oraz różnorodności i włączania. Bank przeprowadził także specjalistyczne szkolenia, w których uczestniczyli Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, które dotyczyły wymogów prawnych i europejskich ram regulacyjnych, greenwashingu, dekarbonizacji, ryzyk związanych ze zmianą klimatu i ich wpływem na działalność banku.

ING BSK udostępnił pracownikom podstawowy program edukacyjny „ESG i zrównoważony rozwój”, a także uruchomił dedykowaną stronę intranetową zawierającą kluczowe informacje na temat ESG oraz dostępne materiały szkoleniowe i polityki dotyczące tego obszaru.

W MBANK zorganizowano warsztaty skierowane do poszczególnych grup pracowników na temat wpływu wymogów CSRD/ESRS na bank. Ponadto, w 2023 r. uruchomiono Akademię ESG & Zrównoważonych Finansów, w ramach której osoby eksperckie prowadzą dla pracowników i pracowniczek szkolenia zwiększające kompetencje w zakresie kwestii związanych ze środowiskiem, społeczeństwem i kwestiami zarządzanymi oraz ładem korporacyjnym.

MILLENNIUM objął programem szkoleniowym dotyczącym zrównoważonego rozwoju również członków i członkinie zarządów spółek Grupy MILLENNIUM oraz wybranych menadżerów i pracowników. Zarząd banku uczestniczył w warsztatach dotyczących zielonej klasyfikacji aktywów finansowych z uwzględnieniem praktyki rynkowej i wymogów taksonomii UE.

BNP PARIBAS BP organizuje dla swoich pracowników Akademię ESG Banku BNP Paribas, będącą siedmioletnim programem edukacyjnym z zakresu zrównoważonego rozwoju. W ramach pakietu szkoleń onboardingowych tego banku znalazły się także szkolenia z zakresu ESG i zrównoważonych finansów.

BOŚ organizował szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne z zakresu ESG, bezpieczeństwa, prawa, ryzyka i in. Odbývają się także webinary i akcje ekologiczne zatytułowane „BOŚmy pełni zielonej energii”, mające zwiększyć świadomość ekologiczną pracowników. Bank oferuje także pracownikom na platformie e-learningowej Program edukacji ESG, w tym szkolenie w zakresie pomiaru ryzyk ESG.

Rozwój baz danych i narzędzi ESG

Banki działające w obszarze zrównoważonego finansowania mierzą się z ograniczoną dostępnością danych potrzebnych do spełnienia wymogów regulacyjnych i tworzenia nowych produktów finansowych. Zrównoważone finansowanie to wciąż nowatorski obszar, w którym zarówno instytucje finansowe, jak i ich klienci często nie dysponują odpowiednimi danymi. Aby uniknąć ryzyka stosowania różnych standardów, informacje udostępniane przez uczestników rynku powinny być porównywalne. Braki w danych ESG stanowią poważne wyzwanie⁴⁴. Banki inwestują w rozwój narzędzi i baz danych dotyczących ESG, w tym systemy monitorowania i analizy ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem. Rozwój architektury procesowo-systemowej jest kluczowy do zbierania i analizy danych do procesu sprawozdawczości z zakresu ESG.

Część banków (np. PKO BP) korzysta z zewnętrznych dostawców danych w zakresie informacji na temat firm, emisji gazów cieplarnianych czy ocen ESG, które wykorzystywane są do analizy ryzyk i są ważnym czynnikiem podejmowania decyzji inwestycyjnych. Banki opierają się także na zewnętrznych ratingach (np. MSCI ESG Ratings, FTSE Russell ESG czy Sustainalytics). SANTANDER BP korzysta z Centralnego rejestru charakterystyki energetycznej budynków oraz baz prowadzonych przez Biuro Informacji Kredytowej. ING BSK także korzysta

⁴³ Cho, C.H., Costa, E. (2024). Sustainability accounting education: challenges and outlook, *International Journal of Sustainability in Higher Education* 25, 7, s. 1412-1425.

⁴⁴ Kmita, J. (2024). Odpowiedź banków na zieloną transformację Unii Europejskiej. *Teoria i Praktyka Dydaktyki Akademickiej*, 3(1), s. 32-45.

z BIK (podobnie jak m.in. ALIOR) oraz publicznej bazy certyfikatów efektywności energetycznej. Banki korzystają także z raportów niefinansowych publikowanych przez ich klientów. ALIOR korzysta także z bazy Cenatorium do oceny zgodności z Taksonomią UE i analizy ryzyk fizycznych. MBANK liczy emisje na podstawie danych finansowych klientów oraz współczynników emisji opracowanych przy użyciu danych z bazy PCAF Exiobase. Bank korzystał także z danych z bazy PCAF Exiobase do kalkulacji emisji związanych z portfelem finansowym oraz do przygotowania wniosku do SBTi. MILLENNIUM wykorzystał wskaźniki emisji z takich źródeł jak: Ecoinvent 3.9.1, Exiobase oraz DEFRA 2023 do kalkulacji emisji w 2023 r.

Bank PEKAO stworzył repozytorium danych w zakresie ryzyka ESG (w tym klimatycznego). Rozwiązanie to pozwala na dokładniejszą analizę i monitorowanie ekspozycji na ryzyka związane z ESG. ING BSK uruchomił projekt Model danych ESG, którego celem jest wdrożenie jednego spójnego modelu danych ESG oraz opracowanie koncepcji i roadmapy dla docelowego, możliwie najlepiej zautomatyzowanego, procesu raportowania ESG.

3.1.4. Stosowane ramy sprawozdawcze, analiza (podwójnej) istotności i atestacja

CSRD oraz ESRD mają istotny wpływ na strategię działania banków, ich modele biznesowe i procesy sprawozdawcze.

Ramy sprawozdawcze

Wszystkie badane banki jako podstawę opracowania oświadczeń/sprawozdań na temat informacji niefinansowych wskazały standardy GRI, przy czym zakres ich zastosowania jest różny. Są banki, które w bardzo wyraźny sposób odnoszą się do konkretnych zapisów

w standardach i publikują indeks wskaźników GRI, ale są też takie, które odnoszą się do nich w bardziej swobodny sposób.

Odniesienia do nowych regulacji, CSRD i ESRS, mimo braku formalnego wymogu ich stosowania, pojawiają się w raportach banków. Do CSRD nawiązują – głównie w bardzo podstawowy sposób wymieniając regulacje dotyczące sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju takie banki, jak np. PKO BP, SANTANDER, ALIOR, MBANK, MILLENNIUM, BNP PARIBAS BP, BOŚ.

Natomiast ESRS w swojej sprawozdawczości zastosowały już SANTANDER, MBANK oraz BOŚ. Najczęściej nawiązały do nich w kontekście badania podwójnej istotności (np. SANTANDER, MBANK), przedstawiły też odniesienia do konkretnych zapisów ESRS w odpowiednich miejscach w raportach (analogicznie do GRI) (np. BOŚ) i w dodatkowej kolumnie w tabeli ze wskaźnikami GRI (Indeks (zgodności) GRI) (np. SANTANDER, MBANK) lub w osobnej tabeli przedstawiającej Indeks ESRS (BOŚ). Banki nawiązywały też do TCFD (PKO BP, SANTANDER, MILLENNIUM, BNP PARIBAS) i wytycznych zintegrowanego raportowania IIRC (PKO BP, ING BSK).

Analiza istotności

SANTANDER w 2023 r. przeprowadził analizę podwójnej istotności zgodnie z wytycznymi ESRS. Celem analizy było zidentyfikowanie najbardziej istotnych tematów w zakresie: (1) oddziaływania Banku na otoczenie zewnętrzne (istotność oddziaływania/wpływu), (2) zewnętrzne ryzyka i możliwości wpływające na Bank (istotność finansowa). Jej wyniki pozwalają na wskazanie tematów istotnych, które Bank uwzględnia następnie w swojej strategii i raportowaniu niefinansowym. W proces analizy podwójnej istotności zaangażowani byli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni Banku; pracownicy, dostawcy, partnerzy

Tematy związane ze zrównoważonym rozwojem (ESRS)	Istotność oddziaływania	Ryzyko	Możliwości	Podwójna istotność (ostateczny rezultat)
ESRS E1: Zmiana klimatu				
ESRS E2: Zanieczyszczenie				
ESRS E3: Woda i zasoby morskie				
ESRS E4: Różnorodność biologiczna i ekosystemy				
ESRS E5: Gospodarka o obiegu zamkniętym				
ESRS S1: Własna siła robocza				
ESRS S2: Pracownicy w łańcuchu wartości				
ESRS S3: Dotknięte społeczności				
ESRS S4: Konsumenti i użytkownicy końcowi				
ESRS G1: Prowadzenie działalności gospodarczej				

Oceny tematów ES

- Critical
- Significant
- Important
- Informative
- Minimal

Rysunek 30. Przykład: Ocena podwójnej istotności w banku SANTANDER BP

Źródło: Santander Bank Polska (2024). Raport ESG 2023 Grupy Kapitałowej Santander Bank Polska. https://esg.santander.pl/2023/wp-content/uploads/sites/17/2024/09/RaportESG2023_PL.pdf, s. 19

biznesowi, przedstawiciele NGOs, instytucje finansowe i regulatorzy. Badanie obejmowało między innymi: sesję dialogową z wybranymi interesariuszami zewnętrznymi oraz anonimową ankietę adresowaną do pracowników. Wynik oceny podwójnej istotności przedstawiono na rysunku 30.

W 2023 r. MBANK rozpoczął analizę podwójnej istotności, przygotowując się do stosowania ESRS. Jej wyniki pozwoliły określić listę tematów istotnych. Badanie istotności przeprowadza też PKO BP, co pozwoliło mu na zidentyfikowanie tematów istotnych (rysunek 31).

Istotne grupy interesariuszy [GRI 2-29]	Lista istotnych tematów [GRI 3-2]
1) Klienci 2) Partnerzy biznesowi w łańcuchu wartości 3) Akcjonariusze i inwestorzy 4) Społeczności lokalne 5) Pracownicy	Wpływ krytyczny 1) Bezpieczeństwo klientów i ich środków 2) Etyka 3) Zgodność produktów 4) Korupcja 5) Komunikacja Wpływ istotny 6) Środowisko 7) Klimat 8) Zrównoważony rozwój Wpływ ograniczony 9) Pracownicy 10) Otoczenie społeczne 11) Prawa człowieka 12) Łańcuch dostaw 13) Bezpieczeństwo i higiena pracy

Rysunek 31. Przykład: Tematy istotne w PKO BP

Źródło: PKO Bank Polski (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 2023 rok. https://www.pkobp.pl/media_files/1b4f0dce-e25c-4c40-8804-20526814749e.xhtml#_Toc160549524.

Na podstawie powyższych prac stworzyliśmy szeroką listę istotnych tematów. Następnie dokonaliśmy jej priorytetyzacji. Aspekt został uznany za istotny, jeśli pojawił się w min. 3 z 5 elementów oceny: benchmark raportów, ratingi ESG oraz wytyczne SASB, sesja dialogowa i wywiady indywidualne z interesariuszami, ocena wpływu przez pracowników, ocena wpływu przez zewnętrznego doradcę. Podczas wewnętrznej walidacji wśród kluczowych jednostek odpowiedzialnych za proces raportowania uwzględniliśmy także wyniki analiz przeprowadzanych w banku w ramach projektów dotyczących ważnych kwestii z zakresu naszego wpływu na kwestie zrównoważonego rozwoju (np. w zakresie praw człowieka czy emisji gazów cieplarnianych). Wzięliśmy także pod uwagę istotne tematy będące wynikiem badania istotności przeprowadzonego na poziomie międzynarodowym przez Grupę ING N.V. Finalną listę istotnych tematów zaakceptował Prezes Zarządu ING Banku Śląskiego.

GRI [3-2]

Lista istotnych tematów		
E (środowisko)	S (społeczeństwo)	G (ład korporacyjny)
• Zmiany klimatyczne • Zrównoważone finansowanie, transformacja energetyczna klientów • Mierzenie i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych • Edukacja środowiskowa	• Poszanowanie praw człowieka • Pracownicy • Warunki pracy, wellbeing • Różnorodność i polityka wynagrodzeń na wszystkich poziomach organizacji • Rozwój pracowników • Działania na rzecz klientów • Odpowiedzialna sprzedaż • Zdrowie finansowe • Dostępna bankowość • Odpowiedzialność w relacjach z dostawcami • Zaangażowanie na rzecz społeczności i innowacyjności	• Zintegrowana strategia biznesowa • Etyka biznesu • Przeciwdziałanie korupcji • Cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo danych • Zarządzanie ryzykiem (w tym ryzykiem ESG)

Rysunek 32. Przykład: Analiza istotności i tematy istotne w ING BSK

Źródło: ING Bank Śląski (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2023 roku. https://www.ing.pl/_files/nyw9zkg, s. 266-267

ING BSK nie odwołuje się bezpośrednio do „podwójnej istotności”. Bank jednak stwierdza, że dokłada starań, „aby w raporcie rocznym ujmować tematy najważniejsze dla naszych interesariuszy i odzwierciedlające nasz wpływ na kwestie środowiskowe, społeczne i dotyczące ładu korporacyjnego. Podobnie jak w ubiegłym roku, postanowiliśmy przeprowadzić

proces badania istotności w sposób kompleksowy i angażujący naszych interesariuszy”⁴⁵. Podjęte działania i tematy istotne przedstawiono poniżej (rysunek 32).

MILLENNIUM i HANDLOWY prezentują istotne kwestie w poniższy sposób (rysunek 33 i 34).

Aspekty istotne (w raporcie zawarto opis podejścia do zarządzania tymi tematami, jak również dane wynikowe):

- Rola czynników ESG, w tym odpowiedzialnego finansowania, w strategii biznesowej Banku
- Wynagrodzenie pracowników najniższego szczebla (w stosunku do płacy minimalnej)
- Rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa środków powierzonych Bankowi
- Uwzględnianie czynników ESG w procesie wybierania przez Bank dostawców
- Zachowanie przez Bank poufności w relacjach z klientami; działania zapobiegające utracie danych klientów
- Innowacje i rozwój nowych technologii
- Dostępność produktów i usług, w szczególności dla osób wykluczonych cyfrowo, osób z niepełnosprawnościami i seniorów
- Szkolenia i wspieranie rozwoju pracowników
- Warunki zatrudnienia (benefity, urlopy rodzicielskie, rotacja pracowników)
- Aktywności podejmowane przez Bank w celu zapobiegania korupcji
- Zdrowie i bezpieczeństwo pracowników
- Rzetelne i przejrzyste informowanie klientów, etyczny marketing i sprzedaż

Rysunek 33. Przykład: Aspekty istotne w MILLENNIUM

Źródło: Bank Millennium (2024). Raport ESG Banku Millennium i Grupy Banku Millennium za 2023 rok. https://www.bankmillennium.pl/documents/d/guest/3_esg-raport-pol?mv=1mv, s. 45

Proces identyfikacji tematów istotnych i lista tematów istotnych [GRI 3-2, GRI 3-3]

W wyniku prowadzonego dialogu z interesariuszami Banku, planowania strategii ESG Banku oraz zewnętrznych badań, Bank zidentyfikował mapę najbardziej istotnych tematów pod względem sporządzenia raportu niefinansowego. Tematy zostały zestawione z interesariuszami Banku wraz z przyporządkowaniem ich istotności do każdej grupy interesariuszy w ramach oszacowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Przyporządkowanie odbyło się na poziomie analizy jakościowej z wykorzystaniem wiedzy zebranej przez Bank w różnych formatach m.in. w ramach rozmów i dwustronnych ankiet. Tematy ESG określone w strategii Banku zostały zweryfikowane przez przedstawicieli kadry zarządzającej Banku.

Rysunek 34. Tematy istotne w BANK HANDLOWY

Źródło: Bank Handlowy w Warszawie (2024). 2023 Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych. https://www.citibank.pl/poland/homepage/raport_roczny_2023/files/raport_roczny_2023_sprawozdanie_informacje_niefinansowe.pdf, s. 114.

BOŚ również przedstawił w raporcie proces badania istotności z wykorzystaniem ESRS. Odbył się on w dwóch etapach. W pierwszym etapie opracowano listę 73 tematów kluczowych dotyczących kwestii ekonomicznych i biznesowych, środowiskowych, pracowniczych, społecznych. Uwzględniono podwójną istotność oceniając ryzyka i szanse ESG, mogące mieć istotny wpływ na wyniki Banku, a także wpływ Banku na kwestie zrównoważonego rozwoju. Podstawą zidentyfikowania tematów były ESRS i wykaz 7 tematów istotnych opisanych w Raporcie ESG za 2022 r., opracowanych na podstawie analizy realizacji działań Strategii biznesowej i Strategii ESG, opinii interesariuszy Banku oraz wytycznych dla branży. W drugim etapie przeprowadzono analizę istotności. W celu wytypowania

istotnych tematów wykonano badanie ankietowe wśród wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy Banku. Każdy z 73 kluczowych tematów został oceniony w skali od 1 do 5 (gdzie: 1 – zagadnienie zupełnie nieistotne; a 5 – zagadnienie bardzo istotne). Punktem odcięcia klasyfikacji do tematu istotnego była średnia na poziomie powyżej 4 pkt. Wyniki ankiety pozwoliły określić 20 tematów istotnych z punktu widzenia interesariuszy zewnętrznych i 4 tematów istotnych dla interesariuszy wewnętrznych Banku – pracowników BOŚ.

⁴⁵ ING Bank Śląski (2024). Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2023 roku. https://www.ing.pl/_files/assetmanager/item/nyw9zkg,s.266

Szczegółowe wyniki analizy istotności wszystkich 24 tematów istotnych wraz punktacją:

Interesariusze zewnętrzni			Pracownicy BOŚ		
ESRS	Temat istotny	pkt	ESRS	Temat istotny	pkt
G1-3	Zapobieganie i wykrywanie korupcji lub przekupstwa	4,7	S1-15	Wskaźniki równowagi między życiem zawodowym a prywatnym	4,5
G1-4	Potwierdzone przypadki korupcji lub przekupstwa	4,7	S1-16	Wskaźniki wynagrodzeń (luka płacowa i całkowite wynagrodzenie)	4,5
G1-6	Praktyki płatnicze	4,6	S1-10	Odpowiednie płace	4,4
S1-10	Odpowiednie płace	4,4	E1-1	Plan transformacji na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu	4,2
	Rzetelne i przejrzyste informowanie klientów, etyczny marketing i sprzedaż	4,4			
G1-5	Wpływy polityczne i działalność lobbująca	4,4			
E1-1	Plan transformacji na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu	4,3			
E1-3	Działania i zasoby w odniesieniu do polityki klimatycznej	4,3			
E1-5	Zużycie i mix energii, w tym sposoby redukcji zużycia energii	4,3			
S1-4	Działania w zakresie zarządzania istotnymi zagrożeniami i szansami związanymi z pracownikami	4,3			
S1-13	Wskaźniki szkolenia i rozwoju umiejętności zatrudnionych	4,3			
E1-4	Wymierne cele w zakresie przeciwdziałania i adaptacji do zmiany klimatu	4,1			
	Finansowanie zrównoważonych inwestycji - wspieranie zielonej transformacji	4,1			
S1-1	Polityki dotyczące pracowników	4,1			
S1-5	Cele dotyczące istotnych zagrożeń i szans związanych z pracownikami	4,1			
S1-17	Incydenty, skargi oraz poważne naruszenia i incydenty związane z prawami człowieka	4,1			
S4-1	Polityki dotyczące konsumentów i użytkowników końcowych	4,1			
S4-3	Procesy naprawiania negatywnych skutków oraz komunikacja z konsumentami i użytkownikami końcowymi	4,1			
S4-4	Podjęmowanie działań w związku z istotnymi wpływami na konsumentów i użytkowników końcowych	4,1			
G1-1	Polityki prowadzenia działalności gospodarczej i kultura korporacyjna - Etyka	4,1			

Rysunek 35. Przykład: Lista tematów istotnych dla BOŚ

Źródło: Bank Ochrony Środowiska (2024). SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A. W 2023 R. https://www.bosbank.pl/_data/assets/pdf_file/0028/58555/SPRAWOZDANIE-ZARZADU-BOS-2023-v-20240306-v1.pdf. s.211

CA BP w 2022 r. przeprowadził badanie istotności, które objęło analizę 9 konkurencyjnych banków, 27 pracowników oraz 13 interesariuszy zewnętrznych. Badanie zostało także zweryfikowane przez 4 zewnętrznych ekspertów (rys. 37).

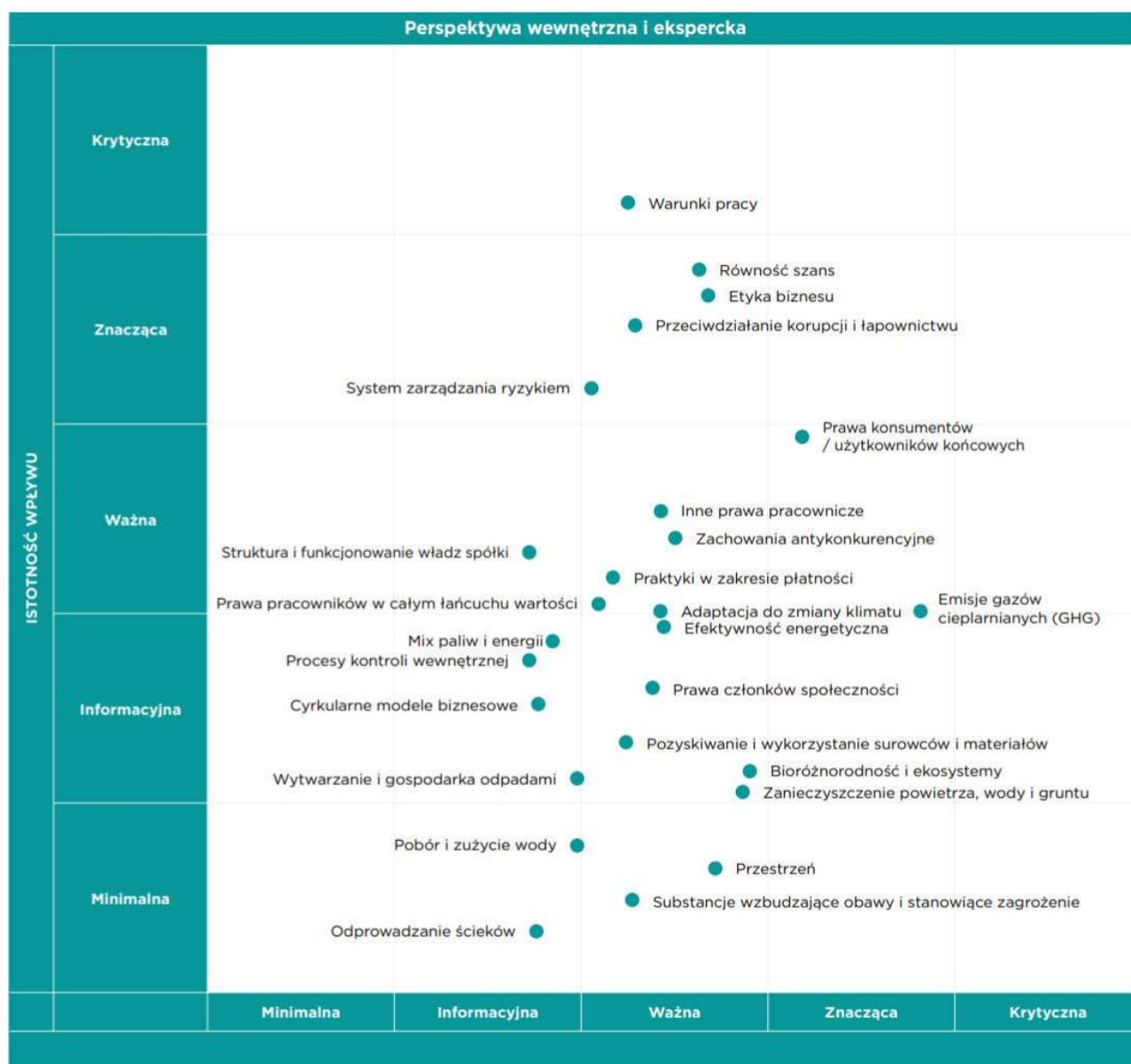
Atestacja

W procesie raportowania informacji z obszaru ESG kluczową rolę odgrywają ich porównywalność i wiarygodność, które są podstawą budowania zaufania interesariuszy, w tym inwestorów, oraz ich wykorzystania w procesach podejmowania decyzji. Na znaczenie atestacji informacji niefinansowych wskazuje

nie tylko rosnąca liczba badań naukowych poświęconych temu zagadnieniu⁴⁶, lecz także wzmożone zainteresowanie ze strony regulatorów i praktyków. Zgodnie z CSRD, ujawnienia ESG będą obowiązkowo podlegały atestacji na poziomie dającym ograniczoną pewność. Stanowi to istotne wyzwanie dla profesji biegłych rewidentów, którzy w Polsce będą jedynymi podmiotami świadczącymi te usługi⁴⁷.

⁴⁶ Venter, E.R. Krasodomska, J. (2024). Research on extended external reporting assurance: An update on recent developments. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 35(2) s. 390-428.

⁴⁷ Krasodomska, J. Zarzycka, E. (2024). Podsumowanie wyników badania ankietowanego dotyczącego świadczenia usługi atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju (SZR), 2024 <https://www.pibr.org.pl/>

Rysunek 36. Istotność wpływu w CA BP

Źródło: Credit Agricole (2024). Raport Odpowiedzialnego Biznesu 2023 Credit Agricole Bank Polska S.A. https://static.credit-agricole.pl/asset/c/a/-/ca-raport-2023_29726.pdf, s. 11.

Niektóre banki dobrowolnie skorzystały z możliwości zlecenia niezależnej zewnętrznej weryfikacji swoich raportów. Zrobiły to BNP PARIBAS, MILLENNIUM, MBANK, ING BSK i SANTANDER BP. Wszystkie skorzystały z usług tzw. „Wielkiej czwórki”: EY, PwC, KPMG oraz Deloitte. BNP PARIBAS zlecił wykonanie niezależnej usługi atestacyjnej firmie EY. MBANK zlecił atestację firmie KPMG, a SANTANDER zlecił to badanie PwC. Te usługi zewnętrzne dawały ograniczoną pewność i objęły tylko wybrane wskaźniki GRI (tabela poniżej) jak również ujawnienia taksonomiczne.

Raport ING BSK został poddany niezależnej zewnętrznej atestacji pod kątem:

- zgodności z GRI wszystkich zaprezentowanych wskaźników GRI,
- zgodności ujawnień jakościowych i ilościowych wynikających z rozporządzeń delegowanych odnoszących się do Taksonomii i SFDR.

Usługa atestacyjna została wykonana przez KPMG na poziomie ograniczonej pewności.

Atestację zlecił także bank MILLENNIUM. Badanie na poziomie ograniczonej pewności zgodnie ze Standardem ISAE 3000, opublikowanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług

[GRI 2-5] Raport ESG Grupy Banku Millennium S.A. został poddany badaniu w postaci niezależnej usługi atestacyjnej w odniesieniu do wybranych wskaźników profilowych oraz wybranych materialnych wskaźników wynikowych, oznaczonych w tabeli GRI „TAK”. Usługa atestacyjna została zrealizowana przez Deloitte Audit Sp. z o.o. sp. k., która jest jednocześnie biegłym rewidentem przeprowadzającym badanie sprawozdania finansowego Banku i Grupy Banku Millennium. Proces wyboru audytora został przeprowadzony zgodnie z „Polityką wyboru i współpracy z firmami audytorskimi” i był koordynowany przez Departament Zrównoważonego Rozwoju we współpracy z Departamentem Zapewnienia Zgodności, natomiast wybór audytora został uchwalony przez Zarząd Banku, a następnie zatwierdzony przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku Millennium.

Badanie w postaci niezależnej usługi atestacyjnej daje ograniczoną pewność zgodnie ze zmienionym Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000 („Zmieniony ISAE 3000”), mającym zastosowanie do usług atestacyjnych innych niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych, opublikowanym przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych („IAASB”). Usługi nie stanowią czynności rewizji finansowej w rozumieniu Ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Deloitte Audit Sp. z o.o. sp. k. jest niezależnym od Banku Millennium S.A. podmiotem.

Rysunek 37. Informacja o atestacji przez Deloitte raportu ESG MILLENNIUM

Źródło: Bank Millennium (2024). Raport ESG Banku Millennium i Grupy Banku Millennium za 2023 rok. https://www.bankmillennium.pl/documents/d/guest/3_esg-raport-pol?mv=1mv, s. 238.

Atestacyjnych przeprowadziła firma Deloitte (rysunek 37). W tabeli z wskaźnikami GRI wyraźnie wskazano, które informacje były weryfikowane (nie objęto atestacją całości ujawnień).

3.2. Pozostałe banki

CZR ujęły w strategii następujące banki nienależące do indeksu WIG-BANKI:

- BANK POCZTOWY: CZR 3,5,8,10,12,13, 17;
- CREDIT AGRICOLE BANK POLSKA: CZR 1,4,7,8,9,10,12,13,15,17;
- DNB BANK POLSKA: CSR 5, 7, 8, 10, 12, 13, 16;
- BGK: CZR 1,2,3,4,6,7,8,9,10,11,12,13;
- NEST: 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 17.

Mniejsze banki podjęły także wysiłki na rzecz dostosowania swoich struktur organizacyjnych w odpowiedzi na konieczność zaadresowania kwestii ESG. Przykładowo, NEST powołał Biuro Zrównoważonego Rozwoju, którego Dyrektor raportuje bezpośrednio do zarządu. Dodatkowo, w raporcie o adekwatności kapitałowej i zarządzaniu ryzykiem Bank wskazał, że członkowie zarządu, rady nadzorczej oraz osoby pełniące kluczowe funkcje muszą posiadać kompetencje w zakresie zarządzania ryzykami występującymi w działalności Banku, w tym zarządzania ryzykiem ESG.

VELOBANK także powierzył odpowiedzialność za ESG zarządowi, wspieranemu m.in. przez Komitet ESG oraz

Biuro ESG. Stworzył także wewnętrzną platformę wymiany organizacji – Forum ESG. W 2023 r. powołał Biuro Akwizycji i Sprzedaży ESG, którego kluczowe cele obejmują m.in. rozwój narzędzi finansowania i promocji ESG wśród klientów Banku. POCZTOWY powołał Zespół ds. zrównoważonego rozwoju złożony z kluczowych menadżerów, kierowany przez Wiceprezesa Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem. Wyodrębniono także koordynatorów zrównoważonego rozwoju. CA BP powołał grupę projektową (Komitet ESG) oraz zespół operacyjny, który tworzą właściciele biznesowi inicjatyw w zakresie zrównoważonego rozwoju i ESG, liderzy Komitetu ESG, dyrektor Zespołu ds. Corporate Sustainability oraz eksperci z tego zespołu. Dodatkowo, powołano Sustainability Leadership Team, w skład którego wchodzi wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za społeczną odpowiedzialność biznesu, wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za ryzyko, wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za finanse, dyrektor Departamentu Prawnego i Biura Obsługi Korporacyjnej, osoba odpowiedzialna za strategię banku, dyrektor Zespołu ds. Corporate Sustainability, eksperci z zespołu oraz liderzy poszczególnych strumieni i ich zastępcy. Bank, aby zadbać o prawidłową realizację wkładu w zrównoważony rozwój, do Rady Nadzorczej wybrał uznaną ekspertkę w zakresie ESG. Bank w swojej sprawozdawczości stosuje standardy GRI, nawiązuje do TNFD oraz w bardzo ogólny sposób do CSRD/ESRS. DEUTCHE BP powołał Komitet ds. ESG, a także wyznaczył członka zarządu odpowiedzialnego za realizację celów zrównoważonego rozwoju. NEST powołał grupę roboczą ds. ESG (w skład której weszli przedstawiciele kluczowych departamentów) oraz Biuro Zrównoważonego Rozwoju. W strukturach zarządu powołane zostało także stanowisko wiceprezesa zarządu odpowiedzialnego za nadzór nad kwestiami ESG.

W procesie opracowywania raportu NEST została zastosowana uproszczona analiza istotności – w ocenie wyborów tematów istotnych do raportu bank odniósł się do wewnętrznych analiz oraz kluczowych projektów realizowanych w odniesieniu do działań powiązanych z realizacją Celów Zrównoważonego Rozwoju i ich wpływu na organizację oraz zewnętrznych interesariuszy. BGK również powołał Komitet ESG, a także uruchomił Program Ambadorski Zrównoważony Rozwój (mający na celu zbudowanie sieci osób odpowiedzialnych za wdrażanie ESG). W SANTANDER CB w 2023 r. powołany został Komitet ESG, który wskazał kierunki strategiczne w tym obszarze oraz wskazany został członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykami. Bank także przyjął *System klasyfikacji zrównoważonego finansowania* i *Politykę Odpowiedzialnej Bankowości*.

Jeżeli chodzi o dostęp do danych z obszaru ESG to VELOBANK, podobnie jak BGK, korzysta ze wskaźników emisji gazów cieplarnianych z publikacji Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Energią (KOBIZE) oraz bazy UK Government GHG Conversion Factors for Company Reporting, a emisje poszczególnych gazów cieplarnianych przelicza na ekwiwalent emisji dwutlenku węgla zgodnie z wartością współczynnika GWP (ang. Global Warming Potential).

Pracownicy banków uzupełniają swoją wiedzę i umiejętności z obszaru ESG. DEUTCHE BP przeprowadził cykl szkoleń z zakresu ESG dla Zarządu Banku, a także dla wszystkich pracowników. Pracownicy Banku uczestniczyli m.in. w spotkaniach Grupy Zielone Finanse UNGC oraz w szkoleniach dotyczących ESG, a także w pracach Grupy ds. Zrównoważonego Finansowania przy Związku Banków Polskich oraz Rady ds. Zielonej Transformacji przy Konfederacji Pracodawców Lewiatan. POCZTOWY, VELOBANK i NEST również przygotowały program szkoleniowy z zakresu raportowania ESG. PKO BH utworzył centrum kompetencji w obszarze ESG, którego celem jest zapewnienie kompleksowej i aktualnej wiedzy z obszaru ESG, umożliwiającej realizację postawionych celów biznesowych w zgodzie z dynamicznie rozwijającym się otoczeniem regulacyjnym w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Banki zrzeszające nie informowały o działaniach podjętych w kontekście nowych regulacji CSRD, ESRS, w tym zmianach na wyższych szczeblach zarządzania.

BGK informuje, że dokonał „analizy luki względem Europejskich Standardów Zrównoważonego Rozwoju (ESRS)” i z wyprzedzeniem przygotowuje się do ich wdrożenia w banku. Posiada w tym zakresie zatwierdzony przez Komitet ESG plan działań w odpowiedzi na nowe wymogi raportowe, który zakłada w szczególności: przygotowanie architektury procedur i procesów związanych z zarządzaniem zrównoważonym rozwojem, opracowanie i wdrożenie metodyki mapowania łańcucha wartości oraz metodyki badania istotności, wdrożenie systemowego podejścia do mierzenia niefinansowych rezultatów finansowań (również ex-post), w tym skali ich negatywnego i pozytywnego wpływu, włączenie istotnych zagadnień zrównoważonego rozwoju w strategię BGK, zaprojektowanie polityk lub wytycznych dotyczących zarządzania tymi zagadnieniami, opracowanie strategii dekarbonizacji – planu transformacji na rzecz niskoemisyjnej gospodarki. Wynagrodzenie uzupełniające członka Zarządu BGK za rok obrotowy uzależnione jest od poziomu realizacji celów zarządczych, również wspierających zrównoważony rozwój. Na początku 2023 r. powstał Komitet ESG, w skład którego, poza przedstawicielami jednostek kluczowych z perspektywy zarządzania kwestiami ESG, wchodzi liderzy odpowiedzialni za koordynację działań banku w obszarze środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego.

BGK przygotowuje raport zintegrowany wg. Integrated Reporting Framework, stosuje także standardy raportowania danych niefinansowych Global Reporting Initiative. Raport BGK wykorzystuje także najlepsze praktyki rynkowe oraz wytyczne Grupy zadaniowej ds. ujawniania informacji finansowych związanych z klimatem (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures, TCFD). Obliczenia naszego śladu węglowego przeprowadzono zgodnie ze standardem Greenhouse Gas (GHG) Protocol. Ponadto, BGK przeprowadza analizę istotności w ramach pięcioetapowego procesu, w którym bierze pod uwagę perspektywę organizacji oraz jej otoczenia. BGK jako jedyny z banków nienależących do indeksu WIG-Banki poddał dane niefinansowe niezależnej zewnętrznej atestacji. Została ona przeprowadzona przez firmę Bureau Veritas Polska zgodnie z postanowieniami ISAE 3000 w zakresie zgodności z GRI Standards oraz zgodnie z normą ISO 14064-3 w zakresie kompletności i dokładności ujawnień dotyczących emisji gazów cieplarnianych.

Wyniki badań ankietowych

4.1. Cel i metoda badań

Ankieta została skierowana drogą mailową do przedstawicieli wszystkich banków objętych raportem oraz do wybranych banków spółdzielczych pod koniec października 2024 roku.

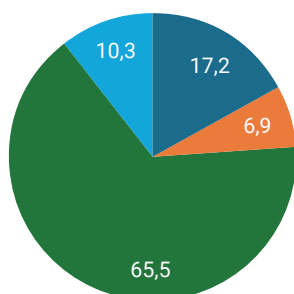
Celem przeprowadzonych badań ankietowych było poznanie praktyk banków w obszarze zrównoważonego finansowania. Ankieta składała się z trzech części: (1) Zaangażowanie w zrównoważone finanse (12 pytań), (2) Strategiczne podejście do zrównoważonego finansowania (8 pytań), (3) Raportowanie ESG (6 pytań). Odpowiedzi udzieliło 29 banków, których udział w aktywach sektora bankowego w Polsce według stanu na 31.09.2024 roku wynosił ponad 60%. W badaniu wzięli udział przedstawiciele kadry zarządzającej (z obszaru odpowiedzialności związanego ze zrównoważonym rozwojem), instytucji kredytowych działających w formie banków uniwersalnych, banków specjalistycznych, zrzeszających oraz banków spółdzielczych. Zbiorcze wyniki badania zaprezentowano poniżej. W przypadku części pytań, z uwagi na istotne zróżnicowanie wewnątrzgrupowe, dokonano analiz w podziale na banki komercyjne (w tym państwowy i zrzeszające) oraz spółdzielcze.

4.2. Zaangażowanie w zrównoważone finanse

Pierwsze pytania zawarte w ankiecie dotyczyły oceny własnej banków w zakresie ich zaangażowania w zrównoważone finansowanie gospodarki.

Przedstawiciele tylko 5 instytucji kredytowych (17,2%) spośród 29 ankietowanych wskazali reprezentowany bank jako jednego z liderów w sektorze, jeżeli chodzi o zaangażowanie w zrównoważone finansowanie. Zdecydowana większość (21 banków; 72,5%) to banki oceniające siebie jako podmioty o relatywnie niskim (65,6%) i przeciętnym (6,9%) zaangażowaniu. Wysoka ocena własna w zakresie pozycji rynkowej w kontekście skali zrównoważonego finansowania dotyczy przede wszystkim banków, których akcje notowane są na rynku giełdowym. Spośród banków spółdzielczych aż 81,8% badanych podmiotów wskazuje, że jest w grupie instytucji o relatywnie niskiej pozycji rynkowej pod względem zaangażowania w zrównoważone finansowanie. Można ponadto zaobserwować występowanie zależności między poziomem oceny własnej pozycji banków w zakresie zaangażowania w zrównoważone finansowanie a poziomem wskaźnika GAR (dla banków publikujących informacje w tym zakresie). Banki biorące udział w badaniu oceniające się jako liderzy sektora w zakresie zaangażowania w zrównoważone finansowanie na tle sektora bankowego w Polsce mają przeciętnie znacząco wyższą wartość wskaźnika GAR kalkulowanego zarówno dla nakładów, jak i dla obrotu – odpowiednio 0,68% i 0,46% wobec 0,29% i 0,19% dla banków oceniających się jako podmioty o przeciętnym i niskim zaangażowaniu. Wobec powyższego można wskazać, że wskaźnik GAR może być traktowany dla polskiego rynku bankowego jako dość efektywny estymator skali zaangażowania w zrównoważone finansowanie instytucji kredytowych w kontekście ich własnych ocen w tym zakresie.

1. Jak określiliby Państwo pozycję Banku w zakresie zaangażowania w zrównoważone finansowanie (uwzględniając wartość finansowania w relacji do aktywów oraz dywersyfikację produktową) na tle sektora bankowego w Polsce? (w %)

- jesteśmy jednym z liderów sektora w tym zakresie
- jesteśmy w grupie banków o przeciętnym zaangażowaniu
- jesteśmy wśród banków o relatywnie niskim zaangażowaniu
- nie jesteśmy w stanie jednoznacznie ocenić

Kolejne pytanie dotyczyło oceny zaangażowania we wskazany wyżej obszar w stosunku do skali prowadzonej działalności. Badane banki wskazywały, że jest optymalne (16; 55,2%) lub zbyt niskie (13; 44,8%). Pogłębione analizy w zakresie udzielonych odpowiedzi

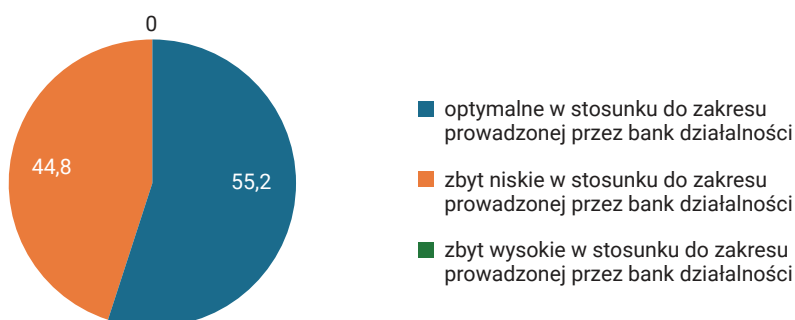
pozwalają na stwierdzenie, że nie istnieją znaczące różnice pomiędzy poziomem wskaźnika GAR (obrot) dla banków, które oceniają swoje zaangażowanie jako optymalne (0,33%) oraz jako zbyt niskie (0,46%), co świadczyć może o znaczącym zróżnicowaniu

postrzegania docelowego poziomu zaangażowania banków w zrównoważone finansowanie w Polsce. Wnioski te potwierdza również fakt, że aż 40% banków oceniających się jako obecni liderzy rynku bankowego w zakresie zrównoważonego finansowania uznaje swoje zaangażowanie w tym obszarze za zbyt

niskie w stosunku do zakresu prowadzonej działalności. Jednocześnie aż 52,6% banków określających się jako banki o relatywnie niskim finansowaniu, uznaje jego bieżący poziom za optymalny względem zakresu prowadzonej działalności.

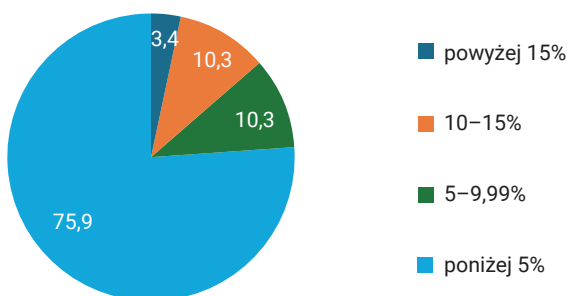
2. Jak oceniają Państwo poziom ogólnego zaangażowania Banku w zrównoważone finansowanie? (w %)

W 2023 roku w 22 bankach (75,9%) ekspozycje spełniające założenia zrównoważonego finansowania stanowiły poniżej 5% udostępnionego finansowania

ogółem. W jednym banku było to powyżej 15%. Po trzy banki (w sumie 20,6% ogółu respondentów) wybrały opcje 5–9,99% oraz 10–15%.

3. Jaką część finansowania ogółem udostępnionego przez Bank (w ujęciu wartościowym) stanowiły w 2023 roku ekspozycje spełniające założenia finansowania zrównoważonego? (w %)

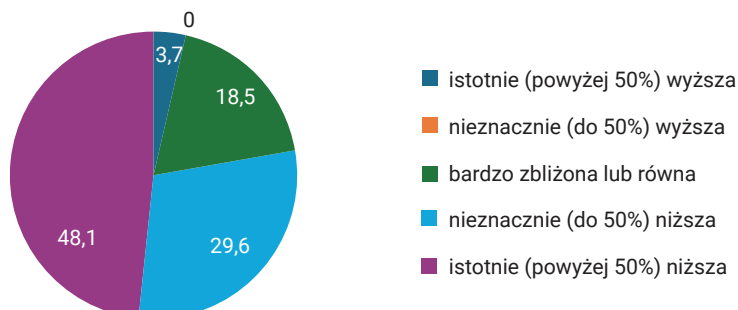

13 (48,1%) banków wskazało, że średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) była istotnie niższa

w porównaniu do pozostałych kredytów udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym, a 8 (29,6%), że była nieznacznie niższa. W przypadku 5 (18,5%) z nich była ona bardzo zbliżona lub równa.

4. Jaka w 2023 roku była średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) w relacji do pozostałych kredytów udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym przez Bank? (w %)

Ponad połowa banków (15; 51,7%) nie stosowała praktyk niższej marży dla instrumentów zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) względem pozostałych produktów kredytowych.

Z pozostałych 14, w 6 przypadkach (20,7%) było to działanie standardowe dla wszystkich umów w obszarze zrównoważonego finansowania, w pozostałych 8 (27,6%) redukcję marży stosowano tylko dla części nowego portfela kredytowego.

5. Czy w 2023 roku Bank stosował praktykę niższej marży dla instrumentów zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) względem pozostałych produktów kredytowych? (w %)

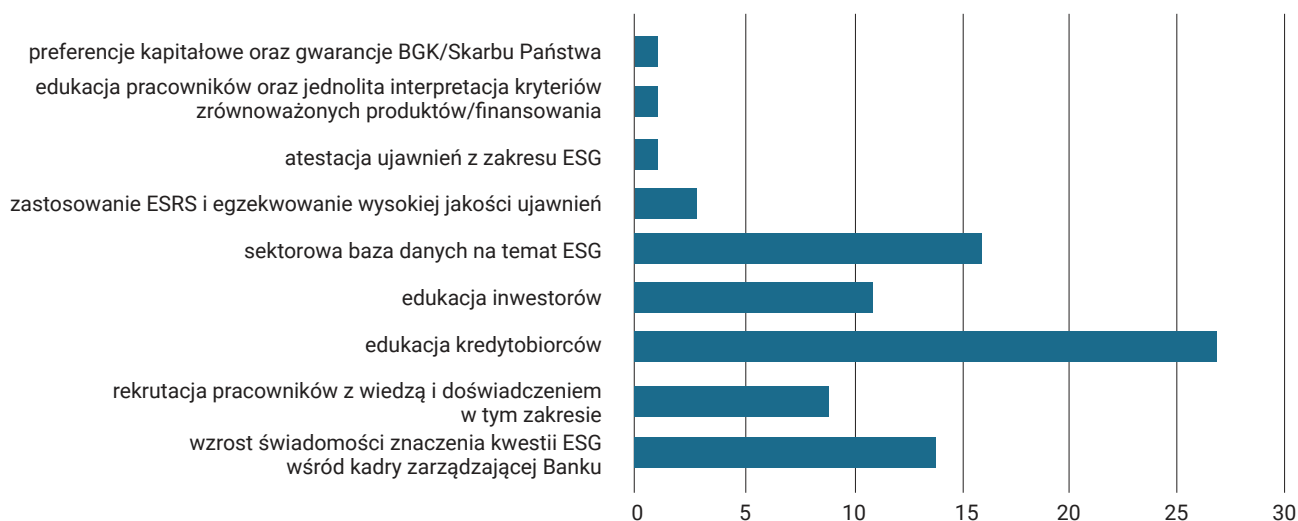

Prawie wszyscy respondenci – 27 banków – za kluczowe działania, które mogą sprzyjać zaangażowaniu w zrównoważone finansowanie uznała edukację kredytobiorców. 16 banków wskazało dostępność sektorowej bazy danych na temat ESG, a na trzecim

miejscu (14 wskazań) znalazł się wzrost świadomości znaczenia ESG wśród kadry zarządzającej banku. Nieco mniejsze znaczenie miała edukacja inwestorów (11) oraz rekrutacja pracowników z odpowiednią wiedzą i doświadczeniem (9).

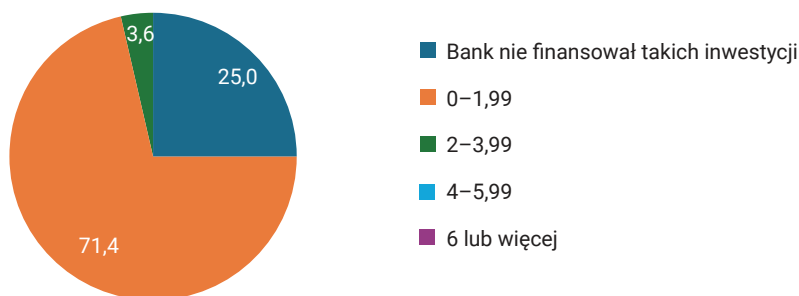

6. Proszę wskazać trzy kluczowe działania, które mogą sprzyjać zaangażowaniu Banku w zrównoważone finansowanie:

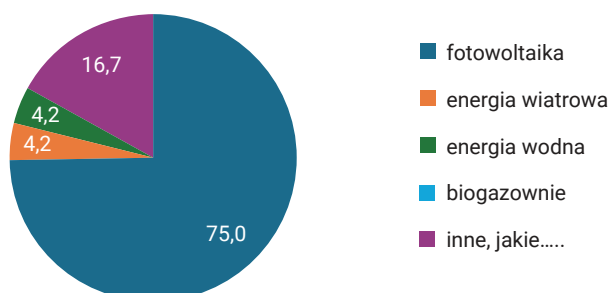
Kolejne pytanie dotyczyło finansowania inwestycji w OZE. Najwięcej respondentów (20 banków, 71,4 %) wskazało, że przeznaczyło na ten cel mniej niż 1,99 mld zł. 7 banków (25%) nie finansowało takich inwestycji.

7. Jaką kwotę w 2023 roku Bank przeznaczył na finansowanie inwestycji w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych (w mld zł) (w %)?

W przypadku finansowania inwestycji OZE, najwięcej środków przeznaczono na finansowanie inwestycji w fotowoltaikę (75%).

8. Który obszar finansowania inwestycji w OZE był dominujący (w %)?

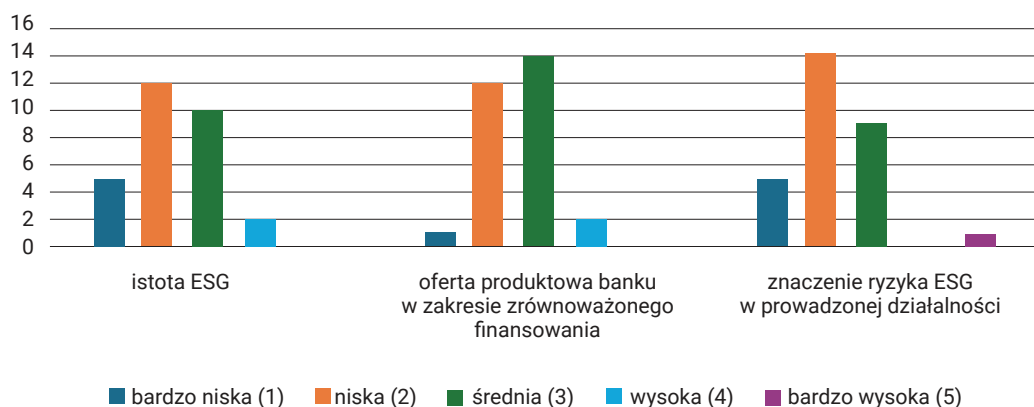

Badane banki zasadniczo oceniają świadomość swoich klientów korporacyjnych w zakresie ESG jako niską

lub średnią we wszystkich analizowanych obszarach (istota ESG, oferta produktowa, znaczenie ryzyka ESG).

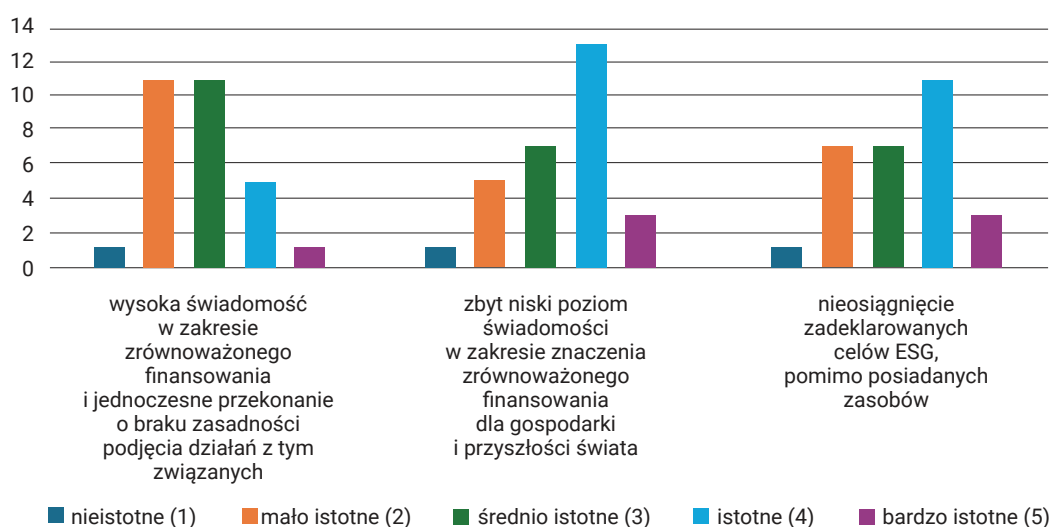
9. Jak w skali 1–5 (1 – bardzo niska; 5 – bardzo wysoka) Bank ocenia świadomość swoich klientów korporacyjnych (przedsiębiorstw niefinansowych) w zakresie poniższych obszarów związanych z ESG? (proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie)

Odpowiadając na pytanie o znaczenie czynników kształtujących popyt klientów na produkty z obszaru zrównoważonego finansowania najwięcej respondentów za bardzo istotne i istotne uznało zbyt niski

poziom świadomości w zakresie znaczenia zrównoważonego finansowania oraz możliwość nieosiągnięcia zadeklarowanych celów ESG.

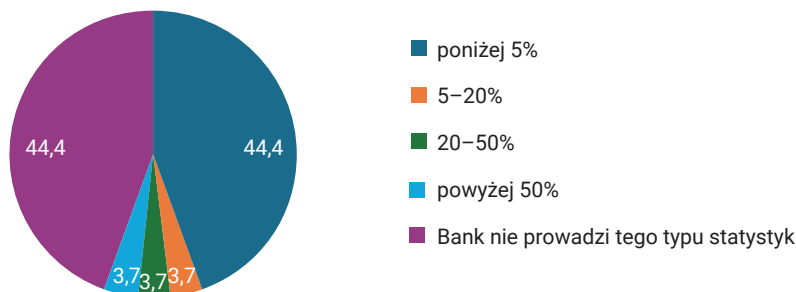
10. Jak w skali 1–5 (1 – nieistotne; 5 – bardzo istotne) Bank ocenia znaczenie poniższych czynników kształtujących popyt swoich klientów korporacyjnych (przedsiębiorstw niefinansowych) na produkty z obszaru zrównoważonego finansowania? (proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie)

44,4% banków wskazało, że poniżej 5% klientów ubiegających się u nich o finansowanie odmawia wypełnienia formularza dotyczącego bieżącej i planowanej

realizacji celów ESG. Tyle samo respondentów nie prowadzi tego typu statystyk.

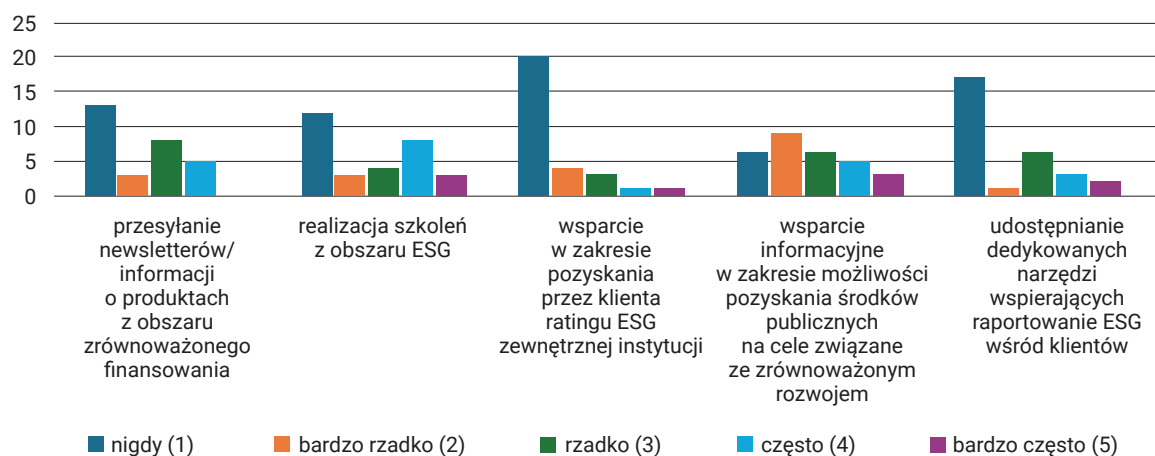
11. Jaka część klientów Banku ubiegających się o finansowanie odmawia wypełnienia formularza dotyczącego bieżącej i planowanej realizacji celów ESG (w %)?

W pytaniu o podejmowane w ostatnich dwóch latach działania w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania wśród swoich dotychczasowych klientów, banki najczęściej wskazały, że często realizowały szkolenia z obszaru ESG (8 wskazań). Na kolejnych miejscach znalazły się: przysyłanie newsletterów/informacji o produktach z obszaru zrównoważonego finansowania oraz wsparcie informacyjne w zakresie możliwości

pozyskania środków publicznych na cele związane ze zrównoważonym rozwojem (po 5 wskazań). Odpowiedź „nigdy” była natomiast najczęściej wybierana przez banki w kontekście wsparcia klienta banku w pozyskaniu ratingu ESG zewnętrznej instytucji (20 wskazań). Na drugim miejscu znalazło się udostępnianie dedykowanych narzędzi wspierających raportowanie ESG wśród klientów (17 wskazań).

12. Jak w skali 1–5 (1 – nigdy; 5 – bardzo często) Bank ocenia częstotliwość podejmowania w ostatnich dwóch latach działań własnych w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do swoich dotychczasowych klientów?

Wyniki pierwszej części badania wskazują, że choć banki podejmują działania w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania deklarują także, że stoją przed nimi pewne konkretne wyzwania z tym związane. Kluczowym problemem pozostaje niska świadomość klientów banków w zakresie znaczenia kwestii ESG oraz obawa o to, że nie osiągną zadeklarowanych przy wnioskowaniu o finansowanie celów ESG. Może się to przełożyć na ich ograniczone zainteresowanie produktami finansowymi uwzględniającymi cele środowiskowe i społeczne.

Ponadto, badania wskazują na niedostateczne wsparcie edukacyjne zarówno dla klientów, jak i dla pracowników banków. Chociaż niektóre instytucje podejmują inicjatywy edukacyjne, np. w formie szkoleń, mogą być one niewystarczające. Dodatkowo, banki rzadko oferują wsparcie w uzyskaniu zewnętrznych ratingów ESG, co mogłoby zwiększyć wiarygodność klientów na rynku i ułatwić im dostęp do zrównoważonego finansowania. Wydaje się, że intensyfikacja działań edukacyjnych oraz rozwój w obszarze gromadzenia i przetwarzania danych ESG byłyby pożądane w tym kontekście.

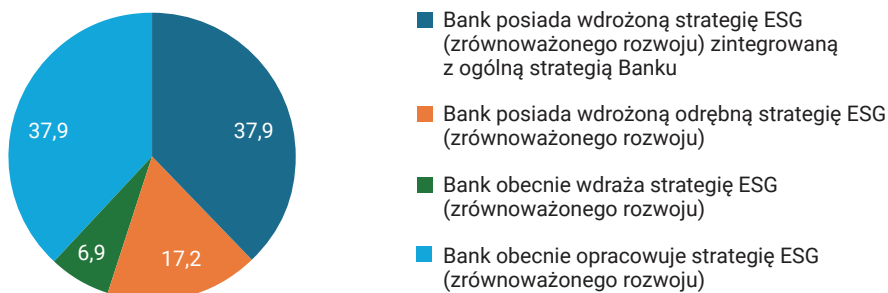
Brak istotnych zachęt finansowych, takich jak obniżone marże dla instrumentów zrównoważonego finansowania, również stanowi pewną barierę. Mimo deklarowanego zainteresowania inwestycjami w obszary takie jak OZE, wsparcie finansowe wciąż pozostaje na niskim poziomie, a większość środków jest skoncentrowana na jednej kategorii – fotowoltaice.

4.3. Strategiczne podejście do zrównoważonego finansowania

Druga część ankiety zawierała pytania dotyczące strategicznego podejścia banków do zrównoważonego finansowania.

Tyle samo banków posiada wdrożoną strategię ESG, zintegrowaną z ogólną strategią banku (37,9%), co ją obecnie opracowuje. 6,9 % badanych banków jest na etapie wdrażania takiej strategii. Pozostałe banki posiadają wdrożoną odrębną strategię ESG.

1. Jak wygląda obecne podejście Banku do zrównoważonego finansowania (w %):

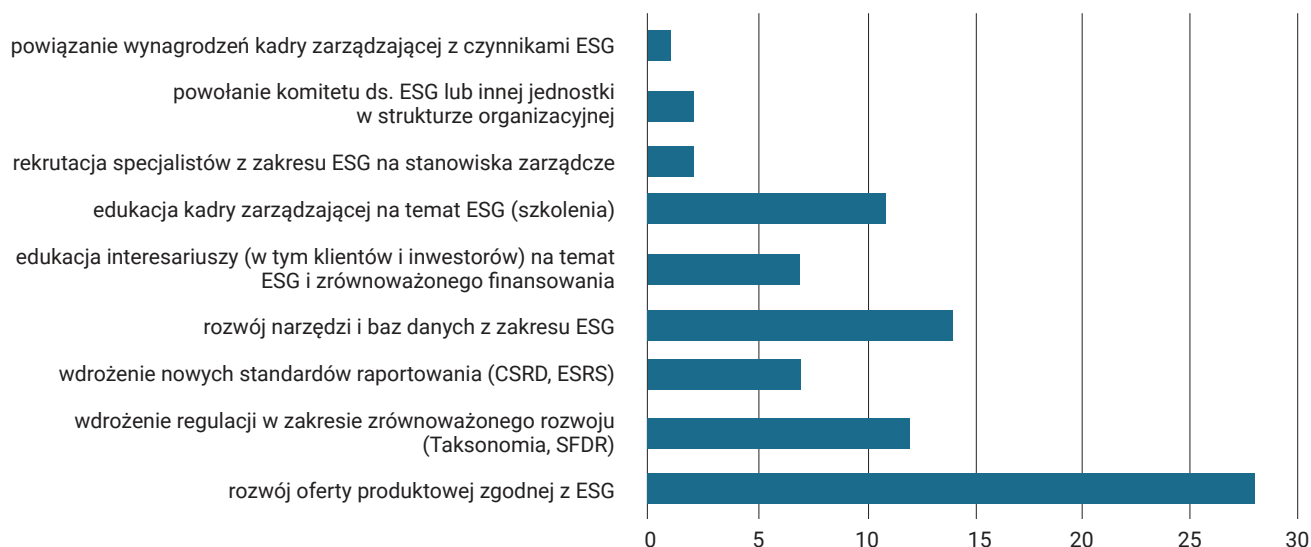
Rozwój oferty produktowej uwzględniającej kwestie ESG to najczęściej wskazywany z obszarów zrównoważonego finansowania, na jakich banki planują koncentrować swoje działania w najbliższym roku (28 banków wybrało tę odpowiedź). Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań znalazły się trzy działania: rozwój narzędzi i baz danych (14), wdrożenie regulacji w zakresie zrównoważonego rozwoju (12) oraz edukacja kadry zarządzającej (11 wskazań). Co ciekawe planowane powiązanie wynagrodzeń z wynikami ESG wskazał tylko 1 bank.

Banki wspierają działania na rzecz zrównoważonego finansowania poprzez stosowanie określonych polityk. Są to polityki wspierania działań w obszarze ESG (17 wskazań) oraz polityki wykluczeń działań niepożądanych (13).

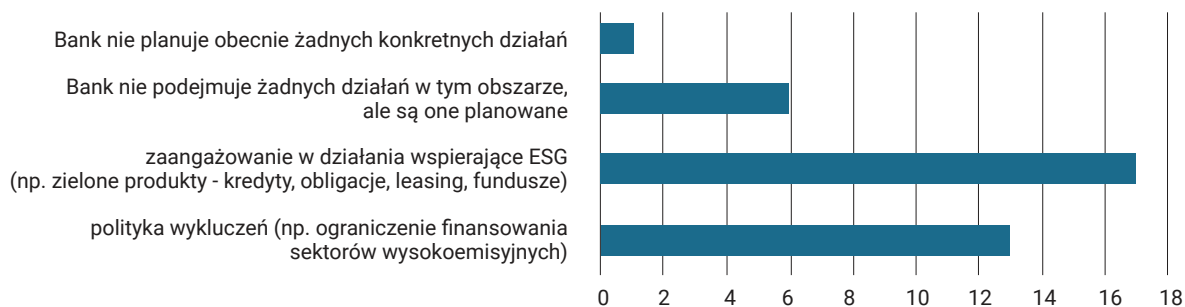
Niska świadomość ESG wśród klientów i kontrahentów (26), ciągle zmiany w regulacjach (20) oraz brak lub ograniczona dostępność danych ESG (12) to najczęściej wskazywane przez banki wyzwania związane z uwzględnianiem czynników ESG w procesach kredytowych i inwestycyjnych.

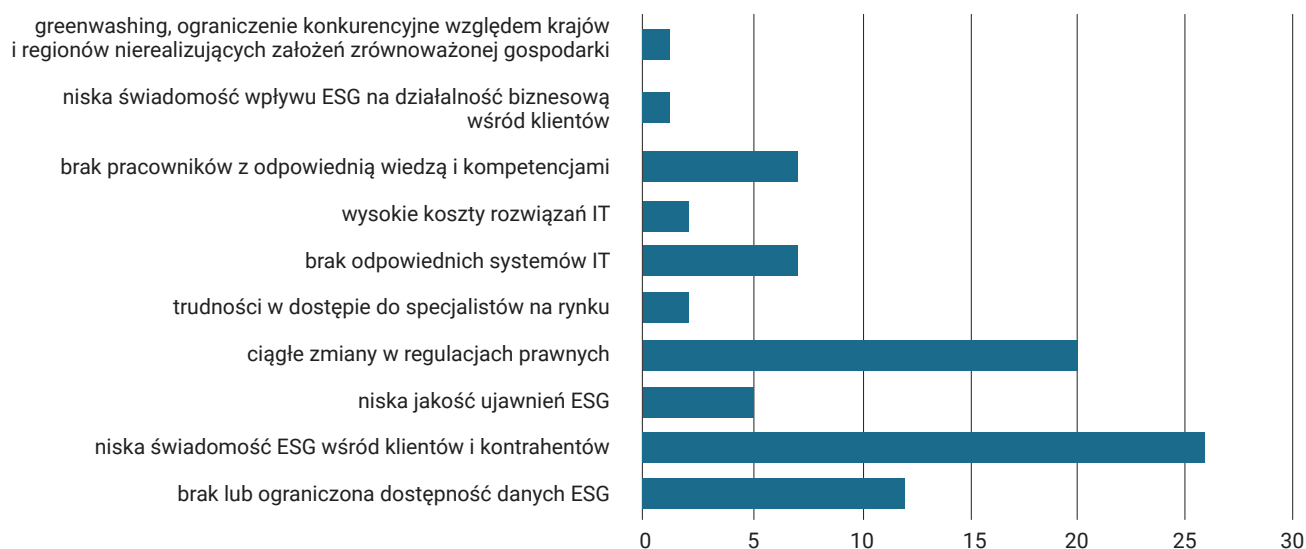
2. Proszę wskazać trzy kluczowe obszary zrównoważonego finansowania, na jakich Bank planuje koncentrować swoje działania w najbliższym roku:

3. Jakie działania w obszarze zrównoważonego finansowania stosuje Bank:

4. Proszę wskazać trzy kluczowe wyzwania jakie Bank identyfikuje w związku z uwzględnieniem czynników ESG w procesach kredytowych i inwestycyjnych?

Banki w najbliższym roku przede wszystkim planują rozwijać lub wprowadzić kredyty na inwestycje powiązane zgodnie z celami klimatycznymi

zgodnie z Taksonomią (19 wskazań) oraz kredyty z dopłatami z krajowych lub unijnych funduszy (15 wskazań).

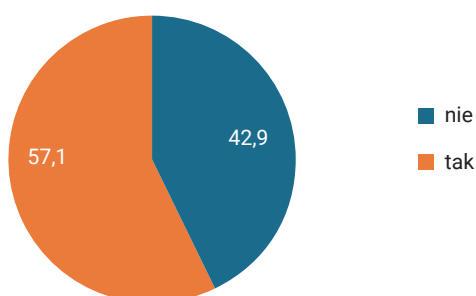
5. Jakie produkty w zakresie zrównoważonego finansowania Bank planuje w najbliższym roku rozwijać lub wprowadzić?

Nieco ponad połowa banków objętych badaniem planuje wprowadzenie zmian w sposobie zarządzania ryzykiem ESG w stosunku do 2023 roku. 42,9% banków nie planuje takich działań (12 banków). Najczęściej

zmiany w procesie zarządzania ryzykiem są następstwem dostosowania polityk i procedur do standardów międzynarodowych (m.in. regulacje EBA) oraz przyjmowanych strategii w obszarze ESG.

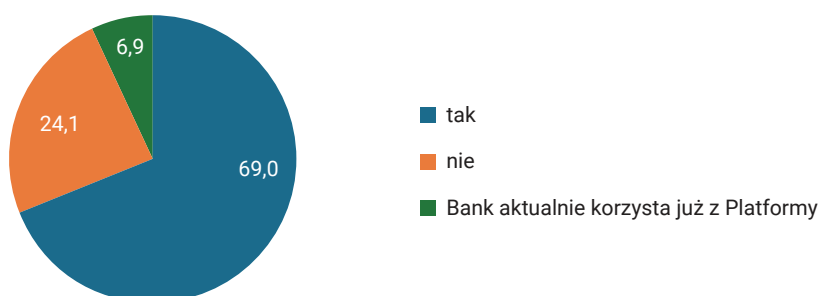
6. Czy Bank planuje wprowadzenie zmian w sposobie zarządzania ryzykiem ESG w stosunku do 2023 roku? (w %)

69% respondentów planuje korzystać z Platformy ESG BIK, stanowiącej jedno z najbardziej rozwiniętych obecnie rozwiązań w obszarze agregacji danych

dotyczących czynników ESG podlegających analizie w procesie kredytowym w bankach.

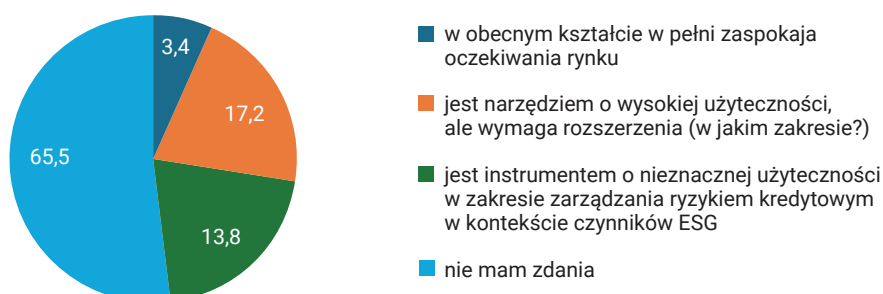
7. Czy Bank planuje korzystać z Platformy ESG BIK? (w %)

Większość banków (65,5%) ma trudność z oceną tego narzędzia. Tylko 1 bank uznał, że w pełni zaspokaja ono oczekiwania rynku. Wśród obszarów zwiększających użyteczność Platformy banki wskazują m.in.

na rozszerzenie agregowanych w jej ramach danych o minimalne gwarancje społeczne, większy zakres celów taksonomicznych oraz identyfikację celów częściowo taksonomicznych.

8. Jak Bank ocenia to rozwiązanie na obecnym etapie wdrożenia? (w %)

Wyniki drugiej części badania wskazują, że sektor bankowy w Polsce znajduje się na etapie intensywnych działań związanych z wdrażaniem strategicznego podejścia do ESG, jednak wyzwania i bariery wciąż ograniczają tempo tych zmian. Ponad połowa banków posiada strategię ESG (zintegrowaną z ogólną strategią działania lub odrębną), co dowodzi świadomości znaczenia strategicznego podejścia do kwestii zrównoważonego rozwoju i konieczności stosownej modyfikacji modeli biznesowych. Jednocześnie banki nie wiążą wynagrodzeń osób zarządzających z wynikami ESG, co może świadczyć o braku integracji ESG w systemach motywacyjnych i nie sprzyja zaangażowaniu w działania w obszarze ESG wśród kierownictwa wyższego szczebla.

wdrażaniu wewnętrznych regulacji, co wskazuje na dążenie do dostosowania się do rosnących wymagań prawnych i oczekiwań rynkowych. Jednocześnie kluczowe wyzwania, takie jak niska świadomość ESG wśród klientów, ciągłe zmiany regulacyjne oraz ograniczona dostępność danych ESG, wciąż stanowią istotne przeszkody rozwoju zrównoważonej działalności w obszarach kredytowych i inwestycyjnych.

Planowane wprowadzenie kredytów zgodnych z celami klimatycznymi oraz kredytów z dopłatami z funduszy krajowych i unijnych wskazuje na kierunek działań wspierających zrównoważoną transformację. Jednocześnie użyteczność korzystania przez banki z narzędzi takich jak Platforma ESG BIK, mimo dużego zainteresowania, jest obecnie trudna do oceny przez banki, co może sugerować konieczność dalszego rozwoju i dostosowania tego narzędzia do potrzeb rynku.

Planowane przez banki działania najczęściej koncentrują się na rozwoju oferty produktowej oraz

4.4. Raportowanie ESG

Ostatnie pytania zawarte w ankiecie dotyczyły raportowania ESG w bankach.

17 banków (58,6%) podejmuje działania na rzecz CZR, ale nie mierzy postępów w ich realizacji. Tylko

5 banków (17,2%) mierzy postęp w realizacji tych działań. 2 banki stwierdziły, że w ogóle nie angażują się w realizację CZR, a 17,2% respondentów udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

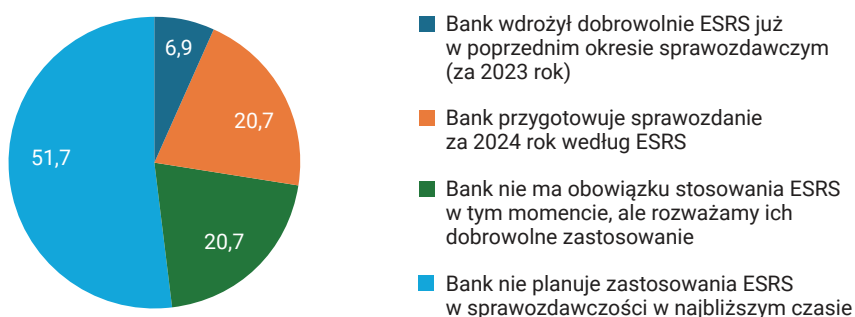
1. Czy Bank mierzy postępy w działaniach na rzecz realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ? (w %)

15 banków (51,7%) nie planuje stosowania ESRS w najbliższym czasie. Taka sytuacja dotyczy wyłącznie banków spółdzielczych. 6 banków biorących udział w badaniu (20,7%) rozważa ich zastosowanie,

choć formalnie nie ma takiego obowiązku. 6 banków (20,7%) przygotowuje sprawozdanie za 2024 rok według ESRS po raz pierwszy. 2 banki wdrożyły dobrowolnie ESRS w sprawozdawczości za poprzedni rok (2023).

2. Czy Bank przygotowuje sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju wg ESRS? (w %)

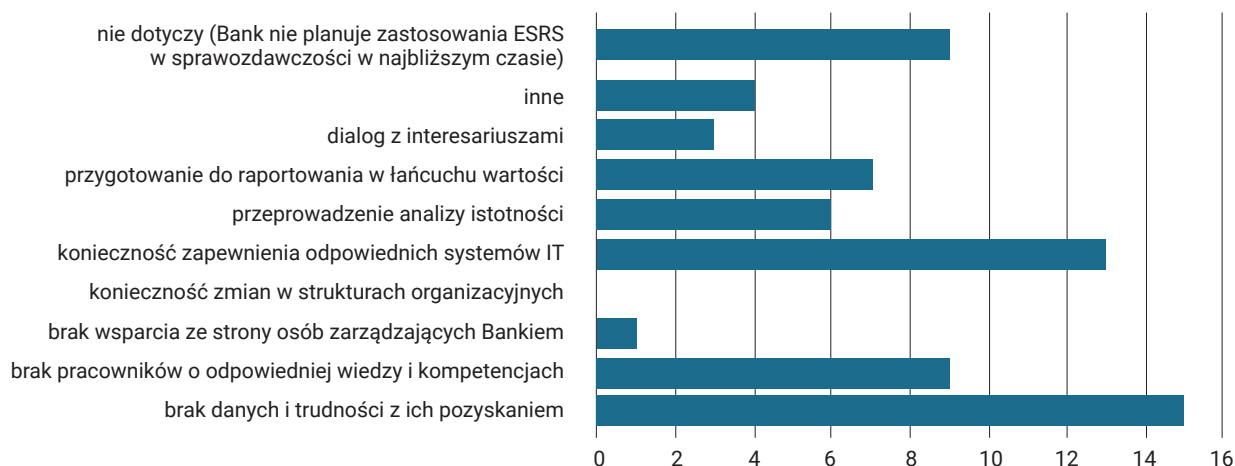

Największym wyzwaniem w związku z przygotowaniem do raportowania wg ESRS jest brak danych i trudności z ich pozyskaniem (15 wskazań) oraz konieczność zapewnienia odpowiednich systemów IT (13 wskazań). W dalszej kolejności banki

wymieniały brak pracowników o odpowiedniej wiedzy i kompetencjach (9). Banki nie przypisują istotnej roli m.in. kwestiom konieczności zmian w strukturach organizacyjnych.

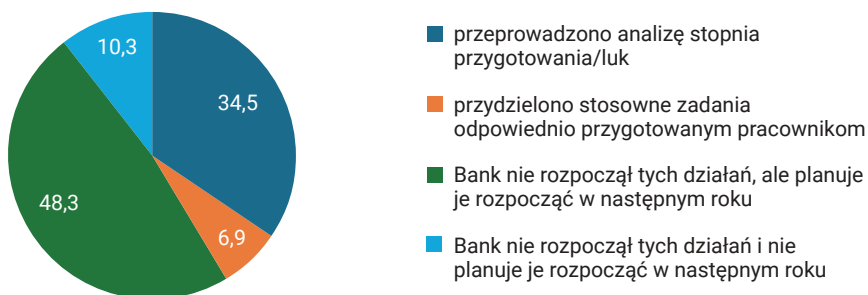
3. Proszę wskazać trzy kluczowe wyzwania jakie Bank identyfikuje w związku z przygotowaniem do raportowania wg ESRS?

Oceniając swoje przygotowanie do raportowania kwestii ESG najwięcej banków (14; 48,3%) wskazało, że nie rozpoczęły konkretnych działań, ale planują je rozpocząć w kolejnym roku. 10 (34,5%) przeprowadziło

analizę stopnia przygotowania (luk). 3 banki (10,3%) nie rozpoczęły działań i nie planują ich rozpocząć w kolejnym roku. W 2 bankach (6,9%) przydzielono stosowne działania pracownikom.

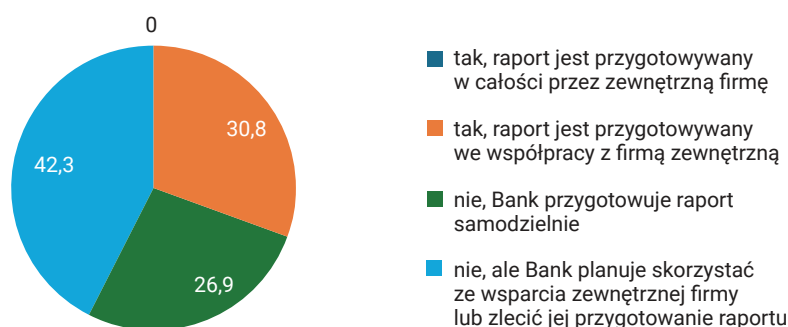
4. Jak Bank ocenia swoje przygotowanie do raportowania kwestii ESG? (w %)

Prawie 70% banków nie korzysta z pomocy zewnętrznego podmiotu w procesie raportowania, ale znaczna część z nich (42,3%) planuje to zrobić.

Obecnie, 7 banków (26,9%) przygotowuje informacje samodzielnie, a 8 (30,8%) we współpracy z zewnętrzną firmą.

5. Czy w procesie raportowania ESG Bank korzysta z pomocy zewnętrznego podmiotu? (w %)

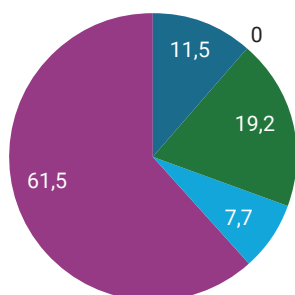

16 banków (61,5% respondentów) nie zleca atestacji sprawozdawczości ESG. Spośród pozostałych najwięcej (5; 19,2%) zleca lub zamierza zlecić atestację biegłemu, który bada sprawozdania finansowe, przy

czym nie jest to audytor z Wielkiej Czwórki. W przypadku 3 banków (11,5%) atestacja jest lub będzie wykonywana przez firmę z Wielkiej Czwórki – tę samą, która bada sprawozdanie finansowe banku.

6. Jaki podmiot atestuje lub będzie atestował sprawozdawczość ESG Banku? (w %)

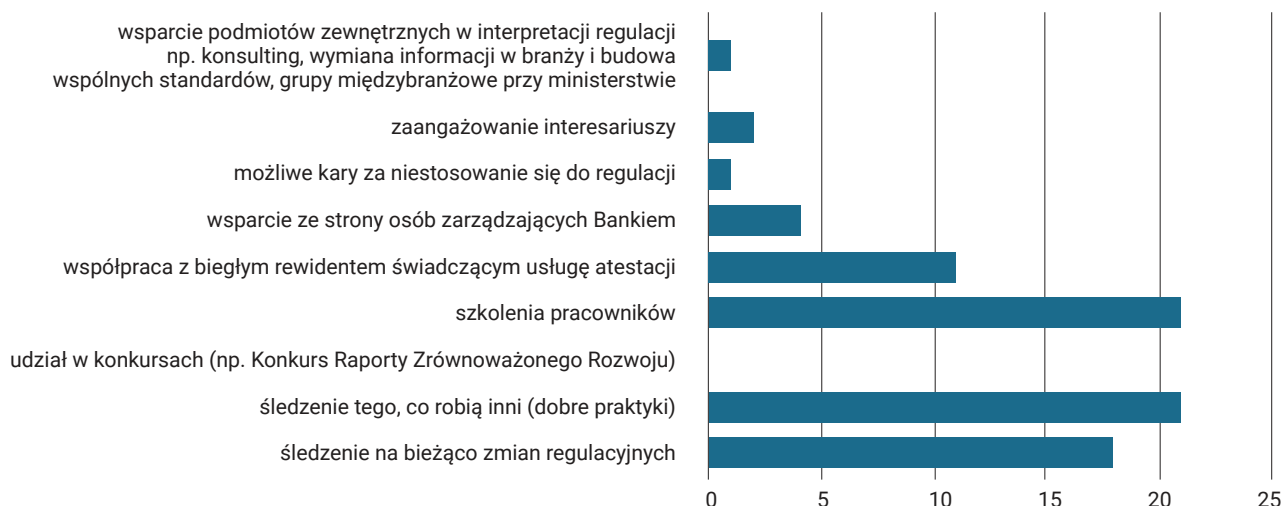

- firma z Wielkiej 4, ta sama, która bada sprawozdania finansowe
- firma z Wielkiej 4, inna niż ta, która bada sprawozdania finansowe
- biegły rewident nie z Wielkiej 4, który bada sprawozdania finansowe
- biegły rewident nie z Wielkiej 4, inny niż ten, który bada sprawozdania finansowe
- bank nie zleca atestacji sprawozdawczości ESG

Lepszemu raportowaniu w obszarze ESG zdaniem banków przede wszystkim sprzyjają szkolenia pracowników oraz śledzenie tego, co robią inni (po 21 wskazań) oraz bycie na bieżąco ze

zmianami regulacyjnymi (18). Możliwe kary jako czynnik motywujący zostały wskazane tylko przez 1 bank, a zaangażowanie interesariuszy tylko przez 2 banki.

7. Co zdaniem Banku sprzyja lepszemu raportowaniu w obszarze ESG (proszę wybrać trzy najważniejsze):

Podsumowując uzyskane odpowiedzi można stwierdzić, że choć znaczna część banków deklaruje działania na rzecz CZR, to postępy w ich realizacji są stosunkowo rzadko mierzone, co może świadczyć o niedostatecznym zaawansowaniu w implementacji tych inicjatyw. Choć znaczny odsetek respondentów nie planuje dobrowolnego stosowania ESRS w swojej

sprawozdawczości, niektóre banki podjęły się ich wdrożenia mimo braku formalnego obowiązku. Największym wyzwaniem w przygotowaniach do raportowania ESG według ESRS są trudności z pozyskiwaniem danych oraz brak odpowiednich systemów IT. Problematiczne okazują się również braki kadrowe w obszarze wiedzy i kompetencji związanych z ESG.

Pomimo tego i braku regulacyjnej presji, część banków rozważa rozpoczęcie działań przygotowawczych do raportowania ESRS w kolejnym roku, co należy ocenić pozytywnie.

Raportowanie ESG jest w większości przypadków realizowane samodzielnie, choć wiele banków deklaruje chęć skorzystania z pomocy zewnętrznych podmiotów w przyszłości. Dobrowolna atestacja sprawozdawczości ESG jest rzadko stosowana. Banki skłaniają się ku powierzeniu jej biegłemu rewidenci, który bada sprawozdania finansowe, co jest korzystnym rozwiązaniem. Banki wskazują, że kluczowym czynnikiem wspierającym lepsze raportowanie ESG są szkolenia pracowników, monitorowanie działań innych instytucji oraz bieżące dostosowanie się do zmian regulacyjnych. Natomiast takie czynniki motywujące, jak potencjalne kary czy zaangażowanie interesariuszy, uzyskują marginalne znaczenie, co może wskazywać na niską presję zewnętrzną w tym obszarze. Biorąc pod uwagę istotne znaczenie dialogu z interesariuszami w działaniach i raportowaniu ESG, w tym w ocenie podwójnej

istotności, ważne wydaje się być podjęcie działań ukierunkowanych na zwiększenie świadomości banków w tym obszarze.

4.5. Wybrane uwarunkowania skali zrównoważonego finansowania gospodarki przez banki – analiza statystyczna

Na podstawie badania ankietowego podjęto próbę analizy czynników wpływających na skalę zrównoważonego finansowania gospodarki przez banki ocenianą przez pryzmat bieżącej pozycji rynkowej banków w zakresie zrównoważonego finansowania (ocena własna banku w zakresie pozycji na tle rynku), potrzeby i gotowości zwiększenia zaangażowania w tym obszarze (postrzeganie zaangażowania w kontekście zakresu prowadzonej działalności) oraz skali nowego zrównoważonego finansowania w portfelu należności (mierzonej udziałem zaangażowań spełniających założenia finansowania zrównoważonego). Wyniki zaprezentowano w tabelach 10–12.

Tabela 10. Wybrane obszary polityki banku a bieżąca pozycja rynkowa w zakresie zrównoważonego finansowania – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności współzależności

Obszar polityki banku	Wartość p-value testu chi kwadrat	Ocena istotności współzależności
Stosowanie obniżonej marży dla kredytów zrównoważonych	0,521	Nieistotna
Średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania w relacji do tradycyjnego kredytu	0,417	Nieistotna
Gotowość do korzystania z platformy BIK ESG	0,083	Istotna*
Realizacja/pomiar działań na rzecz realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ	0,391	Nieistotna
Wdrożenie raportowania zrównoważonego rozwoju wg ESRS	0,032	Istotna**
Wdrożenie strategii ESG	0,877	Nieistotna
Częstotliwość działań własnych w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do dotychczasowych klientów:		
– wysyłanie newsletterów	0,317	Nieistotna
– realizacja szkoleń	0,690	Nieistotna
– wsparcie w zakresie pozyskania ratingu	0,079	Istotna*

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników badania ankietowego.

* - istotność na poziomie 10%; ** - istotność na poziomie 5%.

Tabela 11. Wybrane obszary polityki banku a potrzeba i gotowość zwiększenia zaangażowania w obszarze zrównoważonego rozwoju (postrzeganie zaangażowania w kontekście zakresu prowadzonej działalności) – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności współzależności

Obszar polityki banku	Wartość p-value testu chi kwadrat	Ocena istotności współzależności
Stosowanie obniżonej marży dla kredytów zrównoważonych	0,808	Nieistotna
Średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania w relacji do tradycyjnego kredytu	0,487	Nieistotna
Gotowość do korzystania z platformy BIK ESG	0,984	Nieistotna
Realizacja/pomiar działań na rzecz realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ	0,443	Nieistotna
Wdrożenie raportowania zrównoważonego rozwoju wg ESRS	0,777	Nieistotna
Wdrożenie strategii ESG	0,362	Nieistotna
Częstotliwość działań własnych w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do dotychczasowych klientów:		
– wysyłanie newsletterów	0,508	Nieistotna
– realizacja szkoleń	0,866	Nieistotna
– wsparcie w zakresie pozyskania ratingu	0,248	Nieistotna

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Tabela 12. Wybrane obszary polityki banku a skala nowego zrównoważonego finansowania w portfelu należności (mierzone udziałem zaangażowań spełniających założenia finansowania zrównoważonego) – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności

Obszar polityki banku	Wartość p-value testu chi kwadrat	Ocena istotności współzależności
Stosowanie obniżonej marży dla kredytów zrównoważonych	0,771	Nieistotna
Średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania w relacji do tradycyjnego kredytu	0,118	Nieistotna
Gotowość do korzystania z platformy BIK ESG	0,411	Nieistotna
Realizacja/pomiar działań na rzecz realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ	0,034	Istotna**
Wdrożenie raportowania zrównoważonego rozwoju wg ESRS	0,865	Nieistotna
Wdrożenie strategii ESG	0,022	Istotna**
Częstotliwość działań własnych w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do dotychczasowych klientów:		
– wysyłanie newsletterów	0,055	Istotna*
– realizacja szkoleń	0,091	Istotna*
– wsparcie w zakresie pozyskania ratingu	0,382	Nieistotna

Źródło: Obliczenia własne na podstawie wyników badania ankietowego.

* – istotność na poziomie 10%; ** – istotność na poziomie 5%.

Analiza istotności pozwala na potwierdzenie wpływu bieżącego korzystania oraz gotowości do korzystania w przyszłości z platformy BIK ESG jako narzędzia wspierającego zrównoważone finansowanie. Pogłębiona analiza kierunku zależności wskazuje, że wszystkie banki postrzegające się obecnie jako liderzy zrównoważonego finansowania w Polsce już korzystają lub planują korzystać z platformy BIK ESG. Banki postrzegające siebie jako podmioty o niższym niż przeciętnym zaangażowaniu w zrównoważone finansowanie częściej niż pozostałe nie planują korzystać z platformy. W konsekwencji można wskazać, że otwartość banku na narzędzia wspierające proces zarządzania ryzykiem ESG jest czynnikiem wspierającym skalę zrównoważonego finansowania, pomimo ponoszonych kosztów udziału w Platformie.

Istotna statystycznie zależność została także potwierdzona pomiędzy poziomem zaawansowania wdrożenia sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju wg ESRS a postrzeganiem pozycji rynkowej poszczególnych banków w zakresie zrównoważonego finansowania gospodarki. Wszystkie banki uznające siebie za liderów zrównoważonego finansowania wdrożyły w 2023 roku lub wdrożą w 2024 roku raportowanie zgodne z ESRS. Większość banków postrzegających się jako podmioty o niższym niż przeciętne rynkowe zaangażowaniu w zrównoważone finansowanie nie planuje zastosowania ESRS w sprawozdawczości w najbliższym czasie. Podobnie, istotna zależność występuje pomiędzy bieżącą pozycją rynkową w zakresie zrównoważonego finansowania a oferowanym klientom wsparciem w zakresie pozyskania ratingu (tabela 10).

Silna zależność została także zidentyfikowana pomiędzy zakresem zrealizowanych działań banków w kierunku wdrożenia strategii zrównoważonego rozwoju a skalą nowego finansowania w obszarze produktów zrównoważonego rozwoju (tabela 12). W grupie banków o najwyższym udziale nowego

finansowania produktów zrównoważonych (od 10% i powyżej 15%) nie występują banki, które byłyby na etapie opracowywania strategii ESG. Większość banków z tej części próby posiada wdrożoną strategię ESG, najczęściej zintegrowaną z ogólną strategią banku. W grupie instytucji kredytowych o najniższym odsetku finansowania zrównoważonego w nowym portfelu kredytowym (poniżej 5%) obserwowana jest nadreprezentacja banków, które są aktualnie dopiero na etapie opracowywania strategii ESG.

Skala nowego finansowania w obszarze produktów zrównoważonego rozwoju wykazuje także związek z podejściem banków do realizacji CZR. W grupie banków o najwyższym poziomie udziału nowych produktów finansujących zrównoważony rozwój obserwowana jest nadreprezentacja (wobec średniej w próbie) banków, które zarówno realizują te cele, jak też mierzą podejmowane działania w odniesieniu do konkretnych CZR. W przypadku banków o najniższym udziale zrównoważonego finansowania (poniżej 5%) obserwowana jest nadreprezentacja banków, które nie angażują się w realizację CZR.

Interesujące wnioski płyną także z analizy wpływu na skalę zrównoważonego finansowania działań własnych podejmowanych przez banki w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do dotychczasowych klientów. W zakresie dystrybucji newsletterów potwierdzono istotność zależności przy p-value na poziomie 5% w przypadku wskaźnika udziału zrównoważonego finansowania w finansowaniu ogółem. Warto wskazać, że średnia ocena częstotliwości dystrybucji newsletterów poświęconych tematyce zrównoważonego rozwoju dla banków z nowym finansowaniem zrównoważonym na poziomie wyższym niż 10% wyniosła 3,25 (w skali 1-5), podczas gdy dla banków o wskaźniku poniżej 5% jedynie 1,86. W przypadku szkoleń średnia częstotliwość wynosiła odpowiednio 3,57 oraz 2,14.

Rekomendacje i sugestie dotyczące dalszego rozwoju zrównoważonego finansowania, w tym związane z tym korzyści

Na podstawie analiz i rozważań zawartych we wcześniejszych rozdziałach niniejszego raportu można sformułować następujące rekomendacje dla sektora bankowego dotyczące zrównoważonego finansowania.

Rekomendacja 1: Uwzględniając istotną rolę czynników popytowych w obszarze kształtowania poziomu zrównoważonego finansowania, należy przedsięwziąć działania w obszarze edukacji inwestorów i klientów banków ukierunkowane na pozyskanie przez nich wiedzy w zakresie znaczenia czynników ESG w funkcjonowaniu przedsiębiorstw i gospodarki. Problematyka ESG jest dla wielu interesariuszy banków nowym obszarem, a z badań ankietowych wynika, że wiedza to czynnik sprzyjający zaangażowaniu w zrównoważone finansowanie. Warto również rozważyć współpracę z organizacjami pozarządowymi i instytucjami edukacyjnymi w celu zwiększenia zakresu i efektywności tych działań.

Rekomendacja 2: Biorąc pod uwagę fakt, że ponad połowa banków ocenia swoje zaangażowanie w zrównoważone finansowanie jako optymalne (są to także banki, które oceniają swoje zaangażowanie jako relatywnie niskie), bariery w obszarze zrównoważonego finansowania mają także istotne uwarunkowania podażowe, związane ze skłonnością kadr zarządzających instytucji kredytowych do zmian w obszarze struktury portfela kredytowego. W związku z tym odpowiednie działania powinny także być prowadzone w zakresie edukacji kadr zarządzających banków, w tym w szczególności w kontekście znaczenia zaangażowania interesariuszy w procesy decyzyjne i sprawozdawcze (dialog). Istotne wydaje się być także zachęcanie, zgodnie z CSRD, do uwzględnienia czynników powiązanych z ESG w systemach wynagradzania kadr zarządzających.

Rekomendacja 3: Wiedza i kompetencje pracowników front office, oferujących produkty z zakresu ESG, są kluczowe dla rozwoju zrównoważonego finansowania z perspektywy podażowej. Należy zadbać o edukację pracowników we wszystkich bankach, na różnych stanowiskach. Wartościowym rozwiązaniem jest budowany na poziomie ZBP system certyfikacji w obszarze ESG w sektorze bankowym. Banki powinny także promować udział pracowników w międzynarodowych programach i konferencjach związanych z ESG.

Rekomendacja 4: Szerzenie dobrych praktyk w sektorze poprzez organizację wydarzeń takich jak kongresy, konferencje, webinaria podejmujące kwestie ESG powinno przyczynić się do lepszego zrozumienia istoty i celów zrównoważonego finansowania. Ponieważ jest to temat ważny z punktu widzenia nie tylko praktyki, ale także działań regulacyjnych

i badań naukowych, wskazane byłoby umożliwienie wymiany spostrzeżeń pomiędzy osobami reprezentującymi wszystkie te środowiska, jak również uwzględnienie w dyskusji przedstawicieli interesariuszy banków. Ważne jest również publikowanie raportów podsumowujących podejmowane działania, w tym organizowane wydarzenia, aby dzielić się zdobytymi wnioskami i inspiracjami z szerszą grupą zainteresowanych.

Rekomendacja 5: Obowiązkowa atestacja sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju powinna sprzyjać lepszej jakości ujawnianych danych. Obejmie ona jednak tylko duże banki, raportujące obecnie pod NFRD. Banki, które nie są zobowiązane prawnie do jej przeprowadzania, mogą rozważyć poddanie się jej dobrowolnie i zachęcenie do tego swoich klientów korporacyjnych. Warto również rozważyć wsparcie merytoryczne i szkoleniowe dla tych podmiotów, które decydują się na dobrowolną atestację, jak również na dobrowolne zastosowanie ESRS.

Rekomendacja 6: Z uwagi na istotne znaczenie finansowania projektów powiązanych z OZE, wskazana jest większa przejrzystość i porównywalność informacji ujawnianych na ten temat przez banki. Z uwagi na brak szczegółowych rozwiązań legislacyjnych w tym obszarze, wskazane jest wypracowanie standardu na poziomie rekomendacji sektorowych. Analiza struktury finansowania projektów OZE dokonana przede wszystkim w oparciu o badanie kwestionariuszowe wskazuje ponadto na silną przewagę w większości banków finansowania projektów w zakresie fotowoltaiki, co w długim okresie może prowadzić do materializacji ryzyka koncentracji zaangażowań (w szczególności w kontekście podnoszonych wątpliwości w zakresie okresu ekonomicznej i fizycznej użyteczności instalacji fotowoltaicznych). Pożądana jest w tym kontekście współpraca z partnerami biznesowymi w zakresie rozwoju inwestycji w innych kategoriach aktywów (np. biogazownie). Warto także promować innowacyjne modele finansowania, które mogą zwiększyć atrakcyjność inwestycji w mniej popularne obszary.

Rekomendacja 7: Pożądane jest wprowadzenie ujednoliconego sposobu prezentacji w ujęciu wartościowym ogólnego zaangażowania banku w zrównoważone finansowanie (z podziałem na finansowanie spełniające założenia Taksonomii oraz inne rodzaje zrównoważonego finansowania). Standaryzacja taka może również ułatwić porównywanie wyników banków na poziomie krajowym i międzynarodowym. Z uwagi na stosunkowo powszechne zaangażowanie banków w finansowanie inwestycji w OZE (w szczególności fotowoltaikę),

pożądane byłoby wypracowanie dobrych praktyk w sektorze w zakresie prezentowania informacji o skali tego zaangażowania, tak aby były to wartości porównywalne w czasie i przestrzeni (pomiędzy bankami) (patrz wyżej).

Rekomendacja 8: Wskazane jest prezentowanie przez banki konkretnych CZR i działań podjętych dla ich osiągnięcia. Z uwagi na szczególną rolę i odpowiedzialność banków w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz wspólne ich cechy (ta sama branża) ujawnienia powinny być porównywalne, warto także zadbać o zachowanie spójności informacji dotyczących działań na rzecz osiągnięcia CZR na stronach internetowych i w sprawozdawczości poszczególnych banków. Pomocnym narzędziem w tym zakresie może być *Barometr Wpływu* proponowany w ramach Kampanii 17 Celów.

Rekomendacja 9: Wskazana jest standaryzacja sposobu publikacji informacji na temat zarządzania ryzykiem ESG z uwzględnieniem: wskazania istotnego znaczenia tej kategorii ryzyka w działalności banku, usytuowania w strukturze organizacyjnej jednostek banku odpowiedzialnych za ten proces, identyfikacji kanałów transmisji ryzyka do innych obszarów ryzyka bankowego, odniesienia do prowadzenia w banku testów warunków skrajnych dla tego rodzaju ryzyka. Z uwagi na istotne znaczenie tych kwestii oraz dokonywania związanych z nimi ujawnień w ramach sprawozdawczości ESG pożądane byłoby opracowanie wytycznych, które ułatwią bankom raportowanie danych o zarządzaniu ryzykiem ESG w sposób przejrzysty i zgodny z wymaganiami regulacyjnymi. W szczególności dotyczy to banków, które nie będą stosowały ESRS.

Rekomendacja 10: Wskazane jest ujednolicenie miejsca publikacji informacji o procesie zarządzania ryzykiem ESG oraz unikanie powtarzania tych samych informacji w raportach ESG, sprawozdaniach zarządów z działalności oraz ujawnieniach w zakresie adekwatności kapitałowej. Taka praktyka przyczyni się do ograniczenia objętości raportów, zwiększenia ich przejrzystości i czytelności, z korzyścią dla interesariuszy. W szczególności dotyczy to banków, które nie będą stosowały ESRS.

Rekomendacja 11: Pożądane jest wyznaczanie przez banki wartości kapitału wewnętrznego dla pokrycia ryzyka ESG w przypadku, gdy zostanie ono uznane przez bank za ryzyko istotne. Działanie to powinno być wspierane przez odpowiednie narzędzia analityczne oraz szkolenia dla personelu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem.

Rekomendacja 12: Wskazane jest, aby banki zrzeszające banki spółdzielcze wprowadziły zmiany

w swoich strukturach organizacyjnych, umożliwiające lepsze zaadresowanie kwestii ESG na najwyższych szczeblach. Zmiany te mogą obejmować powołanie dedykowanych osób, zespołów lub komitetów do spraw ESG, które będą odpowiedzialne za koordynację działań zrównoważonego rozwoju.

Rekomendacja 13: Biorąc pod uwagę pozycję, jaką zajmują banki działające w Polsce na tle instytucji kredytowych w innych krajach Unii Europejskiej, należy dążyć do stopniowego zwiększania wskaźnika GAR w sektorze. Działania te powinny jednak mieć wzgląd na specyfikę sytuacji w polskim sektorze bankowym, związaną z bardzo niskim poziomem kredytowania ogółem przedsiębiorstw sektora niefinansowego i bardzo znaczącą luką inwestycyjną. W ścieżce dojścia do wyższego poziomu GAR należy uwzględnić ponadto specyfikę polskiej gospodarki (w szczególności w zakresie struktury źródeł wytwarzania energii). Wolniejszy niż w innych krajach UE proces zwiększania wartości GAR powinien być rekompensowany większą skalą finansowania działań przejściowych, wspierających procesy transformacyjne, niespełniających bezpośrednio kryteriów taksonomicznych. W ramach dobrych praktyk wartościowe byłoby także rozważenie publikacji wskaźnika zrównoważonego finansowania ogółem, wystandaryzowanego w skali całego sektora bankowego.

Rekomendacja 14: Uwzględniając fakt, że często wskazywaną przyczyną niskiej wartości GAR są wątpliwości w zakresie spełniania kryteriów taksonomicznych, wskazane jest wykorzystanie dialogu międzybankowego do budowy wspólnych standardów w zakresie ujmowania poszczególnych ekspozycji. Wartościowym w tym kontekście jest np. wykorzystanie roli Komitetu Zrównoważonego Finansowania ZBP. Działania te mogą także obejmować organizację warsztatów z udziałem ekspertów z zakresu taksonomii, w tym biegłych rewidentów, których obowiązkiem będzie weryfikacja tych ujawnień.

Rekomendacja 15: Do rozwoju skali zrównoważonego finansowania wśród banków przyczynić się może możliwość współfinansowania inwestycji zrównoważonych środowiskowo ze środków Unii Europejskiej, w tym we współpracy z BGK czy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Banki powinny prowadzić edukację wśród klientów oraz wspierać ich doradztwem w tym procesie. Warto także rozważyć stworzenie dedykowanych punktów konsultacyjnych w bankach, które będą specjalizować się w doradztwie dla projektów związanych z OZE. W koordynacji działań sektorowych warto wykorzystać doświadczenia i rekomendacje wypracowywane na forum Zespołu ZBP ds. Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych.

Rekomendacja 16: Czynnikiem ograniczającym zaangażowanie w rozwój produktów zrównoważonego finansowania jest także zagrożenie wynikające z możliwości materializacji ryzyka greenwashingu, w szczególności w warunkach silnej presji reputacyjnej względem banków. W tym kontekście niezwykle ważne jest wypracowywanie wspólnych standardów środowiskowych w zakresie przeciwdziałaniu zjawisku greenwashingu. W szczególności wartościowe jest kontynuowanie działań w zakresie analiz na poziomie sektorowym (m.in. kolejne edycje *raportu Wprowadzenie do zagadnienia greenwashingu w sektorze bankowym* przygotowywanego przez ZBP).

Rekomendacja 17: Biorąc pod uwagę wskazywaną przez banki istotnie ograniczoną satysfakcję z wypracowanej platformy BIK ESG, warto rozważyć przyspieszenie jej rozwoju i stosowanie zachęt (także na poziomie finansowym), tak aby zwiększyć zainteresowanie tym narzędziem także w grupie banków spółdzielczych. Warunkiem efektywności takiego instrumentu jest jak najszerszy zakres współpracy różnych grup interesariuszy. Platforma powinna być również regularnie aktualizowana i dostosowywana do zmieniających się potrzeb rynku.

Podsumowując rozważania zawarte w niniejszym raporcie, należy podkreślić, że coraz częstsze podejmowanie decyzji finansowych uwzględniających aspekty ESG może przynieść liczne korzyści zarówno podmiotom je podejmującym, bankom zaangażowanym w te procesy, jak i gospodarce.

Oczekuje się, że klienci banków, podejmując decyzje dotyczące wyboru źródła finansowania, będą coraz częściej brać pod uwagę ich środowiskowe i społeczne konsekwencje. Wyposażeni w odpowiednią wiedzę na temat zrównoważonego rozwoju oraz kierowani finansową motywacją, mogą realnie wpływać na alokację środków oferowanych przez banki, ukierunkowując je na działania i inicjatywy wspierające cele

społeczne i środowiskowe, zgodne z CZR oraz polityką UE. Podobnie inwestorzy, świadomi znaczenia zrównoważonego rozwoju i transparentności w zakresie działań ESG, odgrywają kluczową rolę w promowaniu projektów i przedsięwzięć przyczyniających się do realizacji tych celów.

Instytucje finansowe, w tym banki, podejmując odpowiedzialne decyzje finansowe, nie tylko zmniejszają ryzyko związane z prowadzoną działalnością, ale także stają się bardziej atrakcyjne dla inwestorów. Oferowanie produktów wspierających zrównoważony rozwój, takich jak zielone obligacje, kredyty oparte na kryteriach ESG czy finansowanie inwestycji w obszarze OZE, stwarza szanse przyciągnięcia nowych inwestorów i klientów oraz wzmocnienia wizerunku banków jako liderów zrównoważonej transformacji.

Z perspektywy gospodarki odpowiedzialne decyzje finansowe odgrywają kluczową rolę w dążeniu do zrównoważonego rozwoju. Promowanie inwestycji w projekty o pozytywnym wpływie na środowisko i społeczeństwo oraz wycofywanie się z finansowania działań szkodliwych przeciwdziała negatywnym skutkom zmian klimatu i degradacji środowiska, przynosząc wymierne korzyści społeczne. Poprawa zarządzania ryzykiem ESG w sektorze finansowym prowadzi również do większej stabilności gospodarczej, co jest szczególnie istotne w kontekście globalnych wyzwań, takich jak kryzysy klimatyczne, społeczne czy ekonomiczne.

Z pewnością podejmowanie odpowiedzialnych środowiskowo i społecznie decyzji finansowych wspiera realizację CZR zarówno na poziomie sektora bankowego, jak i całej gospodarki. Działania powinny przyczynić się do zwiększenia stabilności finansowej, wesprzeć innowacyjność oraz wzmocnić zaufanie interesariuszy, tworząc solidne fundamenty dla długoterminowego zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Spis źródeł

Artykuły naukowe, regulacje i inne opracowania

Brzozowska, K. (2017). Idea zrównoważonego rozwoju na rynku obligacji. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 478, s. 70-80.

Lipowicz, M. (2023). Rola i miejsce zielonych obligacji w finansowaniu zrównoważonego rozwoju. *Ryzyko i Zrównoważony Rozwój. Studia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 397, s. 1-21.

Cho, C.H., Costa, E. (2024). Sustainability accounting education: challenges and outlook, *International Journal of Sustainability in Higher Education* 25, 7, s. 1412-1425.

Czechowska, D., Lipiński, Cz., Stawska, J., Stępińska, J., Zatoń, W. (2024), *Perspektywy zdolności polskiego systemu bankowego do finansowania potrzeb gospodarki w warunkach ograniczonych zasobów kapitałowych*, PAB WIB 10/2024, Warszawa 2024.

Dyczkowska, J. (2023). Is ESG Strategy in ESG-Risk-Sensitive Companies a Myth or a Reality? Evidence from Poland, w: *Sustainable Performance in Business Organisations and Institutions: Measurement, Reporting and Management*, red. J. Dyczkowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2022:322:FULL&from=ES>

European Commission (2024). Overview of sustainable finance, https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/overview-sustainable-finance_en

EY (2024). Ujawnienia ESG w polskim sektorze bankowym w 2024 roku, https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/pl_pl/topics/banking-and-capital-markets/ey-ekf-raport.pdf

UNIC Warsaw (2024). *Cele zrównoważonego rozwoju*, <https://www.un.org.pl/>

TCFD (2024). <https://www.fsb-tcfd.org/>

Kmita, J. (2024). Odpowiedź banków na zieloną transformację Unii Europejskiej. *Teoria i Praktyka Dydaktyki Akademickiej*, 3(1), s. 32-45.

Komisja Europejska (2019). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF

Komisja Europejska (2021). Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Strategia dotycząca finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0390>

Kotecki L. (red.) (2024). *Zielone finanse w Polsce 2024*, UN Global Compact Network Poland, Centrum Myśli Strategicznych, Warszawa, czerwiec 2024.

KPMG International (2021). ESG risks in banks. Effective strategies to use opportunities and mitigate risks, Londyn, <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/kw/pdf/insights/2021/05/ESG-risks-in-banks-kw.pdf>, s. 7.

Krasodomska J., Zieniuk P. Kostrzewska J. (2023). Reporting on Sustainable Development Goals in the European Union: what drives companies' decisions?, *Competitiveness Review*, 33(1), s. 120-146.

Krasodomska, J. Zarzycka, E. (2024). Podsumowanie wyników badania ankietowanego dotyczącego świadczania usługi atestacji sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju (SZR), PIBR, <https://www.pibr.org.pl/>

Krasodomska, J., Zarzycka, E. (2020). Niefinansowe kluczowe wskaźniki efektywności: regulacje i wytyczne a praktyka przedsiębiorstw. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 108 (164), s. 115-132.

- Krasodomska, J., Zarzycka, E. (2021), Key performance indicators disclosure in the context of the EU directive: when does stakeholder pressure matter?, *Meditari Accountancy Research*, 7 (29), s. 1-30.
- Krasodomska, J., Zarzycka, E., Dobija, D. (2021). Determinanty dialogu z interesariuszami w dużych jednostkach zainteresowania publicznego działających w Polsce. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 45(3), s. 171-188.
- Krasodomska, J., Zarzycka, E., Dobija, D. (2022). Czynniki determinujące raportowanie przez przedsiębiorstwa informacji o działaniach na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 46(3), s. 99-118.
- Kulińska-Sadłocha E. (2022). W jaki sposób banki mogą wspierać transformację gospodarki w kierunku modelu zrównoważonego? w: *W poszukiwaniu zielonego ładu*, red. M. Burchard-Dziubińska, WUŁ, Łódź.
- Leleux, M. (2024). Taxonomy Disclosures: A slow start, but a start nonetheless, <https://think.ing.com/articles/hold-taxonomy-disclosures-a-low-start-but-a-start-nonetheless/>
- Liao, L., Luo, L., and Tang, Q. (2015). Gender Diversity, Board Independence, Environmental Committee and Greenhouse Gas Disclosure. *British Accounting Review*, 47(4), s. 409-424.
- Marcinkowska, M. (2022). Próby włączenia ryzyka ESG do unijnych regulacji ostrożnościowych dla banków, *Bezpieczny Bank*, 88(3), 2022, s. 35–65.
- Matuszak, Ł., Różańska, E., Macuda, M. (2019), The impact of corporate governance characteristics on banks' corporate social responsibility disclosure: Evidence from Poland, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 9(1), s. 75-102.
- Meyer M. (2024). Navigating the Green Asset Ratio (GAR): A deep dive into banking's new misleading sustainability metric, <https://www.linkedin.com/pulse/navigating-green-asset-ratio-gar-deep-dive-bankings-new-marco-meyer-l3nee/>
- PWC (2024). Zielone finanse po polsku. Banki pozostają na drodze zielonej transformacji, pomimo dodatkowych wyzwań, Trzecia edycja, <https://www.pwc.pl/pl/publikacje/zielone-finance-po-polsku.html>
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2178 z dnia 6 lipca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 przez sprecyzowanie treści i prezentacji informacji dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej, które mają być ujawniane przez przedsiębiorstwa podlegające art. 19a lub 29a dyrektywy 2013/34/UE, oraz określenie metody spełnienia tego obowiązku ujawniania informacji, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32021R2178>
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ%3AL_202302772
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (Tekst mający znaczenie dla EOG) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32019R2088>
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32020R0852>
- Sawicki, B. D. (2022). Ujawnienia informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem i unijna taksonomia, Raport Specjalny | Horyzonty Bankowości 2022 – Kancelaria Sołtysiński, Kawecki & Szlęzak, Miesięcznik BANK 2022/03, <https://bank.pl/raport-specjalny-horyzonty-bankowosci-2022-kancelaria-soltysinski-kawecki-szlezak/>
- UKNF (2022). Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (Metodyka BION), Warszawa
- UKNF (2024). Metodyka badania i oceny nadzorczej banków komercyjnych, zrzeszających oraz spółdzielczych (Metodyka BION), Warszawa
- Velte P. (2024). Archival research on sustainability-related executive compensation. A literature review of the status quo and future improvements. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31(4), s. 3119–3147.
- Venter E.R., Krasodomska J. (2024). Research on extended external reporting assurance: An update on recent developments. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 35(2) s. 390-428.
- Wicha, A. (2024). Zrównoważone finansowanie z perspektywy państw Grupy Wyszehradzkiej

i regionalnych rynków kapitałowych. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia Sectio M, s. 193-206.

Wierzchowska, M. (2023). Banki w Polsce mogą odegrać kluczową rolę w walce ze zmianami klimatu, EY, https://www.ey.com/pl_pl/newsroom/2023/09/taksonomia-banki-2023

Zarzycka E., Krasodomska J. (2022). Non-financial key performance indicators: what determines the differences in the quality and quantity of the disclosures?, Journal of Applied Accounting Research, 1 (23), s. 139-162.

Zgromadzenie Ogólne ONZ (2015). Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 https://www.unic.un.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf

Publikacje i strony internetowe banków przywołane w raporcie

Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). *Raport Zintegrowany 2023* https://raportzintegrowany.bgk.pl/2023/assets/pdf/raport_2023_pl.pdf

Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Gospodarstwa Krajowego w 2023 roku* https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Sprawozdanie_finansowe/2024-sprawozdanie_zarzadu/SSD_BGK_2023-12-31_PL.xhtml,

Bank Gospodarstwa Krajowego (2024). *Ujawnienia ryzyka ESG Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31 grudnia 2023 roku. (Filar III, ESG)*. https://www.bgk.pl/files/public/Pliki/Sprawozdanie_finansowe/2024-zarzadzanie_ryzykiem/Sprawozdanie_Ujawnienia_ryzyka_ESG_III_Filar_31_12_2023-sig-sig-sig-sig.pdf

Bank Millennium (2024). *Raport ESG Banku Millennium i Grupy Banku Millennium za 2023 rok*. https://www.bankmillennium.pl/documents/d/guest/3_esg-raport-pol?mv=1mv

Bank Pekao (2024). *Raport ESG 2023*. <https://raport-pekao.pl/wp-content/uploads/2024/06/Pekao224PL1.pdf>

Bank Pocztowy (2024). *Raport roczny Banku Pocztowego S.A. za 2023 r.*, <https://ir.pocztowy.pl/pr/829322/raport-roczny-banku-pocztowego-s-a-za-2023-r>

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (2024). *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Polskiej*

Spółdzielczości S.A. za 2023 rok. https://www.bankbps.pl/images/Dokumenty/raporty/sprawozdania_finansowe/2023/2._Sprawozdanie_Zarz%C4%85du_z_dzia%C5%82alno%C5%9Bci_za_2023.pdf

BNP Paribas (2023). Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. wg stanu na 31 grudnia 2022 roku, https://www.bnpparibas.pl/_files/asset/item/1540910

BNP Paribas (2024). Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. wg stanu na 31 grudnia 2023 roku https://www.bnpparibas.pl/_files/asset/item/1544210

BNP Paribas Bank Polska (2024), Raport zintegrowany 2023, <https://raportroczny.bnpparibas.pl/esg/>

BOŚ Bank (2024). *Sprawozdanie Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2023 r.* https://www.bosbank.pl/_data/assets/pdf_file/0028/58555/SPRAWOZDANIE-ZARZADU-BOS-2023-v-20240306-v1.pdf

Bank Handlowy w Warszawie (2024). *2023 Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych* https://www.citibank.pl/poland/homepage/raport_roczny_2023/files/raport_roczny_2023_sprawozdanie_informacje_niefinansowe.pdf

Credit Agricole (2024). Raport Odpowiedzialnego Biznesu 2023 Credit Agricole Bank Polska S.A., https://static.credit-agricole.pl/asset/c/a/-/ca-raport-2023_29726.pdf

Grupa mBank (2023). *Raport ESG Grupy mBank 2023*. <https://www.mbank.pl/pdf/esg/raport-esg-grupy-mbank-2023.pdf>

ING Bank Śląski (2024). *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2023 roku*. https://www.ing.pl/_files/asset/item/nyw9zkg

PKO TFI (2024), *Zielone inwestycje*, https://www.pkotfi.pl/_esg/

PKO Bank Polski (2024). *Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego S.A. za 2023 rok*. https://www.pkobp.pl/media_files/1b4f0dce-e25c-4c40-8804-20526814749e.xhtml#_Toc160549524

PKO BP (2024). Odpowiedzialność środowiskowa, <https://www.pkobp.pl/o-banku/odpowiedzialna-dzialalnosc/esg/odpowiedzialnosc-srodowiskowa>

Santander Bank Polska (2024). *Raport ESG 2023 Grupy Kapitałowej Santander Bank Polska* https://esg.santander.pl/2023/wp-content/uploads/sites/17/2024/09/RaportESG2023_PL.pdf

Santander Consumer Bank S.A. (2024). *Sprawozdanie Zarządu z Działalności Santander Consumer Bank S.A. za rok obrotowy 2023*. https://www.santanderconsumer.pl/files/pdf/1718010352_20240424-sprawozdanie-zarzadu-banku-za-2023.pdf

SGB Bank S.A. (2024) *Raport roczny 2023*. https://www.sgb.pl/wp-content/uploads/2024/06/Raport_SGB_2023_28.06.pdf

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. w 2022 r., https://www.bnpparibas.pl/_files/asset/default/1540887

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej BNP Paribas Bank Polska S.A. w 2023 r., https://www.bnpparibas.pl/_files/asset/default/1544169

Spis tabel

Tabela 1. Przykładowe działania banków w zakresie edukacji dostawców	11	Tabela 8. Odwołania do CZR w opisie strategii banku	52
Tabela 2. Kluczowy wskaźnik wyników (GAR) liczony w oparciu o przepływy	29	Tabela 9. ESG w strukturach zarządczych	57
Tabela 3. Wskaźniki zielonych gwarancji finansowych oraz zarządzanych aktywów w badanych bankach	30	Tabela 10. Wybrane obszary polityki banku a bieżąca pozycja rynkowa w zakresie zrównoważonego finansowania – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności współzależności	80
Tabela 4. Wartość GAR według obrotu i nakładu inwestycyjnego w wybranych bankach krajów UE, będących inwestorami strategicznymi instytucji kredytowych działających w Polsce (w %)	32	Tabela 11. Wybrane obszary polityki banku a potrzeba i gotowość zwiększenia zaangażowania w obszarze zrównoważonego rozwoju (postrzeganie zaangażowania w kontekście zakresu prowadzonej działalności) – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności współzależności	81
Tabela 5. Wartość GAR według obrotu i nakładu inwestycyjnego (przepływ) w wybranych bankach UE, będących inwestorami strategicznymi instytucji kredytowych działających w Polsce	32	Tabela 12. Wybrane obszary polityki banku a skala nowego zrównoważonego finansowania w portfelu należności (mierzona udziałem zaangażowań spełniających założenia finansowania zrównoważonego) – wartości statystyk testu chi kwadrat i ocena istotności	81
Tabela 6. Główny kluczowy wskaźnik efektywności – GAR w odniesieniu do stanu	44		
Tabela 7. Odwołania do CZR, ESG i zrównoważonego rozwoju w listach do interesariuszy	52		

Spis rysunków

Rysunek 1. Ograniczanie finansowanie działalności wydobywczej węgla w MBANK	12
Rysunek 2. Wybrane polityki sektorowe w obszarze ryzyka ESG stosowane przez BNP PARIBAS BP na koniec 2023 r.	12
Rysunek 3. Oferta zrównoważonego finansowania SANTANDER BP	13
Rysunek 4. TFI w ofercie SANTANDER BP	17
Rysunek 5. Fundusze PKO TFI w standardzie ESG	17
Rysunek 6. Finansowanie wybranych sektorów przez BGK (w mln zł)	20
Rysunek 7. Dane dotyczące zrównoważonego finansowania prezentowane na stronie internetowej banku BNP PARIBAS	23
Rysunek 8. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w MBANK	24
Rysunek 9. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w PKO BP	25
Rysunek 10. Przykład: Dane dotyczące zrównoważonego finansowania w PEKAO	26
Rysunek 11. Struktura finansowania projektów z obszaru OZE przez ING BS w 2023 r.	26
Rysunek 12. Kluczowy wskaźnik wyników (GAR) według nakładów inwestycyjnych (CapEx) i według obrotu (Turnover), w %	26
Rysunek 13. Aktywa zrównoważone środowiskowo ogółem (wg CapEx) w mln PLN	27
Rysunek 14. Wartości średnie GAR (stan, według obrotu – Turnover oraz nakładu inwestycyjnego CapEx) oraz ich rozstęp w wybranych krajach UE w 2023 r. w świetle badań ING Research 2024.	28
Rysunek 15. Zmiana sposobu klasyfikacji ryzyka ESG w prezentacji szacunków kapitału wewnętrznego w BNP PARIBAS BP w 2023 r. (względem 2022 r.)	30
Rysunek 16. Macierz oddziaływania ryzyk fizycznych i transformacyjnych na ryzyka kluczowe w działalności bankowej i ich konsekwencje dla procesu zarządzania ryzykiem w SANTANDER BP	31
Rysunek 17. Prezentacja zróżnicowania ekspozycji na ryzyko klimatyczne w portfelu banku HANDLOWEGO	33
Rysunek 18. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w kontekście wpływu czynników klimatycznych z obszaru ESG w MILLENNIUM (na przykładzie klientów korporacyjnych)	35
Rysunek 19. Prezentacja danych z obszaru zrównoważonego finansowania (kredyty termomodernizacyjne z premią BGK w segmencie klientów mieszkalnictwa) w POCZTOWYM w latach 2021–2023	38
Rysunek 20. Prezentacja danych w zakresie zrównoważonego finansowania w obszarze kredytów na zakup samochodów elektrycznych oraz OZE w SANTANDER CB	40
Rysunek 21. Prezentacja danych z obszaru zrównoważonego finansowania (niespełniających wytycznych Taksonomii) w SGB w 2023 r.	41
Rysunek 22. Wybrane aktywności w obszarze zrównoważonego finansowania BGK w 2023 r. i ich graficzna prezentacja w raporcie zintegrowanym	42
Rysunek 23. Dane dotyczące zrównoważonego finansowania BGK inne niż spełniające wymogi Taksonomii	43
Rysunek 24. Wartości GAR w BGK (2023 r.) – ujęcie CapEx	43
Rysunek 25. Kalkulacja GAR w POCZTOWY (2023 r.)	42

Rysunek 26. Scenariusze klimatyczne w CA BP	44	Rysunek 32. Tematy istotne w BANK HANDLOWY	60
Rysunek 27. Cele Zrównoważonego Rozwoju	45	Rysunek 33. Przykład: Lista tematów istotnych dla BOŚ	61
Rysunek 28. Przykład: Ocena podwójnej istotności w banku SANTANDER BP	46	Rysunek 34. Podwójna istotność w CA BP	61
Rysunek 29. Przykład: Tematy istotne w PKO BP	51	Rysunek 35. Informacja o atestacji przez Deloitte raportu ESG MILLENNIUM	61
Rysunek 30. Przykład: Analiza istotności i tematy istotne w ING BSK	59	Rysunek 36. Istotność wpływu w CA BP	63
Rysunek 31. Przykład: Aspekty istotne w MILLENNIUM	60	Rysunek 37. Informacja o atestacji przez Deloitte raportu ESG MILLENNIUM	64

Załącznik 1.

Lista banków objętych analizą

Pełna nazwa (według KNF/KRS)	SKRÓT
WIG-BANKI	
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	PKO BP
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	PEKAO
Santander Bank Polska S.A.	SANTANDER BP
ING Bank Śląski S.A.	ING BSK
Alior Bank S.A.	ALIOR
mBank S.A.	MBANK
Bank Millennium S.A.	MILLENNIUM
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	HANDLOWY
BNP Paribas Bank Polska S.A.	BNP PARIBAS BP
Bank Ochrony Środowiska S.A.	BOŚ
POZOSTAŁE KOMERCYJNE	
Bank BPH S.A.	BPH
Bank Pocztowy S.A.	POCZTOWY
Credit Agricole Bank Polska S.A.	CA BP
Deutsche Bank Polska S.A.	DEUTSCHE BP
DNB Bank Polska S.A.	DNB BP
ING Bank Hipoteczny S.A.	ING BH
mBank Hipoteczny S.A.	MBANK H
Millennium Bank Hipoteczny S.A.	MILLENNIUM BH
Nest Bank S.A.	NEST
Pekao Bank Hipoteczny S.A.	PEKAO BH
PKO Bank Hipoteczny S.A.	PKO BH
Plus Bank S.A.	PLUS
Santander Consumer Bank S.A.	SANTANDER CB
Toyota Bank Polska S.A.	TOYOTA BP
VeloBank S.A.	VELOBANK
Bank Nowy S.A.	NOWY
BANKI ZRZESZAJĄCE	
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	BPS
SGB-Bank S.A.	SGB
BANK PAŃSTWOWY	
Bank Gospodarstwa Krajowego	BGK

Załącznik 2. Kwestionariusz ankiety

ANKIETA ZRÓWNOWAŻONE FINANSOWANIE W BANKACH

Szanowni Państwo,

zapraszamy do wzięcia udziału w anonimowej ankiecie, której celem jest pogłębienie wiedzy o działaniach banków w obszarze zrównoważonego finansowania. Pozwoli to na wsparcie promowania najlepszych praktyk i pożądanego kierunku rozwoju w tym obszarze. Badania są prowadzone na zlecenie Związku Banków Polskich w ramach Programu Analityczno-Badawczego WIB. Ankieta składa się z trzech części: (1) Zaangażowanie w zrównoważone finanse (12 pytań), (2) Strategiczne podejście do zrównoważonego finansowania (8 pytań), (3) Raportowanie ESG (6 pytań). Prosimy o zaznaczenie wybranej odpowiedzi kolorem lub wstawienie znaku X we właściwej kolumnie.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!
Prof. UEK dr hab. Joanna Krasodomska
dr Krzysztof Kil
dr Monika Sady
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

CZĘŚĆ I. Zaangażowanie w zrównoważone finanse

1. Jak określiliby Państwo pozycję Banku w zakresie zaangażowania w zrównoważone finansowanie (uwzględniając wartość finansowania w relacji do aktywów oraz dywersyfikację produktową) na tle sektora bankowego w Polsce?
 - jesteśmy jednym liderów sektora w tym zakresie
 - jesteśmy w grupie banków o przeciętnym zaangażowaniu
 - jesteśmy wśród banków o relatywnie niskim zaangażowaniu
 - nie jesteśmy w stanie jednoznacznie ocenić
2. Jak oceniają Państwo poziom ogólnego zaangażowania Banku w zrównoważone finansowanie?
 - optymalne w stosunku do zakresu prowadzonej przez bank działalności
 - zbyt niskie w stosunku do zakresu prowadzonej przez bank działalności
 - zbyt wysokie w stosunku do zakresu prowadzonej przez bank działalności

3. Jaką część finansowania ogółem udostępnionego przez Bank (w ujęciu wartościowym) stanowiły w 2023 roku ekspozycje spełniające założenia finansowania zrównoważonego?
- powyżej 15%
 - 10-15%
 - 5-9,99%
 - poniżej 5%
4. Jaka w 2023 roku była średnia wartość kredytu z obszaru zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) w relacji do pozostałych kredytów udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym przez Bank?
- istotnie (powyżej 50%) wyższa
 - nieznacznie (do 50%) wyższa
 - bardzo zbliżona lub równa
 - nieznacznie (do 50%) niższa
 - istotnie (powyżej 50%) niższa
5. Czy w 2023 roku Bank stosował praktykę niższej marży dla instrumentów zrównoważonego finansowania (zgodnych z Taksonomią albo uwzględniających cele środowiskowe lub społeczne) względem pozostałych produktów kredytowych?
- tak, jako standard dla wszystkich umów w obszarze zrównoważonego finansowania
 - tak, ale tylko dla części umów
 - nie
 - nie wiem
6. Proszę wskazać trzy kluczowe działania, które mogą sprzyjać zaangażowaniu Banku w zrównoważone finansowanie:
- wzrost świadomości znaczenia kwestii ESG wśród kadry zarządzającej Banku
 - rekrutacja pracowników z wiedzą i doświadczeniem w tym zakresie
 - edukacja kredytobiorców
 - edukacja inwestorów
 - sektorowa baza danych na temat ESG
 - zastosowanie ESRS i egzekwowanie wysokiej jakości ujawnień
 - atestacja ujawnień z zakresu ESG
 - inne, jakie...?

7. Jaką kwotę w 2023 roku Bank przeznaczył na finansowanie inwestycji w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych (w mld zł)?

- Bank nie finansował takich inwestycji
- 0-1,99
- 2-3,99
- 4-5,99
- 6 lub więcej

8. Który obszar finansowania inwestycji w OZE był dominujący?

- fotowoltaika
- energia wiatrowa
- energia wodna
- biogazownie

inne, jakie.....

9. Jak w skali 1-5 (1-bardzo niska; 5-bardzo wysoka) Bank ocenia świadomość swoich klientów korporacyjnych (przedsiębiorstw niefinansowych) w zakresie poniższych obszarów związanych z ESG? (proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie)

Obszar	bardzo niska (1)	niska (2)	średnia (3)	wysoka (4)	bardzo wysoka (5)
istota ESG					
oferta produktowa banku w zakresie zrównoważonego finansowania					
znaczenie ryzyka ESG w prowadzonej działalności					

10. Jak w skali 1-5 (1-nieistotne; 5 bardzo istotne) Bank ocenia znaczenie poniższych czynników kształtujących popyt swoich klientów korporacyjnych (przedsiębiorstw niefinansowych) na produkty z obszaru zrównoważonego finansowania? (proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie)

Czynniki	nieistotne (1)	mało istotne (2)	średnio istotne (3)	istotne (4)	bardzo istotne (5)
wysoka świadomość w zakresie zrównoważonego finansowania i jednocześnie przekonanie o braku zasadności podjęcia działań z tym związanych					
zbyt niski poziom świadomości w zakresie znaczenia zrównoważonego finansowania dla gospodarki i przyszłości świata					
nieosiągnięcie zadeklarowanych celów ESG, pomimo posiadanych zasobów					

11. Jaka część klientów Banku ubiegających się o finansowanie odmawia wypełnienia formularza dotyczącego bieżącej i planowanej realizacji celów ESG?

- poniżej 5%
- 5–20%
- 20–50%
- powyżej 50%
- Bank nie prowadzi tego typu statystyk

12. Jak w skali 1–5 (1- nigdy; 5 – bardzo często) Bank ocenia częstotliwość podejmowania w ostatnich dwóch latach działań własnych w zakresie popularyzacji idei zrównoważonego finansowania w stosunku do swoich dotychczasowych klientów?

Działanie	nigdy (1)	bardzo rzadko (2)	rzadko (3)	często (4)	bardzo często (5)
przesyłanie newsletterów/ informacji o produktach z obszaru zrównoważonego finansowania					
realizacja szkoleń z obszaru ESG					
wsparcie w zakresie pozyskania przez klienta ratingu ESG zewnętrznej instytucji					
wsparcie informacyjne w zakresie możliwości pozyskania środków publicznych na cele związane ze zrównoważonym rozwojem					
udostępnianie dedykowanych narzędzi wspierających raportowanie ESG wśród klientów					

CZĘŚĆ II. Strategiczne podejście do zrównoważonego finansowania

1. Jak wygląda obecne podejście Banku do zrównoważonego finansowania:

- Bank posiada wdrożoną strategię ESG (zrównoważonego rozwoju) zintegrowaną z ogólną strategią Banku
- Bank posiada wdrożoną odrębną strategię ESG (zrównoważonego rozwoju)
- Bank obecnie wdraża strategię ESG (zrównoważonego rozwoju)
- Bank obecnie opracowuje strategię ESG (zrównoważonego rozwoju)

2. Proszę wskazać trzy kluczowe obszary zrównoważonego finansowania, na jakich Bank planuje koncentrować swoje działania w najbliższym roku:

- rozwój oferty produktowej zgodnej z ESG
- wdrożenie regulacji w zakresie zrównoważonego rozwoju (Taksonomia, SFDR)
- wdrożenie nowych standardów raportowania (CSRD, ESRS)
- rozwój narzędzi i baz danych z zakresu ESG

- edukacja interesariuszy (w tym klientów i inwestorów) na temat ESG i zrównoważonego finansowania
- edukacja kadry zarządzającej na temat ESG (szkolenia)
- rekrutacja specjalistów z zakresu ESG na stanowiska zarządcze
- powołanie komitetu ds. ESG lub innej jednostki w strukturze organizacyjnej
- powiązanie wynagrodzeń kadry zarządzającej z czynnikami ESG
- inne, jakie.....?

3. Jakie działania w obszarze zrównoważonego finansowania stosuje Bank:

- polityka wykluczeń (np. ograniczenie finansowania sektorów wysokoemisyjnych)
- zaangażowanie w działania wspierające ESG (np. zielone produkty - kredyty, obligacje, leasing, fundusze)
- Bank nie podejmuje żadnych działań w tym obszarze, ale są one planowane
- Bank nie planuje obecnie żadnych konkretnych działań

4. Proszę wskazać trzy kluczowe wyzwania jakie Bank identyfikuje w związku z uwzględnieniem czynników ESG w procesach kredytowych i inwestycyjnych?

- brak lub ograniczona dostępność danych ESG
- niska świadomość ESG wśród klientów i kontrahentów
- niska jakość ujawnień ESG
- ciągłe zmiany w regulacjach prawnych
- trudności w dostępie do specjalistów na rynku
- brak odpowiednich systemów IT
- wysokie koszty rozwiązań IT
- brak pracowników z odpowiednią wiedzą i kompetencjami
- inne, jakie.....?

5. Jakie produkty w zakresie zrównoważonego finansowania Bank planuje w najbliższym roku rozwijać lub wprowadzić?

- kredyty na inwestycje powiązane z celami klimatycznymi zgodnie z Taksonomią
- kredyty z dopłatami z krajowych lub unijnych funduszy wspierających transformację w kierunku zrównoważonej gospodarki
- produkty inwestycyjne promujące zrównoważone inwestycje (SFDR, art. 8)
- produkty inwestycyjne mające na celu zrównoważone inwestycje (SFDR, art. 9)
- inne, jakie.....?

6. Czy Bank planuje wprowadzenie zmian w sposobie zarządzania ryzykiem ESG w stosunku do 2023 roku?
 - nie
 - tak (jakie?)
7. Czy Bank planuje korzystać z Platformy ESG BIK?
 - tak
 - nie
 - Bank aktualnie korzysta już z Platformy
8. Jak Bank ocenia to rozwiązanie na obecnym etapie wdrożenia?
 - w obecnym kształcie w pełni zaspokaja oczekiwania rynku
 - jest narzędziem o wysokiej użyteczności, ale wymaga rozszerzenia (w jakim zakresie?)
 - jest instrumentem o nieznaczej użyteczności w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w kontekście czynników ESG
 - nie mam zdania

CZĘŚĆ III. Raportowanie ESG

1. Czy Bank mierzy postępy w działaniach na rzecz realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ?
 - Bank mierzy podejmowane działania w odniesieniu do konkretnych Celów Zrównoważonego Rozwoju
 - Bank podejmuje działania, ale nie mierzy postępów w ich realizacji
 - Bank nie angażuje się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju
 - nie wiem
2. Czy Bank przygotowuje sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju wg ESRS?
 - Bank wdrożył dobrowolnie ESRS już w poprzednim okresie sprawozdawczym (za 2023 rok)
 - Bank przygotowuje sprawozdanie za 2024 według ESRS
 - Bank nie ma obowiązku stosowania ESRS w tym momencie, ale rozważamy ich dobrowolne zastosowanie
 - Bank nie planuje zastosowania ESRS w sprawozdawczości w najbliższym czasie
3. Proszę wskazać trzy kluczowe wyzwania jakie Bank identyfikuje w związku z przygotowaniem do raportowania wg ESRS?
 - brak danych i trudności z ich pozyskaniem
 - brak pracowników o odpowiedniej wiedzy i kompetencjach

- brak wsparcia ze strony osób zarządzających Bankiem
- konieczność zmian w strukturach organizacyjnych
- konieczność zapewnienia odpowiednich systemów IT
- przeprowadzenie analizy istotności
- przygotowanie do raportowania w łańcuchu wartości
- dialog z interesariuszami
- inne, jakie?
- nie dotyczy (Bank nie planuje zastosowania ESRS w sprawozdawczości w najbliższym czasie)

4. Jak Bank ocenia swoje przygotowanie do raportowania kwestii ESG?

- przeprowadzono analizę stopnia przygotowania/luk
- przydzielono stosowne zadania odpowiednio przygotowanym pracownikom
- opracowano odpowiednie polityki i procedury w zakresie zbierania i analizy danych, tak aby zapewnić ich kompletność i wiarygodność
- ustalono cele we wszystkich trzech obszarach ESG
- rozpoczęto proces analizy podwójnej istotności
- Bank nie rozpoczął tych działań, ale planuje je rozpocząć w następnym roku
- Bank nie rozpoczął tych działań i nie planuje ich rozpocząć w następnym roku

5. Czy w procesie raportowania ESG Bank korzysta z pomocy zewnętrznego podmiotu?

- tak, raport jest przygotowywany w całości przez zewnętrzną firmę
- tak, raport jest przygotowywany we współpracy z firmą zewnętrzną
- nie, Bank przygotowuje raport samodzielnie
- nie, ale Bank planuje skorzystać ze wsparcia zewnętrznej firmy lub zlecić jej przygotowanie raportu

6. Jaki podmiot atestuje lub będzie atestował sprawozdawczość ESG Banku?

- firma z Wielkiej 4, ta sama, która bada sprawozdania finansowe
- firma z Wielkiej 4, inna niż ta, która bada sprawozdania finansowe
- biegły rewident nie z Wielkiej 4, który bada sprawozdania finansowe
- biegły rewident nie z Wielkiej 4, inny niż ten, który bada sprawozdania finansowe
- bank nie zleca atestacji sprawozdawczości ESG

7. Co zdaniem Banku sprzyja lepszemu raportowaniu w obszarze ESG (proszę wybrać trzy najważniejsze):

- śledzenie na bieżąco zmian regulacyjnych
- śledzenie tego, co robią inni (dobre praktyki)
- udział w konkursach (np. Konkurs Raporty Zrównoważonego Rozwoju)
- szkolenia pracowników
- współpraca z biegłym rewidentem świadczącym usługę atestacji
- wsparcie ze strony osób zarządzających Bankiem
- możliwe kary za niestosowanie się do regulacji
- zaangażowanie interesariuszy
- inne, jakie?

Uwagi dodatkowe:

.....

.....

(Jeżeli mają Państwo dodatkowe uwagi, komentarze czy sugestie dotyczące problemów podjętych w ankiecie będziemy wdzięczni za podzielenie się nimi)

Bardzo dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Raport przygotowany na zlecenie Fundacji
Warszawski Instytut Bankowości

PROGRAM
ANALITYCZNO
BADAWCZY